nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo Cena 70 lir | TRST, nedelja, 26. aprila 1970 | Leto XXVI - Št. 99 (7593)

25 let po zmagi nad fašizmom

Pred 25 leti so svobodoljubni evropski narodi strli nacifašizem, ki je predstavljal najbolj nasilne nazadnjaške sile zlasti v Nemčiji in Italiji ter je hotel na zasužnjenju evropskih narodov ustvariti «novi red». Slavile so zmago napredne ustvarjalne misli nad negacijo napredka. Svoboda, ki je v tisti neskončno lepi pomladi zasijala evropskim narodom, je bila rezultat skupnih naporov evropskih narodov, ki so se manifestirali prek najrazličnejših bolj ali manj uspešnih uporniških oblik v Franciji, Belgiji, Italiji itd.

Jugoslovanski narodi, ki jim je bila svoboda in neodvisnost vedno nadvse draga, so se s herojsko borbo, kakršne ne pozna druga svetovna vojna, sami osvobodili s tem, da so zadali okupatorjem prav tako hude izgube, kot jih je doživel na ostalih frontah.

V letih osvobodilnega boja so italijanski in jugoslovanski partizani v skupnih akcijah in proti skupnemu sovražniku skovali prijateljstvo med jadranskima sosedoma, in to v boju proti fašizmu ustvarjeno prijateljstvo je tudi danes trdno jamstvo za nadaljnje medsebojno prijateljstvo.

Če bi hoteli poiskati podobnosti med italijanskim odporniškim gibanjem, ki je včeraj slavilo 25-letnico zmage, in med narodnoosvobodilno borbo slovenskega naroda, ki so se je včeraj v Ljubljani spomnili s podelitvijo priznanj najboljšim sinovom za njihov delež pri osvoboditvi in graditvi nove družbe, potem moramo te podobnosti videti predvsem v širokem protifašističnem značaju obeh osvobodilnih gibanj.

Italijanska odporniška misel je črpala svoje moči za politično in oboroženo akcijo v široki enotnosti, na katero so pristajali komunisti, socialisti, katoličani, se pravi tiste sile, ki so bile odraz pristnih osvobodilnih stremljenj italijanskega ljudstva. Med in po zmagovitem zaključku boja so ti ljudje, ki so pripadali različnim miselnim tokovom, postavljali obče koristi italijanskega ljudstva v prvo vrsto ter temu cilju podrejali vse ostalo. V odporniškem gibanju so bili dejansko položeni temelji za resničen družbeni napredek Italije, in težko je danes reči, kakšen bi bil razvoj naše republike, če se ne bi kot zunanji faktor pojavila hladna vojna.

Narodnoosvobodilni boj slovenskega naroda, ob strani vseh jugoslovanskih narodov, je črpal svoje moči v ljudskih silah, ki so se zavedale, da so okupatorji namenili Slovencem fizično iztrebljenje. V Osvobodilni fronti so se zbrali komunisti, demokratični liberalci, krščanski socialisti, napredni intelektualci ter se svobodno dogovorili, da je zmaga nad okupatorjem in njegovimi domačimi hlapci prvenstvena naloga vsakega poštenega Slovenca. Ideja o narodni osvoboditvi je bila tako čista in tako globoko občutena, da je mogoče samo v njej iskati odgovor, kako se je mogel maloštevilni narod, kakršen je slovenski, v boju s premočnim sovražnikom sam osvoboditi vseh okupatorjev ter tako preprečiti uresničitev njihovih načrtov o uničevanju.

Slovenski narod si je v ljudski revoluciji zastavil poleg osvobodilnega cilja tudi uresničitev socialistične izgradnje Slovenije. Vzporedno z osvobajanjem je postavljal temelje ljudske oblasti nove socialistične družbe, ki se je v hudih povojnih soočanjih z birokratskimi in etatističnimi zamislimi uveljavila v originalnih oblikah samoupravljanja, kot sestavnega dela jugoslovanskih suverenosti.

Kakor so protifašistična gibanja v zasužnjeni Hitlerjevi Evropi pokazala, kako je ideja o svobodi in enakosti močnejša od zatiranja do zob oboroženih okupatorjev, tako se v povojnih desetletjih tudi narodi na ostalih celinah uspešno upirajo novim oblikam nasilja imperializma in hegemonizma ter si hočejo usodo krojiti na način, ki o njem sodijo, da najbolj ustreza njihovi razvojni stopnji in potrebam.

Izkoriščajoč zglede evropskih narodov so se v petdesetih letih osvobodili azijski narodi, v šestdesetih letih je snela okove črna Afrika, v sedemdesetih letih pa postajajo protagonisti zgodovine svobodoljubni prebivalci Južne Amerike, ki se hočejo otresti kolonializma.

Ideja narodne svobode in neodvisnosti je danes živo prisotna v domala vseh civiliziranih narodih sveta ter ostaja živa in tvorna navzlic pritiskom blokovskih sil ter njihovega vojaškega stroja. Najbolj otipljiv primer nudijo Vietnamci, ki se takorekoč z golimi rokami uspešno postavljajo po robu ameriškemu imperializmu.

Naše stoletje poteka v znamenju osvobajanja narodov, v znamenju boja za narodno enakopravnost. V tem procesu imamo svoje mesto tudi Slovenci v Italiji, ki smo si enkrat že izbojevali popolno svobodo, vendar smo zaradi mednarodnih spletk velikih sil bili pritisnjeni v položaj podrejenega.

Kakor so naše simpatije ob strani zatiranih in ponižanih, ki se bojujejo za svoje pravično mesto v družbi enakopravnih narodov, ter jim lahko samo želimo, da bi tudi oni dosegli svoj 25. april, tako je naša današnja misel posvečena tudi naši nadaljnji usodi. Ne moremo se, žal, pohvaliti s takšno enakopravnostjo kot si jo mi želimo, dasiravno se raz-

GORAZD VESEL

(Nadaljevanje na 8. strani)

Maketa Rižarne-narodnega spomenika

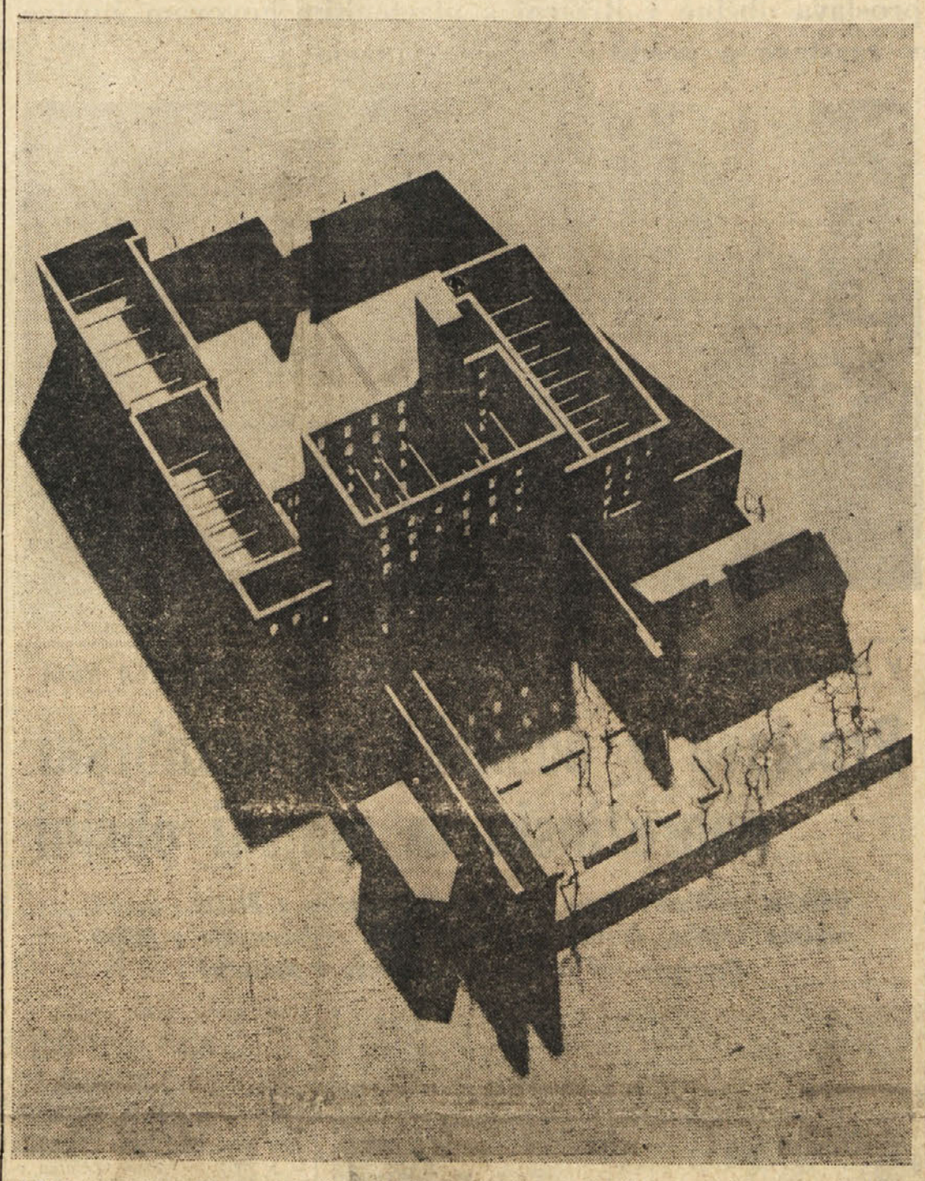

Maketa preurejene Rižarne, največjega in najpomembnejšega spomenika upora in žrtev za osvoboditev, ki so jih doprinesli Slovenci, Hrvati in Italijani v naših krajih v skupni borbi proti nacifašizmu — Načrti, ki jih je izdelal arh. Romano Boico, so te dni razstavljeni v palači Costanzi. Želimo in pričakujemo, da se bodo dela čimprej začela in da bo svečana otvoritev urejene Rižarne, ki je bila pred petimi leti proglašena z dekretom predsednika republike za nacionalni spomenik, ob vsedržavnem prazniku čez leto dni

Prispevajte za šolo - spomenik v Cerknem!

V program «Sto let — sto šol» bo v Sloveniji vključena tudi gradnja šole — spomenika v Cerknem. Pobudo so dali nekdanji slušatelji 6. tečaja politične šole, ki so ga 27. januarja leta 1944 v Cerknem krvavo napadli Nemci. Še dandanes se mnogi spominjajo, kako bolestno je takrat med našim ljudstvom odjeknila vest o pretresljivi tragediji sedeminštiridesetih mladih življenj. V svinčenem neurju je tistega mrzlega januarskega dne za svobodo popadal cvet primorske in gorenjske revolucionarne mladine: najzvestejši, najhrabrejši. Bil je to težak udarec, eden najtežjih, kar jih je slovensko ljudstvo v teku NOB doživelo od začetka upora do konca vojne.

Cerkno! Ni ga primorskega in gorenjskega partizana, ki bi vsaj enkrat z brigado ne bil v njem. Ime snažnega, ličnega trga pod Poreznom je v času osvobodilnega boja bilo domala vsak dan v ušesih slehernega našega človeka. Vse niti številnih narodnoosvobodilnih organizacij so se stekale v tem središču svobodoljubne Primorske in Gorenjske. Bilo je borbeno, prisrčno, gostoljubno in junaško. Zato ga primorski partizani ne bodo nikdar mogli pozabiti.

Šola, ki bo tu zgrajena, bo posvečena žrtvam in velikanskemu prispevku, ki ga je tamkajšnje ljudstvo dalo v osvobodilnem boju. Hkrati bo ta šola predstavljala tudi neko novo, bolj živo in tvorno obliko oddolžitve in počastitve slavnih tradicij NOB, ohranjanja in razvijanja teh tradicij. To bo šola - spomenik: kot šola naj bi potrjevala trajnost zvestobe novih rodov tistim idealom, ki so zanje nešteti mladi ljudje v NOB žrtvovali svoja življenja in spodbujala oziroma netila njihovo mladostno zavzetost, da v svojem času z enakim navdušenjem in privrženostjo kot njihovi vrstniki med osvobodilnim bojem nadaljujejo s udejstvovanji za njihovo popolno uresničitev, kot šola naj bi prav v tej in takšni obliki ter vlogi izražala večno hvaležnost slovenskega ljudstva vsem, ki so na tem področju s svojimi življenji in napori, s svojo zvestobo in neomajno vero v zmago pravice kakorkoli prispevali v velikem boju za njegovo nacionalno in splošno družbeno osvoboditev.

Posebnost te šole bo v njeni poudarjeni vlogi, ki jo bo imela za vzgojo mladine, kolikor bo v svojem delovanju posvečala največjo pozornost zlasti proučevanju in pouku zgodovine narodnoosvobodilnega boja. Poglabljala se bo njegova vsebina, izpopolnjevale se bodo metode zgodovinskega pouka, posebno s stališča ohranjevanja tradicij NOB in njihovega prenašanja na mladino. Vloga in pomen šole bosta širšega, oglednega značaja, ker se bodo zadevne izkušnje in dosežki potem od tu prenašali še na druge slovenske šole. S

svojim pedagoškim kadrom bo predstavljala nekakšen center preverjanja metod sodobnega pouka zgodovine, ki naj v mladini razvija čimbolj pozitiven odnos do preteklosti in vsega, kar lahko ta predstavlja za bodočnost.

Akcija za njeno gradnjo je v Sloveniji že nekaj časa v teku. Že pred časom sta bila ustanovljena pokroviteljski in delovni odbor, katerih naloga je, pripraviti in poskrbeti vse, da bi šola čimprej bila pod streho in začela delovati. Stala bo okrog 600 milijonov dinarjev, predvidoma bi imela biti dograjena do 29. novembra 1971, a najkasneje do januarja 1972. Sredstva zanjo bodo zbrana iz različnih virov: polovico jih bo zagotovila republiška izobraževalna skupnost v obliki posojila, iz rezerv proračuna izvršnega sveta SRS pa bo za to potrebo namenjena posebna dotacija. Druga polovica bo zbrana na osnovi dobrovoljnih prispevkov posameznih državljanov, raznih ustanov in podjetij.

O tem je že na široko poročal ves slovenski tisk. Na ljubljanski televiziji je pred nedavnim slovensko javnost s to akcijo seznanil dr. Joža Vilfan, predsednik pokroviteljskega odbora. Vanj je naknadno na lastno prošnjo bil vključen tudi Veljko Bulajić, režiser znanega filma «Bitka na Neretvi». Tako je bila akcija, lahko rečemo, razširjena na ves jugoslovanski prostor.

Odbor za zgradnjo šole - spomenika NOB v Cerknem je bil ustanovljen tudi pri nas v Trstu. Ker ni mogoče, da bi mi tu v tem primeru stali ob strani! Preveč je bilo skupnih žrtev, preveč skupnih naporov, skupnih idealov, preveč padlih in preveč spomenikov, ki nas povezujejo in nam ne dajejo, da bi mogli pozabiti.

In prav zaradi tega bomo prejkone tudi pri nas domala vsi od srca pripravljeni položiti vsak svoj skromni dar za zgradnjo te šole-spomenika, v spomin na one, ki so častno padli na bojnih poljih, in na vse tiste, ki niso varčevali s svojimi močmi, da bi ta boj bil uspešno dokončan. Naj ostanejo živi v nas in vseh rodovih, ki pridejo za nami! Prispevajmo po svojih močeh vsi, da bi šola-spomenik NOB v Cerknem čimprej stala.

DUŠAN FURLAN

Bivši partizani, aktivisti, slovenski in italijanski antifašisti! Prispevajte v sklad za izgradnjo šole-spomenika NOB v Cerknem. Prispevki se nabirajo v uredništvu Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6/II, na sedežu Prosvetne zveze v Ul. Geppa 9/II, na sedežu Kmečke zveze, Ul. Geppa 9, v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20 in na sedežih prosvetnih društev včlanjenih v Prosvetni zvezi.

Dr. Lambert Mermolja in Boris Race-Žarko

Uradna obrazložitev visokih priznanj, ki sta ju včeraj prejela

Kot poroča naš dopisnik iz Ljubljane sta bila od Slovencev v Italiji deležna priznanja OF zaslužnim aktivistom tudi Boris Race-Žarko iz Trsta in dr. Lambert Mermolja iz Gorice. Iz včerajšnjega ljubljanskega «Dela» objavljamo uradno obrazložitev priznanj obeh naših tovarišev, ki sta tako v Trstu kot v Gorici Slovencem zelo dobro znana.

Dr. Lambert Mermolja

iz Gorice je večji del svojega življenja posvetil boju za obstoj Slovencev na Goriškem ter razvoj napredne misli. Bil je aktivist NOB, interniran v Nemčiji, po vojni pa se je vključil v politično delo za priznanje pravic Slovencev, za napredek italijanske družbe. Pomembna je bila njegova dejavnost kot predsednika OF v Gorici, predsednika Slovensko - italijanske antifašistične unije za Goriško, predsednika Demokratične stranke Slovencev za Goriško in do združitve goriške in tržaške SKGZ v enotno organizacijo Slovencev v Italiji, kot predsednika manjšinske organizacije Slovenske kulturno gospodarske zveze za Goriško.

Boris Race - Žarko

iz Trsta, aktivist OF od leta 1941, je bil pomemben organizator partizanske tehnike na Primorskem. Maja 1945 je prevzel v Trstu tehnični oddelek začasne uprave tiska za Slovensko Primorje in Trst, kasneje pa uspešno deloval pri PNOO in kot član in načelnik agitpropa KP STO in od oktobra 1949 kot član CK KP STO. Istega leta je bil izvoljen za tajnika Slovensko-hrvatske prosvetne zveze, kasneje Slovenske prosvetne zveze. V njej je uspešno deloval kot tajnik do leta 1957, ko je postal njen podpredsednik. Od ustanovitve Slovenske kulturno - gospodarske zveze je član njenega izvršnega odbora, od 1962 - 1968 podpredsednik oz. predsednik SKGZ v Trstu in sedaj član predsedstva. Za zavzeto in uspešno družbeno delovanje za pravice slovenske manjšine v Italiji zasluži posebno priznanje.

VČERAJ V LJUBLJANI

Slovesna seja rep. konference SZDLS Priznanja OF zaslužnim aktivistom

Podelili so priznanja tridesetim aktivistom, med katerimi sta dr. Lambert Mermolja iz Gorice in Boris Race-Žarko iz Trsta, s Koroškega pa Karel Prušnik-Gašper - Prvo priznanje je prejel Edvard Kardelj - Govor predsednika Janeza Vipotnika

(Od našega dopisnika)

LJUBLJANA, 25. — Dopoldne je bila v Ljubljani v veliki dvorani republiške skupščine slavnostna seja razširjenega predsedstva republiške konference Socialistične zveze Slovenije, na kateri so počastili narodni praznik, dan ustanovitve Osvobodilne fronte, 27. april. Tej seji je predsedoval predsednik republiške konference Socialistične zveze Janez Vipotnik. V delovnem predsedstvu pa so bili še nekdanji predsedniki glavnega odbora Socialistične zveze Josip Vidmar, Miha Marinko, Vida Tomšič in Albert Jakopič. Seje so se udeležile tudi mnoge vidne politične in kulturne osebnosti iz Slovenije. Iz zamejstva sta bili navzoči delegaciji SKGZ s predsedniki iz Trsta, Gorice in Beneške Slovenije ter ZSO iz Koroške.

Janez Vipotnik je v svojem govoru med drugim orisal vlogo Osvobodilne fronte v novejši zgodovini slovenskega naroda. Ustanovitev Osvobodilne fronte, je dejal Vipotnik, je dragocena zaradi enotne volje ljudi izražene prav v Osvobodilni fronti, da z orožjem v roki stro okupatorja, da združijo svoje svobodoljubne moči z močmi ostalih jugoslovanskih narodov in naprednimi močmi na svetu sploh. Da si izbojujejo svobodo, uveljavijo svoj pravi ljudski demokratični značaj, da si začrtajo skupno z drugimi jugoslovanskimi narodi in narodnostmi svojo lastno izvirno pot do socialne osvoboditve.

Z ustanovitvijo Osvobodilne fronte ni le v nenavadno kratkem času vznikla vseljudska politična tvorba, v njej moramo videti izjemno stvaritev nadvse uspešnega družbeno - političnega organiziranja. Osvobodilna fronta je s temelja spremenila in zaobrnila življenjsko pot našega naroda.

Praznik Osvobodilne fronte, je poudaril Janez Vipotnik, je torej spomin na eno najpomembnejših dejanj v 12-stoletni zgodovini slovenskega naroda, polni nevesele usode in trpljenja, pa tudi neomajnega upa, da svobodo mora priti. To pa je hkrati tudi spodbuda, da do kraja izpolnimo njeno poslanstvo.

Janez Vipotnik je v nadaljevanju govora orisal vlogo in pomen Socialistične zveze v današnjem času kot naslednice Osvobodilne fronte. Iz preteklosti sprejemamo moči in pobude za prihodnost, je dejal Vipotnik. Dokument o Socialistični zvezi delovnega ljudstva danes izhaja iz opredelitve zgodovinskih interesov delavskega razreda in opredelitve, katerih interesi so danes temeljito gibalo v družbeni in politični dejavnosti vseh drugih slojev, kmetov, obrtnikov, inteligence. Rdeča programska nit je nadaljevanje osvobodilnega boja, boja za nadaljnjo osvobajanje delovnega človeka, boja za resnično samoupravno demokracijo.

Nato pa so prvič podelili priznanja OF aktivistom in družbenim delavcem. Predsednik žirije za podelitev teh priznanj Tone Fajfar je prebral utemeljitve, zlate značke in diplome pa je dobilo 30 zaslužnih aktivistov za svoje dosedanje dolgoletno zvesto in požrtvovalno delo v Socialistični zvezi in poprej v Osvobodilni fronti ter drugih družbeno političnih organizacijah:

EDVARD KARDELJ, kot idejni voditelj slovenskega osvobodilnega boja in ljudske revolucije ter samoupravne socialistične družbe.

MARIO ABRAM, za uspešno delo v socialistični zvezi in pri razvijanju samoupravljanja.

DUŠAN BAVDEK, za požrtvovalno delo na kulturno - prosvetnem področju in v družbenih organizacijah.

ALOJZ CERKVENIK, za požrtvovalno delovanje v Socialistični zvezi in drugih družbenih organizacijah.

PETER HLASTEC, za prizadevno delavnost v družbenih organizacijah in gospodarstvu.

FRANC HOJNIK, za delo v organizaciji Osvobodilne fronte, komunistični partiji in med mladino.

IDA JELOVŠEK, za delo v Osvobodilni fronti, Socialistični zvezi, v ženskih in mladinskih organizacijah.

BALTAZAR JEZERNIK, za delo v Osvobodilni fronti, Socialistični zvezi, v občinski samoupravi ter kmetijskem zadružništvu.

LUDVIK KEJŽAR, za požrtvovalno delo v delavskem samou-

DRAGO KOŠMRLJ

(Nadaljevanje na 8. strani)

VOJAŠKO LETALO STRMOGLAVILO V BLIŽINI VIDMA: 17 MRTVIH

VIDEM, 25. — Vojaško letalo tipa «C 119» je nekaj minut po vzletu z letališča v Rivoltu blizu Vidma strmoglavilo na tla in se vžgalo. Od devetnajstih potnikov in članov posadke sta samo dva ostala živa: enega so zaradi hudih ran sprejeli v bolnišnico v Codroipu s pridržano prognozo, drugi pa se bo moral zaradi opeklin po vsem telesu zdraviti v bolnišnici v Vidmu.

Letalo je z devetimi drugimi odletelo ob 10.20 z letališča v Rivoltu, namenjeno v Neapelj in Capuo, kjer bi morala jutri popoldne nastopiti letalska akrobatska skupina «Frecce tricolori» ob prazniku 25-letnice osvoboditve. V letalu se je peljalo dvanajst potnikov, od katerih enajst mehanikov in en vojaški zdravnik, ostali pa so bili člani posadbe.

O vzrokih nesreče, ki niso še povsem pojasnjeni, so uvedli preiskavo. Zdravnik letalstva Salvatore D'Amico je v bolnišnici povedal, da je «C 119» pravilno vzletel v smeri proti Vidmu, nenadoma pa se je nagnil na levo stran in z levim krilom treščil v vrsto murv. Takoj za tem se je vžgal rezervoar kerozena in letalo je eksplodiralo.

Reševalcem, ki so kmalu za tem prišli na kraj nesreče, se je nudil grozljiv prizor: v premeru dveh kilometrov so po polju ležala razmrcvarjena trupla in skrotovičeni kosi pločevine. Kot smo omenili, sta samo dva od potnikov bila še živa.

Predsednik republike je poslal ministru za obrambo Tanassiju sožalno brzojavko, isto je storil tudi predsednik vlade Rumor.

Sprejem na Kvirinalu in manifestacija v Milanu

RIM, 25. — Po vsej Italiji so danes slovesno praznovali 25. april, dan vstaje v severni Italiji. Predsednik republike Giuseppe Saragat je na Kvirinalu sprejel predstavnike organizacij odporniškega gibanja. Na sprejemu so bili tudi predsednik vlade Rumor, podpredsednik vlade De Martino s številnimi ministri, predsednik ustavnega sodišča in druge vidnejše osebnosti.

Predsednik republike Saragat je ob tej priložnosti imel govor, v katerem je poudaril odločilni prispevek odporniškega gibanja v zmagi nad nacifašizmom, ki je hkrati pomenilo tudi zarodek italjanske republike in demokracije. Pred predsednikom republike je na sprejemu spregovoril tudi predsednik vlade Rumor.

V Milanu je bila velika manifestacija organizacije odporniškega gibanja, na kateri so bili navzoči senator Ferruccio Parri in drugi najvidnejši voditelji italijanskih partizanov.

BEOGRAD, 25. — Svet Zveze sindikatov Jugoslavije je poslal veleposlaništvu Kambodže v Beogradu pismo, v katerem odločno protestira proti terorju in zverinskemu nasilju nad vietnamskim prebivalstvom v Kambodži. Ti zločini so, pravi pismo, sestavni del najnovejših poskusov, da se imperialistični napad na vietnamsko ljudstvo razširi na vse narode in celo ozemlje Indokine.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 21, najnižja 14, ob 19. uri 17 stopinj, zračni tlak 1011 pada, veter vzhodnik 7 km na uro, vlaga 68 odst., nebo 6 desetin pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 13,2 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 26. aprila
ZDESLAV
Sonce vzide ob 5.01 in zatone ob 19.05 — Dolžina dneva 14.04 — Luna vzide ob 0.02 in zatone ob 7.53
Jutri, PONEDELJEK, 27. aprila
BISTRA

OB 25. APRILU - DRŽAVNEM PRAZNIKU OSVOBODITVE

ANTIFAŠISTIČNI IN DEMOKRATIČNI TRST PROSLAVIL ZMAGO NAD NACIFAŠIZMOM

Na skupni proslavi ANPI, ANPPIA, FIAP in ANED na Trgu Goldoni so govorili posl. Bernetičeva, tov. Kenda in senator Sema - Uradna proslava občine v Rižarni s plemenitim govorom župana Spaccinija - Otvoritev razstave o ureditvi Rižarne-muzeja

Antifašistični in odporniški Trst je včeraj svečano proslavil 25. april, državni praznik dneva osvoboditve. Skupna proslava organizacij bivših partizanov, političnih preganjancev in deportirancev v nacističnih taboriščih (ANPI, FIAP, ANPPIA in ANED) je bila ob 10. uri na Goldonijevem trgu. Kljub razmeroma zgodnji uri, se je na trgu zbralo veliko število ljudi. Zborovanje je poteklo v najlepšem redu. Bilo je razmeroma kratko, ker so se vsi hoteli udeležiti tudi uradne proslave v Rižarni.

Zborovanje je začela poslanka Marija Bernetič-Marina, ki je pozdravila prisotne v italijanščini in slovenščini. Poseben poudarek je govornica dala dolgoletni borbi vsega našega ljudstva proti fašizmu od začetka fašizma do zmagoslavnega epiloga partizanskega in odporniškega gibanja.

Potem, ko je omenila, da je bila republiška ustava ena glavnih pridobitev uporniškega protifašističnega delovanja, je Bernetičeva pripomnila, da «po 25 letih Slovenci še ne uživamo resnične enakopravnosti, ki nam pripada in da nam niso bile poplačane nenadomestljive izgube, ki smo jih utrpeli v boju za svoj narodni obstanek». Boj za priznanje pravic, ki pritičejo nam Slovencem, še vedno traja, uspešen pa bo v povezavi z bojem delavskih in naprednih sil.

V slovenščini je nato govoril Vladimir Kenda, ki je poudaril delež tržaških in goriških Slovencev v osvobodilnem boju. Primorsko ljudstvo je bilo povsod prisotno: v slavnih brigadah IX. korpusa, v prekomorskih brigadah, v garibaldinskih enotah.

Govornik je nato poudaril, da mora priznanje nacionalnih pravic «postati vprašanje, o katerem se sploh ne razpravlja, ker mora tako priznanje postati vsakdanja praksa, sestavni del svobodoljubnega in demokratičnega čutenja vse družbe». Kenda je na kraju zahteval pospešen postopek za priznanje statusa partizanskih borcev večini naših partizanov.

Senator Paolo Sema pa je v svojem govoru povezal odporniško gibanje s sodobnim vretjem v italijanski družbi ter poudaril potrebo, da se do kraja izvajajo načela republiške ustave na splošno, a v naših krajih posebno glede pravic slovenskega prebivalstva.

Uradno proslavo je priredilo županstvo v Rižarni, kjer so se poleg ljudstva zbrali tudi najvišji zastopniki oblasti ter politični predstavniki. Župan je položil na spomenik žrtvam lovorov venec k vencem, ki so jih že prej položili tja pokrajina, odporniška združenja in nekatere stranke. Zatem je imel župan ginljiv in globoko človečanski govor, v katerem je poudaril trajnost pomena, vzorov in vrednot odporništva. Z občutenimi besedami se je poklonil spominu padlih in dejal, da je njihovo žrtvovanje za nas opomin in nauk, ki nas mora voditi v našem življenju in dejavnosti. V odporu proti nacizmu in fašizmu smo se navdihovali ob vzorih svobode, pravičnosti ter spoštovanja do dostojanstva človeka. Odporništvo namreč ni bilo le politično dejanje, marveč globoko prežeto z duhovnimi in naravnimi vrednotami, ki so jih zatiralci zanikali.

Župan je zatem dejal, da tudi v teh 25 letih pot ni bila lahka ter da se ti dogodki lahko tolmačijo na različne načine, toda vzorom in vrednotam odporniškega gibanja — svobodi in miru — se nismo nikoli odrekli. Nato je povezal odporništvo s sedanjim položajem in rekel, da je dolžnost vseh pripadnikov odporniškega gibanja, da vlagajo vse svojo sile v to, da se ne bodo postavljale ovire napredku v državi

Župan je nato citiral besede, ki jih je svoj čas napisal o Rižarni pokojni antifašist in zgodovinar Carlo Schiffrer, ki je med drugim dejal: «Bili so tu Slovenci s tržaškega podeželja, iz predmestij in tudi iz meščanskih ter proletarskih družin iz mesta, ki so se že tri leta prej vrgli v svoj osvobodilni boj ter živeli, kot bi lahko dejali, prvo narodno epopejo slovenskega ljudstva. Bili so tu naši italijanski delavci s starimi socialističnimi in internacionalističnimi izročili, bili so demokratični meščani, ki so vedno nasprotovali že domačemu tiranstvu in so se zato potem še bolj upirali tujemu. Bila je tu mladina, ki je čutila v sebi zaradi dvajsetletne lažno patriotske retorike veliko duhovno praznino. Bili so tu končno Židje.»

Vsega tega se moramo spominjati, je dejal župan. Nato je poudaril, da je prišlo po burnih letih pri nas do pravega miru in do konstruktivnega duha sodelovanja. In gotovo je zasluga odporniškega gibanja, da se je to končno zgodilo. In prav udeležencem odporniškega gibanja se je treba zahvaliti, da se je utrdilo ne le med meščani italijanskega in slovenskega jezika, marveč tudi med Italijo in Jugoslavijo takšno prijateljstvo, ki ga nismo prej nikoli poznali.

Svoj govor je zaključil župan s poudarkom, da je Rižarna narodni spomenik in da bo postal muzej odporništva, in z besedami: «Ne ploskajte mi, tu je kraj tišine, razmišljanja in molitve.»

Po komemoraciji v Rižarni so v palači Costanzi otvorili razstavo načrtov, ki jih je izdelal arhitekt Boico za ureditev Rižarne in za muzej odporništva.

Zjutraj so položili vence v spominskem parku pri Sv. Justu v Ul Ghega, v Ul. Massimo D'Azeglio, na openskem strelišču in v Bazovici, pri čemer so bili navzoči predstavniki občinskega odbora ter svetovalskih skupin KD, PSI, KPI, PSIUP, Slov. skupnosti, PSU in indipendentistov. V imenu dežele pa je položil venec v spominskem parku odbornik Stopper, pri čemer je zastopal deželni svet svetovalec Ramani.

Med včerajšnjim dopoldanskim zborovanjem na Trgu Goldoni

V ZNAMENJU POVELIČEVANJA VREDNOT NARODNOOSVOBODILNEGA BOJA

Proslave v dolinski, repentabrski nabrežinski in miljski občini

Odkritje spominske plošče štirim padlim junakom v Borštu - Govori županov Lovrihe, Guština, Legiše in Milla - Zborovanje v Miljah Ogorčenje nad fašistično provokacijo v Nabrežini

Med proslavo v Miljah pri spomeniku padlim

V dolinski občini so včeraj proslavili 25. obletnico osvoboditve z vrsto prireditev, ki so se zaključile v večernih urah z osrednjo slovesnostjo pred hišo v Borštu, kjer so januarja 1945 Nemci in fašisti napadli partizanski bunker in uničili štiri mlade borce za svobodo: Dušana Muniha, Stanka Grudna, Ivana Grzetiča in domačina Danila Petarosa. Spominu štirih junakov se je dolinska občina 25 let po dogodku, zaradi katerega je Boršt zavzel posebno častno mesto v zgodovini partizanskega in osvobodilnega gibanja na tem ozemlju, primerno poklonila s tem, da je dala vzidati v pročelje hiše spominsko ploščo.

Že zgodaj popoldne so predstavniki občinske uprave z županom Dušanom Lovriho na čelu in predstavniki domačih prosvetnih organizacij stopili na pot, ki jih je ponesla pred spomenike padlim v Boljuncu, Dolini, Mačkovljah, pri Domju, v Ricmanjih in končno v Borštu. Pred vsak spomenik so položili vence, domači pevci so počastili spomin padlih s pesmijo, šolski otroci z recitacijami, prosvetni delavci s krajšimi govori, prisotno občinstvo pa z enominutnim molkom.

V Borštu se je ob napovedanem času zbrala velika množica; ljudje so si ogledovali zlasti ostanke bunkerja v hlevu, domačini pa so obujali spomine in pripovedovali o dogodkih, ki so jim bili priča tisti usodni zimi pred četrt stoletja. Stevo Kosmač je v imenu prosvetnega društva «Slovenec» pozdravil vse prisotne in se zahvalil občinski upravi, da je omogočila postavitev spominske plošče. Nato je domači pevski zbor zapel «Žrtvam», s plošče pa so sneli pregrinjalo, na podstavek pa so položili vence, ki so jih darovali dolinska občina, bivši partizani in aktivisti iz Boršta, vojni tovariši štirih junakov, zveze borcev iz Sežane, Mosta na Soči (eden izmed padlih, Dušan Munih, je bil namreč iz tega mesta), Kopra in Tolmina ter svojci padlih partizanov. Med tem je godba na pihala iz Brega igrala venček partizanskih koračnic.

Po krajšem nastopu predstavnika Zveze borcev iz Tolmina prof. Jesenčka in predsednika Zveze borcev iz Kopra, Izole in Pirana I. Vremca, je spregovoril župan Dušan Lovriha. Govornik je priklical v spomin usodno jutro 10. januarja 1945, ko se je v mrzlem zimskem času dopolnila usoda štirih borcev; o vsakem izmed njih je kratko povzel življenjepis in orisal zasluge za končno zmago nad nacifašizmom. Spominska plošča, ki jo postavljamo na tej hiši, je poudaril, naj pomeni počastitev spomina tudi vseh tistih vaščanov iz Boršta, ki so padli v osvobodilni borbi ali umrli v koncentracijskih taboriščih ali pa kasneje zaradi posledic trpljenja, ki so ga prestali v vojni, v zaporih ali v taboriščih. Cilji, za katere so se borili, še niso v celoti doseženi, vendar njihove žrtve niso bile zaman: tudi v državi, v kateri živimo, so zasijali svetlejši dnevi; ustvarjena je bila demokratična republika in postavljena demokratična ustava. Ta se pa po krivdi nazadnjaških sil še vedno ne izvaja in spoštuje v celoti: zato se odporništvo pri nas še vedno nadaljuje, ne sicer več z orožjem, temveč na političnem polju. Plošča naj bo pa predvsem izročilo mater in očetov, ki so okusili grozote vojne, mlajšim rodovom.

Po ponovnem nastopu pevskih zborov, godbe in recitatorjev med katerimi naj posebej omenimo Celestino Petaros, ki je lepo podala pesem o partizanski materi, stvaritev domačinke Mihaele Maarove se je množica razšla. Občinska uprava je svojcem padlih priredila manjši sprejem, pevci pa so se zbrali na prigrizek v srenjski dvorani. Godba na pihala je za zaključek priredila koncert na trgu sredi vasi.

V VELIKEM REPNU so ob 10.30 imeli kratko svečanost pred občinsko hišo. Najprej je domači pevski zbor pod vodstvom Mirka Guština zapel pesem «Komandant Stane», po kratkem govoru župana Mihaela Guština, ki se je spomnil na tiste, «ki so darovali najdragocenejše» za svobodo, so odkrili spominski plošči ob vhodu v občinsko hišo. Repentabrski župnik Auguštin Žele je blagoslovil ploščo, nato pa je zbor zapel še «Pesem XIV. divizije». Spo-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Ostale vesti iz tržaške kronike berite na 8. strani

Kandidati PSU za pokr. volitve

Tržaška federacija PSU sporoča, da so njeni kandidati za pokrajinske volitve naslednji: odvetnik Egon Floridan za devinsko-nabrežinsko volilno okrožje, učitelj Bruno Fontanot za miljsko okrožje, uradnik Giuseppe De Gioia za dolinsko okrožje, trgovec Romano De Mejo I. okrožje, tajnik FIPE Lionello Durissini (II.), inženir Alfonso Ragone (III.), zdravnik Gastone Lettis (IV.), podjetnik Edoardo Marusi (V.), publicist Giorgio Elleri (VI.), uradnik Attilio Mocchi (VII), odvetnik Silvano Miani (VIII), delavec Vittorino Del Zio (IX.), profesor Giorgio Bonifacio (X.), uradnik Sergio Muran (XI.), uradnik Giovanni Bego (XII.), delavec Francesco Palermo (XIII) uradnik Letterio Fobert (XIV.), uradnik Bruno Lovero (XV.), delavec Fulvio Vencheri (XVI), uradnik Giuliano Rovatti (XVII.) profesor Salvatore Romano (XVIII.), delavec Ezio Padovan (XIX), študent Mario Valenta (XX.), profesor Luccio Lonza (XXI).

Federacija PSU vabi svoje člane in simpatizerje, naj se oglasijo na sedežu v Ul. Mazzini 44/I, jutri od 17. do 20. ure in v sredo, 29. aprila od 18. do 20. ure, da podpišejo kandidatno listo PSU za pokrajinski svet.

Propagandno potovanje turistične ustanove

Pravkar se je vrnil avtobus občinske letališčarske in turistične ustanove, ki je končal svojo propagandno vožnjo «pomlad 1970» in pri tem prevozil med 1. marcem in 1. aprilom skoraj 6.000 km. Predstavniki ustanove in združenja hotelirjev so bili v Avstriji, Zahodni Nemčiji, Danski, Holandski, Belgiji, Luksemburgu, Franciji in Švici. Pri tem so obiskali 293 potovalnih agencij in uradov, uredništva listov, organizacije za počitnice delavcev itd. Razdelili so tudi na deset tisoče prospektov.

Med uradno proslavo tržaške občine na dvorišču Rižarne

PEVSKI ZBOR
«VASILIJ MIRK»
SPD Prosek - Kontovel

priredi v četrtek, 30. aprila ob 21. uri v Kulturnem domu

koncert

v počastitev

25. obletnice osvoboditve

Sodelujejo s sporedom partizanskih, narodnih in umetnih pesmi
moški zbor «Vasilij Mirk»
mladinski zbor
Aleksander Vodopivec, klavir
Zdravko Kante, harmonika
Stane Starešinič, vezni tekst

Dirigent Ignacij Ota

Vstopnina: 500 in 300 lir za dijake in pevce. Predprodaja in rezervacija vstopnic od ponedeljka, 27. aprila naprej pri SPZ, Ul. Geppa 9, tel. 31-119.

Slovensko gledališče v Trstu
KULTURNI DOM
István Örkény

TOTOVI

komedija v dveh delih

Prevod: JOŽE HRADIL
Scena: SVETA JOVANOVIČ
Kostumi: UROŠ VAGAJA
Slikarski izraz:
DEMETRIJ CEJ
Režija: ADRIJAN RUSTJA

ABONMA NEDELJSKI POPOLDANSKI
Danes, 26. aprila ob 16. uri ABONMA MLADINSKI V SREDO (tokrat je abonma mladinski v sredo prenesen na ponedeljek, ker bo v sredo generalna stavka)
V torek, 28. aprila ob 20 .uri ABONMA MLADINSKI V ČETRTEK (tokrat je četrtkov mladinski abonma prenesen na torek, ker bo v četrtek v Kulturnem domu koncert zbora «Vasilij Mirk»)
V nedeljo, 3. maja ob 16. uri ABONMA OKOLIŠKI
Prodaja vstopnic ob delavnikih od 12. do 14. ure ter eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih eno uro pred začetkom predstav. Rezervacija po tel. 734265.

SLOVENSKI KLUB —

Torek, 28. aprila ob 20.30

VEČER ČEŠKOSLOVAŠKE LIRIKE

Nastopili bodo člani Društva književnih prevajalcev Slovenije Božidar Borko, Avgusta Smolej, prof. Viktor Smolej in namestnik predsednika dr. Branko Vrčon ob sodelovanju članov Slovenskega gledališča Lidije Kozlovičeve in Adrijana Rustje.
Vljudno vabljeni.

SPD TABOR na Opčinah

vabi na

razstavo

domačih slikarjev, kiparjev, fotografov in amaterjev, ki je v prosvetnem domu na Opčinah še danes, 26. aprila. Razstava je odprta od 10. do 13. ure in od 16. do 20. ure.

ZADRUGA NAŠ KRAS

vabi na razstavo odtisov slikarja Avgusta Černigoja

«Kraške kalone»

ki je odprta od 10. do 12.30 in od 14. do 19. ure v «Kraški galeriji» v Velikem Repnu 31.

ZAHVALA

Podpisano prosvetno društvo v Škednju se iskreno zahvaljuje slikarju Silvestru Godini za sliko, ki jo je daroval v okras društvenih prostorov.

Prosvetno društvo v Škednju

Zahvala

Pevski zbor «Jacobus Gallus» se iskreno zahvaljuje vsem, ki so ga počastili s svojo prisotnostjo na jubilejnem koncertu; posebna zahvala gre organizacijam in posameznim osebam, ki so neposredno čestitale zboru ob 25-letnici njegovega obstoja.

Te so: dr. Drago Štoka, deželni svetovalec
Dušan Hreščak za Glasbeno matico v Trstu
dr. Frane Tončič za Začasni odbor za upravo Kulturnega doma
zbor «Fran Venturini» od Domja
Justi in Boris Race
Mirko Kapelj, podpredsednik SPZ
Slovenska prosvetna zveza
zbor «Vasilij Mirk» s Proseka Kontovela
dr. Zorko Harej za Zvezo cerkvenih pevskih zborov v Trstu
Zveza kulturno prosvetnih organizacij Slovenije

Za odbor: Janko Ban

Izleti

Odhod na izlet, ki ga priredi prosvetno društvo Slavko Škamperle 1. maja na Brezje in v Begunje, bo ob 6. uri izpred cerkve pri Sv. Ivanu.

Podporno društvo v Rojanu priredi v nedeljo, 17. maja t. l. avtobusni izlet na Sv. goro in v Dobrovo, kjer bo ogled vinske kleti. Odhod bo ob 7. uri izpred rojanske cerkve. Cena izleta s kosilom vred je 3.200 lir. Prijave sprejema gostilna Skerlavaj, Ul. Moreri do 10. maja. Za pojasnila lahko telefonirate od 19. do 21. ure na št. 64-480 in 61-151.

DOLINSKI FANTJE IN DEKLETA vabijo na TRADICIONALNO

«MAJNICO»

ki bo v nedeljo, 3. in v ponedeljek, 4. maja.

IGRAL BO ANSAMBEL SLAK IN FANTJE S PRAPROTNA

Gledališča

VERDI

Jutri se pri blagajni gledališča (tel. 23-988) začenja prodaja vstopnic za šesti koncert spomladanske simfonične sezone, ki bo v četrtek, 30. t. m. ob 21. uri. Orkester gledališča Verdi bo dirigiral Ettore Gracis, kot solista pa bosta nastopila Salvatore Accardo (violina) in Libero Lana (čelo). Na sporedu bodo skladbe: Brahmsov Koncert za violino, čelo in orkester v f-molu op. 102, Schumannova uvertura «Manfredi» in v drugem delu Bianchijevi «Trije simfonični vtisi iz «Falene» ter Ravelov Valse.

POLITEAMA ROSSETTI

Danees ob 16.30 v Rossettiju zadnja ponovitev Braibantijeve drame «L'altra ferita» (iz Sofoklejeve «Filottete»).

AVDITORIJ

Ob 16.30 poslovilni nastop igralske skupine «Il Ruzante» z «La Betio». Jutri zvečer gostovanje Italijanske drame z Reke, ki bo v režiji Francesca Macedonia uprizorila Petra Weissa «Cantata del fantoccio lusitano». V torek bo ansambel «Max Reinhardz Seminar» z Dunaja predstavil tržaškemu občinstvu Brucknerjevo delo «Krankheit der Jugend» v nemščini. Jutri ob 17. uri bo v časnikarskem krožku srečanje s skupino na pobudo Avstrijskega kulturnega instituta v Rimu.

Za tržaško sekcijo «Italijanske glasbene mladine» bo v torek, 28. t. m. v veliki dvorani in pod pokroviteljstvom Krožka za kulturo in umetnost izredni koncert violinista Salvatora Accarda. Izvajal bo skladbe Bacha, Prokofjeva, Isaya in Paganinija. Vstop samo za člane.

RAZSTAVA NARODNO - OSVOBODILNE BORBE

v Prosvetnem domu v Škednju

je odprta
še danes od 10. do 13. ure.

Vabimo vse Škedenjce na ogled razstave.

Vstop prost!

Razstave

Italijansko ameriško združenje za deželo Furlanijo - Julijsko krajino je priredilo razstavo del Marie Zoe Greene - Mercier. Razstava je v prostorih AIA do 30. t. m. vsak dan od 15. do 20. ure.

V galeriji «Il Tribbio» v Ul. Piccardi 68, je razstava grafičnih del Maria Marionija in Enrica Maiolija, že uveljavljenih umetnikov, ki pa se prvič predstavljata tržaški javnosti. Razstava obsega 40 del in bo odprta do 2. maja.

V galeriji «La lanterna» v Ul. S. Nicolò 6, je razstava del Virgilija Lilija.

V galeriji «La Cappella» — Centru za avdiovizivna raziskovanja in poskuse, likovno umetnost, film in predstave, bo od 23. aprila do 16. maja razstava «Kiča», ki bo obsegala: pregled «slabega okusa», razstavo predmetov, realizacijo ambienta «obednice - dnevne sobe» in predvajanje filmov in diapozitivov.

V umetnostni galeriji Torbandena v istoimenski ulici bo v četrtek ob 18. uri otvoritev razstave del Filippa de Pisisa.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» obvešča, da bo jutri v ponedeljek ob 20.30 uri odborova seja.

Mali oglasi

DEKLE ZA LAHKO DELO, dobra plača, išče Fabbrica Cartotecnica na Opčinah Telefonirati 211-056

«CITROEN» — mehanična delavnica Samarittani in Miceo in prodaja nadomestnih delov. Ulica Rittmeyer 4/a.

WEEKEND HISICO V RAKOVEM SKOCJANU — 44 kv. m. — UGODNO PRODAM ALI DAM V NAJEM. Kapun Dušan, Ljubljana, Jesenkova št. 1.

VAJENKO in POLDELAVKO — žensko šiviljo išče Danielotto — via Mirti 3, tel. 62-443.

UGLEDNO PODJETJE išče vajenke - prodajalke ter izvežbano uradnico ali uradnika z znanjem slovenščine ali srbohrvaščine.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 25. 4. do 1. 5.)

Vielmetti, Borzni trg 12; Centauro, Ul. Rossetti 33; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Sant'Anna, Erta S. Anna 10.

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(od 25. 4. do 1. 5.)

Biasoletto, Ul. Roma 16; Davanzo, Ul. Bernini 4, Al Castoro, Ul. Cavana 11; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan).

URARNA ZLATARNA

LAURENTI

Trieste - Trst, Largo Santorio 4

BIRME 1970

Velika izbira ur in zlatnine
Presenetljivo velika izbira ur «SEIKO»
Poseben popust

Kino

Nazionale 15.00 «La ballata della città senza nome». Technicolor. Lee Marvin, Clint Eastwood, Jean Seberg.
Eden 15.00 «Paranoia». Carroll Baker, Jean Sorel, Anna Proclemer, Luis Davila, Marina Coffa. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Fenice 15.00 «L'uccello dalle piume di cristallo». T. Musante, S. Kendall. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Grattacielo 15.00 «L'amante». M. Piccoli, R. Schneider, L. Massari. Technicolor.
Excelsior 15.00 «Il divorzio». V. Gassman, A. Moffo in A. Ekberg. Technicolor. Zadnja predstava ob 22.10.
Ritz 15.00 «Gott mit uns». Franco Nero, Richard Johnson in Larry Aubrey. Eastmancolor.
Filodrammatico 14.30 «Le calde amicizie». V. Ogier, I. Ramstrom. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Alabarda 14.30 «Uno strano tipo». Adriano Celentano in Claudia Mori.
Aurora 15.00 «Z» (L'orgia del potere) Ives Montand, Irene Papas, Jean Louis Trintignant. Technicolor. Zadnja predstava ob 22. uri.
Cristallo 15.00 «Contestazione generale». A. Sordi, N. Manfredi, V. Gassman. Technicolor.
Capitol 15.00 «Boon il saccheggiatore». Steve McQueen. Technicolor.
Moderno 14.30 «Cuore di mamma». Carla Gravina, Beba Lončar. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Impero 15.00 «Il prof. dott. Guido Tersilli primario della clinica Celeste convenzionata con le mutue». Alberto Sordi.
Vittorio Veneto 14.30 «Citty, citty, bang, bang». Dick an. Sally Ann. Technicolor.
Ideale 14.15 «Un maggiolino tutto matto». Dean Jones. Technicolor.
Abbazia 14.30 «Spara, gringo, spara». B. Kelly, F. Moroni. Technicolor.
Astra 15.00 «L'incendio di Moscva». Technicolor.

KINO NA OPČINAH

danes ob 15. uri Technicolor film:

IL «GRINTA»
(drama)

Igrajo: John Wayne, Glen Campbell, Kim Darby.

KINO «IRIS» PROSEK

danes ob 16. barvni briljantni film:

FRANCO E CICCIO...
LADRO E GUARDIA

Igrajo: F. Franchi, C. Ingrassia, G. Raspani.

Razna obvestila

KASTA obvešča, da bo naslednja odborova seja v sredo, 29. t. m. ob 20.30 v Kulturnem domu.

V ponedeljek, 27. t. m. se bo sestal ob 17. uri v prostorih sindikata slovenske šole osnovnošolski odbor za proslavo petindvajsetletnice obnovitve slovenske šole.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. moža Karla Cunje daruje žena Marija 3 tisoč lir za Dijaško matico. V počastitev spomina pok. sina Pavla Cunje, borca NOV, daruje mama 3 tisoč lir za sklad Sergija Tončiča. Ob zaključku razstave na Opčinah, daruje Ivanka Dolenc v spomin pok. sina Jadrana 2.000 lir za SPD «Tabor».

Dr. Andrej Kranjec daruje 15.000 lir za gradnjo odbojkarskega igrišča za društvo Polet.

V počastitev 25. obletnice smrti Cirila Martelanca daruje sestrična Vesna Kovačič 10.000 din za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

SOŽALJE

Celica KPI iz Boljunca izraža raznašalcu «Dela» in drugega demokratičnega tiska Mirku Žerjalu globoko sožalje ob izgubi drage matere.

Pred 25 leti je daroval svoje mlado življenje v srditih partizanskih bojih proti sovražniku pri Slavonski Požegi naš ljubljeni in nepozabni

Ciril Martelanc

Spomin nanj in na njegova predraga brata Vladimirja in Vojčka bo vedno živ in neizbrisen v naših srcih.

Sestrična Vesna Kovačič

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi naše drage

Pavle Terčon

Posebna zahvala č. g. Stefanu Tonkliju, dr. Carlu Delaniju, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na kateri koli način počastili spomin pokojnice in jo spremili k večnemu počitku.

DRUŽINA TERČON
in sorodniki

Mavhinje, 26. aprila 1970.

+

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša draga mama, nona in sestra

ANA KOZINA por. ŽERJAL

Pogreb nepozabne pokojnice bo danes ob 11. uri iz tržaške mrtvašnice v boljunsko cerkev in na domače pokopališče.

Žalujoči sinovi, hčere, sestre, brat, vnuki in drugo sorodstvo

Boljunec, Trst, Argentina, 26. aprila 1970.

NA PREDVEČER 1. MAJA V KULTURNEM DOMU V TRSTU

Pred koncertom zbora «Vasilij Mirk» v počastitev 25. obletnice osvoboditve

Razgovor s predsednikom zbora Josipom Čukom, pevovodjem Ignacijem Oto, harmonikarjem Zdravkom Kantetom in starima «kosovelovcema» Danilom Ukmarjem in Josipom Bukavcem

Pred četrtkovim koncertom moškega zbora «Vasilij Mirk» v Kulturnem domu v počastitev 25. obletnice osvoboditve, sem se prejšnji dan oglasil na sedežu proseško-kontovelskega prosvetnega društva. Bilo je zvečer in iz dvoranice se je oglašalo petje. Moški glasovi so se mešali z otroškimi in vmes je bilo slišati odsekane akorde harmonike. Vadili so za četrtkov koncert. Lepo, ubrano so se zlivali glasovi dveh generacij in partizanska melodija je prijetno odmevala v večerno vaško tišino.

Pogovoriti sem se hotel o tem in onem. Za sogovornike sem si izbral predsednika zbora Josipa Čuka, pevovodjo Ignacija Oto, stara partizana in člana slavnega partizanskega zbora «Srečko Kosovel» Danila Ukmarja in Josipa Bukovca pa še Zdravka Kanteta, harmonikarja nekdanje igralske skupine IX. korpusa. Prav radi so se odzvali mojemu vabilu in pogovor je po končani vaji stekel brez formalnosti in zadreg, saj smo navsezadnje stari, dobri znanci.

* * *

«Zdi se mi logično, da prav vaš zbor slavnostno praznuje praznik osvoboditve, saj ste med tistimi, ki najbolj zvesto gojijo partizansko pesem, toda rad bi vedel, od kod je prišla pobuda za ta nastop,» sem začel pogovor in vprašanje namenil predsedniku Josipu Čuku:

— *Pobuda je prišla od nas samih! Kdaj smo se že z Otom menili o tem, da bi priredili koncert na obletnico osvoboditve... Vsi pevci brez izjeme smo bili za to, saj je partizanska pesem pri nas doma prav tako kot narodna in umetna* — je dejal Čuk in nadaljeval: *Vendar smo hoteli pripraviti nekaj novega in dozorela je zamisel, da bi vključili v nastop tudi naš mladinski zbor, ki ga prav tako vodi Ota, in v katerem pojejo tudi sinovi in hčerke naših starejših pevcev.*

— Zdi se mi, da ta zamisel prenesga zgolj koncertni program enega, pa čeprav slavnostnega večera, in da uresničuje prenašanje tradicije partizanskega petja na mladi rod...

— *Prav gotovo* — je povzel besedo tov. Čuk — *in to je bil tudi naš namen poleg onega, mogoče še važnejšega, da privajamo mlade pevce k veselju do zborovskega petja, da bomo lahko v bližnji prihodnosti prav iz tega zbora črpali moči za pomlajevanje odraslega zbora. Prav zato bomo mladinskemu zboru poslej posvečali še več pozornosti.*

— Povejte mi, je kakšen poseben razlog, da prav vaš zbor tako zvesto goji partizansko pesem?

— *Razloga sta vsaj dva: prvič nas je v zboru okrog polovica bivših partizanov in partizanska pesem nam je, če naj tako rečem — sveta; drugi razlog pa je v tem, ker naše ljudstvo prav partizansko pesem posebej rado posluša. To smo videli skoraj na vseh naših koncertih in zdi se mi tudi, da je naš lanski koncert partizanskih pesmi predstavljal doslej enega naših največjih uspehov. Sicer pa, kaj bi vam razlagal: partizanska pesem je naša pesem, to je vse!*

* * *

Od Čuka k Oti. — Tov. Ota, po kakšnem kriteriju ste sestavili program koncerta?

— *Koncert je dejansko ves v duhu 25. obletnice osvoboditve, čeprav je izrazito partizanski samo prvi del programa in pa zaključni kantati.*

— Imate na sporedu kaj novih, takšnih, ki jih še niste peli?

— *Bilečanka za moški zbor je za nas nova in tudi pozdravno pesem bomo praktično prvič peli na koncertu. Pesem «Počiva jezero v tihotju» sem priredil za otroški in odrasli zbor prav za to priložnost in je tako tudi nova. Obe kantati sta obmoljeni.*

— Kako pa se drugi del sporeda vključuje v slavnostni okvir osvoboditve?

— *V prvi vrsti z dvema beneškima narodnina, saj je Beneška Slovenija šele z zmago nad nacifašizmom ponovno zaživela in začela utripati v slovenskem duhu; potem a srbsko in rusko pesmijo, ki naj bosta posvetilo bratstvu med narodi, pa seveda z mojo in Gobčevo kantato, ki sta himni slovenski zemlji in bratstvu vseh ljudstev sveta.*

* * *

— Zdravko Kante bo na harmoniko spremljal skupno izvajanje odraslega in mladinskega zbora. Zdravka poznam še iz partizanov, ko je v igralski skupini IX. korpusa nategoval svoj meh. «Tovariš Zdravko, kaj ko bi se malo povrnila v tiste čase, ko smo še partizanili po Cerkljanskem, Trnovskem, po Benečiji in drugod? Kako te je pot zanesla v igralsko skupino korpusa?»

— *Ne bi rekel, da ravno po naključju. Ko sem spomladi leta 1944 prišel v partizane (prej sem bil bolan v vojaški bolnišnici in Livornu in doma) na Krasu in bil dodeljen 18. Bazoviški brigadi, sem tam srečal nekaj mojih domačinov. Zbrali smo se in v prostem času začeli peti. Kmalu sem imel kar čeden zbor in ko smo z brigado prišli v Čepovan, smo se tam srečali z igralsko skupino IX. korpusa, ki jo je takrat vodila Bogdana Stritarjeva. Pridružil sem se ji, ker so rabili harmonikarja. Ko je pozneje tovarišica Stritarjeva odšla na Dolenjsko, sem od novembra dalje bil v skupini, ki jo je vodil Joco in z njo obredel domala vso Primorsko na obeh straneh Soče. No, po osvoboditvi so ob mojem povratku domov na Proseku že imeli zbor, zato pa sem ustanovil prvi povojni zbor v Križu, doma na Proseku pa mladinski zbor s povsem novim programom. S tem zborom sem res imel velike uspehe.*

— *Toda potem si prešel h godbi...*

— *Res je, ko se je s kominformom vse podrlo in dolgo ni kazalo na ponovno oživitev naših zborov, sem prešel h godbi, ki jo vodim še danes.*

— Odkrito besedo bi hotel: kako se počutiš sedaj, ko si spet — pa čeprav samo za enkratni koncert — s harmoniko med pevci in pri partizanski pesmi?

— *Kot da bi se pomladil za 30 let. Tako se mi na trenutke zazdi, posebno ko zadoni stara znana partizanska melodija, da je kot, da bi bilo kje v hribih...*

* * *

Starih partizanov je v zboru «Vasilij Mirk» precej, toda dva med njimi sta bila tudi člana partizanskega zbora «Srečko Kosovel», ki ga je vodil Rado Simoniti. To sta Danilo Ukmar in Josip Bukavec, oba ne več tako mlada pa vendar še vsa takšna, kot da bi imela še vso partizansko kondicijo v sebi. Pogovor se je začel pri nastajanju prvega partizanskega zbora v Kostantini v Alžiru, kamor ju je pot privedla potem, ko so ju Anglo-Amerikanci kot pripadnika italijanskih delavskih bataljonov zajeli nekje pri Bizerti.

— *Saj veš kako smo Slovenci — je razpredal zgodbo zgovornejši Danilo in Bukavec ga je vmes dopolnjeval — kjer se najdeva dva, brž ustanovita pevski zbor. No, nas je bilo nekaj več, zbor pa je vodil Olenik iz Mačkovelj.*

Potem sta oba podrobno pripovedovala o uporu zbora proti jugoslovanskim kraljevskim oficirjem, ki se je s plebiscitarno odločitvijo vključil v partizansko vojsko v Almi v Alžiru, razobesil jugoslovansko zastavo z rdečo zvezdo, pevci pa si na kape prišili rdeče zvezde. Upor zbora je bil znak za splošen upor in za splošno odločitev za Tita. Zaveznikom ni preostalo drugega, kot da so se sprijaznili s tem dejstvom. Bataljon so odpravili v Italijo v Gravino, kjer so njegove pripadnike razdelili v razne brigade, ki so se tedaj formirale za odhod v Jugoslavijo. Toda slovenska kri ne zataji! Spet se je oglasila pesem in ko je prišla v Gravino z osvobojenega ozemlja v Jugoslaviji skupina slovenskih kulturnikov, med katerimi je bil tudi Rado Simoniti, ni poteklo dolgo časa, ko so iz posameznih brigad spet zbrali pevce in ustanovili močan zbor, ki je ob svojem prvem javnem nastopu avgusta 1944 v Bariju tudi dobil ime po Srečku Kosovelu.

Danilo Ukmar in Josip Bukavec sta nato z zborom obšla skoraj vso osvobojeno Jugoslavijo in pol Evrope, ko pa sta se vrnila domov, sta po nepozabnem nastopu v Verdiju in drugod samo zamenjala zbor, peti pa nista prenehala nikoli do danes. Marsikaj zanimivega sta še povedala, kar bo treba ob drugi priložnosti vestno zapisati, a sedaj sem moral njuno pripovedovanje prekiniti. Zastavil sem jima vprašanje:

Med sedanjimi člani zbora «Vasilij Mirk» je več bivših partizanov. Poleg teh na sliki so še nekateri drugi

— Vama je partizanska pesem še vedno domača, jo še vedno rada pojeta?

— *Meni so vse pesmi všeč, narodne, umetne* — je odgovoril tov. Danilo — *toda lepših od naših starih partizanskih jih ni. Neka čudovita moč je v njih, pomladijo me, razveselijo ob spominu na stare čase, čeprav smo potem bili v naših pričakovanjih precej razočarani... A vem, da tako ni samo zame; naši nastopi nam dokazujejo, da je partizanska pesem pri naših ljudeh še vedno najbolj priljubljena. Še celo hladne Škote smo ogreli z njo, saj se spominjaš, kako navdušeno so nam ploskali in zahtevali ponavljanje. Veš, meni se zdi, da je ta naša partizanska pesem velik moralni zaklad, ki ga moramo čuvati.*

— Torej sta zadovoljna, da bo 25. obletnico osvoboditve počastil prav vaš zbor «Vasilij Mirk»?

— *Ne le zadovoljna, ponosna sva in še to ti povem, da sva srečna, ko vidiva okrog naju te naše otroke, ki bodo to našo pesem ponesli naprej v življenje, ki prihaja, v čas, ko midva že ne bova več pela.*

Jože Koren

PISMO UREDNIŠTVU

Kako je zdaj s strokovno šolo?

Tovariš urednik!

Ko sem v sobotni številki Primorskega dnevnika z zanimanjem bral poročilo Vašega posebnega dopisnika o zaključku posvetovanja obeh predsednikov mešanega odbora za izvajanje londonskega sporazuma, me je zaprepastil komentar dopisnika k odgovoru, ki ga je prejel od italijanskega predsednika mešanega odbora dr. Millesi - Ferrettija na vprašanje o pričetku delovanja slovenske strokovne šole v Trstu. Iz tega komentarja bi sledil sklep, da bo mešani odbor sprejemal «obvezo» o strokovni šoli šele na svojem jesenskem zasedanju. Okoli te šole je bilo že toliko pravdanja in natezanja, da smo smatrali, da je zadeva končno povoljno rešena in da sta oba dela mešanega odbora predlagala svojima vladama ustanovitev italijanske gimnazije v Bujah, oziroma slovenske strokovne šole v Trstu. Po vsen dosedanjih zagotovilih je zadeva prešla iz faze posvetov in pogajanj v mešanem odboru, v izvršitev, ki je v kompetenci ustreznega ministrstva. Po mojem je vprašanje teh dveh šol v okviru mešanega odbora rešeno in predano pristojnim forumom z izvedbo. Ti imajo sedaj besedo. Bliža se konec šolskega leta in kaj hitro bo potekel čas do pričetka prihodnjega šolskega leta, ko bi moralo delo na novi strokovni šoli v redu steči. Ali bo do tedaj vse pripravljeno? Predvsem pa je potrebno, da takoj, nemudoma zveno od odgovornih dejavnikov dokončno in nedvoumno vest brez pogojnikov, da bomo jeseni imeli tako dolgo pričakovano in zahtevano šolo.

Mnenja smo, da smo že v zamudi. Obstoj nove šole bi moral biti zagotovljen že pred potekom za vlaganje prošenj profesorjev za namestitev v prihodnje šolskem letu. Ali so bila mesta za to šolo razpisana? Ali je kak profesor vložil prošnjo za poučevanje na tej šoli? Že tako je v početku vsakega šolskega leta zmešnjava z nameščanjem profesorjev, ki gotovo ne vpliva ugodno na sam začetek itak prekratkega šolskega leta. Ta zmešnjava, neopravičljiva v urejenih razmerah, utegne ob ustanovitvi strokovne šole biti še večja, če ne bodo vsi odgovorni pravočasno mislili na razpodelitev profesorskih zborov.

Tudi zaradi bodočih dijakov strokovne šole je skrajni čas, da se z gotovostjo ve, da bo šola odprta. Šolo je treba predvsem popularizirati med starši in mladino, ki se ne bodo mogli za novo šolo odločiti v zadnjem trenutku na vrat na nos.

Smatramo, da je skrajni čas, da smo si s to zadevo na čistem, zato pozivamo odgovorne činitelje, da slovensko javnost čimprej in jasno obvestijo o pričetku pouka na slovenski strokovni šoli 1. oktobra tega leta.

Mislimo, da je bolj odgovorno in resno ravnala šolska oblast na jugoslovanski strani, ki je že imenovala ravnatelja za novo italijansko gimnazijo v Bujah in se računa, da se bo že v kratkem začel vpis dijakov v prvi razred novega zavoda.

—o—or

Še o «Zborniku SPZ 1868-1968»

Preteklo nedeljo je «Primorski dnevnik» objavil obširno poročilo Komisije za tisk pri Slovenski kulturno gosp. zvezi. Ob napovedi skorajšnjega izida «Zbornika Slovenske prosvetne zveze 1868-1968 so bili objavljeni pomanjkljivi podatki. Urednik zbornika ni samo Drago Pahor, temveč je bil on skupaj z dr. Robertom Hlavatyjem in Mirom Kapljem član uredniškega odbora. Pri objavi imen sotrudnikov so izpadli nekateri avtorji. Dopolnjujemo seznam z naslednjimi informacijami:

Uvodnik je napisal **dr. R. Hlavaty**, o primorskih knjižnicah je objavila obširno razpravo **Tončka Kolerič**, **Aldo Rupel** pa je obdelal zgodovino telesne vzgoje med primorskimi Slovenci. Zbornik zaključuje **Milan Bolčič** s pregledom ilegalnega prosvetnega delovanja po razpustu društev v letu 1927. Naslov na platnicah je izdelal slikar **Klavdij Palčič**.

Drago Pahor

Hitra cesta Šentilj-Gorica

Spoštovano uredništvo,

v pretekli torkovi številki ste objavili zanimiv članek o načrtu in grodnji hitre ceste Šentilj-Gorica. Škoda, da je bil prav tako zanimiv zemljevid premajhen za spoznanje poteka avtoceste med Vrhniko in Postojno. Ker sem prepričan, da stvar zanima tudi mnoge druge Vaše čitatelje, bi bilo zaželeno, da priobčite upodobitev omenjenega dela ceste (ali trase Ljubljana - Razdrto) v večjem merilu.

(Sledi podpis)
Hvala

Op. ur.

Upamo, da bomo čitatelje utegnili zadovoljiti še pred napovedanim pričetkom del na odseku Postojna-Vrhnika.

Ob 25-letnici smrti mladinca Ladija Kovačiča

28. aprila letos poteka 25 let od smrti tržaškega mladinca Vladimira - Ladija Kovačiča v nacističnem uničevalnem taborišču v Mauthausnu.

Ladi se je kljub mladim letom (rodil se je 24. 9. 1924) pridružil mladinskim skupinam, ki so delovale v našem mestu povezane v OF in se udeleževal raznih napisnih in drugih akcij. Kot sin zavedne slovenske družine znanega tržaškega zobozdravnika dr. Kovačiča, se je skupno z vso družino spontano odzval klicu narodnoosvobodilnega boja in nadaljeval z delom za OF tudi potem, ko so ga Nemci prijeli in vtaknili v delavsko skupino Todt, ki je imela svoje barake na Proseku, tam v bližini, kjer je sedaj spomenik desetim obešenim talcem. Ko so partizani drugič poskušali osvoboditi mobilizirane delavce, se jim je Ladi pridružil in se na Krasu vključil v 18. bazoviško brigado. Poslednjič se je svojcem javil iz okolice Divače, od koder ga je pot, očitno pa kakšni partizanski dolžnosti, popeljala na področje onstran stare italijansko - jugoslovanske meje. Točnih podatkov o njegovi nadaljnji usodi ni, znano je le, da so ga Nemci ujeli in odpeljali v zloglasno mučilnico v Begunje in od tam v taborišče v Mauthausnu. Tam je zaradi izčrpanosti zbolel za tifusom. — Po pripovedovanju nekega njegovega sotrpina so ga nekega dne odpeljali v taboriščno ambulanto, iz katere je navadno vodila pot samo še v plinsko celico.

Datum njegove smrti je sporočil jugoslovanski Rdeči križ — 28. aprila 1945 le malo pred svobodo, za katero je moral tako mlad umreti.

j. k.

SEBOFLEX
VSE ZA KINO
IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst. Ul. Mazzini 53 Tel. 733-361
Prijatelje in znance naprošamo da nas obiščejo

Med skupno vajo zbora «Vasilij Mirk» in mladinskega zbora pod vodstvom Ignacija Ote

KRITIKE IN POROČILA

PREJŠNJO SOBOTO V GLEDALIŠČU TARTINI V PIRANU

Spodbuden nastop mladih glasbenikov Primorske

V okviru proslav 200-letnice smrti skladatelja G. Tartinija so preteklo soboto nastopili v Piranu gojenci glasbenih šol iz Ajdovščine, Cerkna, Idrije, Izole, Kopra, Nove Gorice, Pirana, Postojne, Sežane, Šempetra pri Gorici ter šole Glasbene matice iz Trsta.

Nastopi mladine so vselej spodbudni, še posebno če mladi ljudje predstavijo dosežke svojih uspehov pri glasbenem študiju. Glasbeno šolstvo je eno od pomembnih vzgojnih dejavnikov ter je njen blagodejen vpliv postal izrazit posebno v najnovejši dobi. Pedagogi ki proučujejo probleme mladinske vzgoje in se ukvarjajo z njenimi metodami, skoraj brez izjeme priznavajo glasbenemu šolstvu prvenstven pomen pri vzgoji. Mladi ljudje najdejo v glasbi sredstvo za harmonično oblikovanje svojega čustvenega sveta, kar je pomembno zlasti danes, ko silen tehnični razvoj človeštvo vedne tesneje vklepa v svoj hlastni, vrtinčasti tok.

Te misli so se nam porajale, ko se se na koncertnem odru zvrstili mladinci iz širne Primorske. Med mladimi muzikanti smo zasledili tudi resnične glasbene talente. Prav to pa potrjuje pravilnost vzgojnih vidikov po katerih je potrebno nuditi moralno in materialno pomoč glasbenemu šolstvu, ki se odvija v raznih primorskih krajih a to ne vselej v spodbudnih okoliščinah. Ob tej pomoči bi se utegnilo prav v okviru glasbenih šol uspešno razvijati vsestransko glasbeno življenje nekega kraja. Lep primer takega glasbenega središča je Center za glasbeno vzgojo v Kopru.

Objektivna sodba o kvalitetnih dosežkih posameznih gojencev odnosno posameznih glasbenih šol v okviru tako zasnovane revije, kot je bila v Piranu, skoraj ni mogoča in bi utegnila biti krivična. To še posebno ob upoštevanju pogojev delovanja posameznih glasbenih šol, ki niso povsod enaki. V primerjavi z revijami preteklih let pa smo ugotovili zaznaven napredek. Poleg dokaj skrbne tehnične pripravljenosti so posamezni dijaki pokazali tudi smisel za muzikalno oblikovanje izvajanih del. Med njimi smo zaslutili tudi izrazite glasbene talente.

Če naj sodimo po izboru nastopajočih je med mladino precejšnje zanimanje za pihala in trobila kar je razveseljivo glede na potrebo po snovanju instrumentalnih ansamblov.

Morda nekoliko preobširen spored je obsegal 33 točk, pri čemer je bila izbira skladb na dostojni pedagoški ravni. Največ gojencev so poslale na revijo šole Centra za glasbeno vzgojo iz Kopra (Koper, Izola, Piran) in glede na uspeh dokazale da je glasbena vzgoja mladine v rokah preizkušenih pedagogov.

Zaradi obširnega sporeda sta šolo Glasbene matice iz Trsta zastopala le dva gojenca. Rogist Lucijan Čandek (šola prof. Grgiča) ki je zaigral Stojanovićev Andante in violinist Črtomir Šiškovič (šola prof. Kjudra), ki je ob spremljavi Moice Šiškovič zaigral Beethovnovo Romano v G-duru. Vsi trije so se lepo predstavili in bili deležni toplega priznanja poslušalcev.

Okusno opremljeno gledališče Tartini je sprejelo tokrat kar lepo število občinstva med katerim je bilo precej mladincev. Na žalost je tudi ta dvorana obremenjena s slabo akustiko.

Revije so se udeležili številni glasbeni pedagogi iz raznih krajev Primorske katere je na zaključku pozdravil prof. Miran Hasl, direktor Centra za glasbeno vzgojo v Kopru. Med gosti smo opazili prof. Vlada Goloba iz Maribora in druge glasbenike iz Maribora, pogrešali pa smo nekatere glasbenike iz Ljubljane, katerih prisotnost bi nedvomno spodbudno vplivala — kakor smo razbrali iz plodne diskusije ki se je ob tem pomembnem glasbenem srečanju razvila po končani prireditvi pri pogostitvi, ki so jo domačini pripravili gostom. Med drugim je bila izražena tudi misel, naj bi bilo eno prihodnjih srečanj glasbenih šol Primorske v Trstu.

—r

Dva koncerta v Verdiju in Rossettiju

Čeprav najbolj pogosto izvajana, je vendarle «Peta simfonija v c-molu op. 67» Ludwiga van Beethovna vedno velika privlačnost za občinstvo, ki v velikem številu prihiti na simfonični koncert. Tudi sinoči v gledališču Verdi je številno občinstvo obiskalo peti koncert letošnje simfonične sezone. Na sporedu je namreč bila v drugem delu, omenjena Beethovnova simfonija, ki je pod vodstvom dirigenta Johna Pritcharda in v izvedbi tržaške filharmonije doživela navdušeno priznanje. Dirigent John Pritchard se je tržaškemu občinstvo predstavil kot zelo soliden, ki ne stremi po iskanju novih, posebno osebnih izvedb posameznih skladb, a pazi predvsem, da izrazi orkester to, kar je hotel skladatelj. To je bilo še zlasti opazno pri prvi skladbi na sporedu, Strawinskega «Divertimento iz baleta 'Vilin poljub'», ki ga je Strawinski napisal na teme velikega ruskega skladatelja Čajkovskega, ki ga je živeči skladatelj vedno zelo cenil. V tej skladbi spoznamo res presenetljivega Strawinskega, ki na res odličen način zna podati poetično - romantični slog Čajkovskega, (čeprav se tu in tam ne odpove svojemu osebnemu slogu,) in je s tem delom res posrečeno uskladil mnoge, širši publiki manj znane teme Čajkovskega. Osrednja točka koncerta je bil «Koncert za violino in orkester» sodobnega italijanskega skladatelja Giorgia Ferrarija, ki je napisal koncert nalašč za znanega italijanskega violinskega virtuoza Riccarda Brengolo. Ta znani violinist je nastopil kot solist tudi sinoči ter je zanimivo, čeprav nekoliko dolgovezno skladbo (če bi delo skladatelj strnil, bi prav gotovo pridobilo na zanimivosti), napisano v sprejemljivo modernističnem slogu, kjer je zlasti violina obdelana precej virtuozistično, podal res odlično; še zlasti je ugajal odlomek 'dialoga' solističnega glasbila s različnimi tolkali.

V vseh treh delih je dirigent John Pritchard vodil orkester zanesljivo in povsem zadovoljivo, za kar so tako on, kakor tudi solist Riccardo Brengola in orkester bili deležni navdušenega priznanja. —dn—

* * *

Številnim kakovostnim koncertom letošnje sezone tukajšnjega Koncertnega društva, se je pridružilo izredno glasbeno doživetje, ki ga je nudil tržaškemu občinstvu koncert slovitega italijanskega godalnega kvarteta «Quartetto italiano». Na koncertu, ki je bil sinoči v gledališču Rossetti, so nam italijanski umetniki izvajali samo dela Luwiga van Beethovna, s čimer je koncertno združenje spet počastilo dvestoletnico rojstva velikega glasbenika. V prvem delu sporeda je godalni kvartet izvajal «Kvarteto v j-molu op 95» in «Veliko fugo v B-duru op. 133», v drugem pa skoraj uro trajajoči «Kvartet v a-molu op. 132», kar predstavlja enega izmed viškov godalnih kvartetov sploh. Izvedba godalnega kvarteta, ki ga sestavljajo X. Paolo Borciano (prva violina), Elisa Pegreffi (druga violina), Piero Farulli (viola) in Franco Rossi (violončelo), ni mogla biti drugačna kot samo odlična, saj obstaja kvartet že celih petindvajset let, a kar je najbolj važno je to, da so vsi štirje glasbeniki pravi umetniki v najbolj popolnem izrazu besede; poleg tega pa je za njih prav muziciranje in iskanje popolnosti v godalnih komornih delih bistvene važnosti. Izredno visoki umetniški dosežki pa so splošno znani v vseh glasbenih svetovnih krogih, saj jih je njihova koncertna pot vodila širom po svetu ter so povsod bili deležni samih laskavih kritik.

Tržaško občinstvo je izvajalce nagradilo z izredno navdušenim vloskanjem tako ob zaključku koncerta, kakor tudi po dodatku, ki ga je godalni kvartet poklonil navdušenim poslušalcem. —dn—

Urnik za obiske v Rižarni

Tržaško županstvo sporoča, da bo Rižarna, narodni spomenik, odprta za občinstvo ob 25. obletnici osvoboditve po naslednjem urniku: **Danes** od 8. do 13. in od 15. do 18. ure, **jutri, 27. 4.** od 8. do 13. in od 15. do 18. ure, **v četrtek, 30. 4.** od 8. do 13. in od 15. do 18. ure, **1. maja** od 7. do 19. ure, **2. maja** od 8. do 13. in od 15. do 18. ure, 3. maja od 8. do 13. in od 15. do 18. ure.

Razpolagamo z nadaljnjimi 4 knjigami iz 3. letnika knjižne zbirke
NAŠA BESEDA
IZBRANO DELO
JENKA
GREGORČIČA
KOSOVELA
JARCA
KETTEJA
MURNA
STRITARJA
tržaška knjigarna
TRST - Ulica sv. Frančiška 20
Tel. 61-792

Avtonomna dežela Furlanija - Julijska krajina

NATEČAJ

Z dekretom predsednika deželnega odbora štev. 23 od 16. februarja 1970, objavljenim v deželnem Uradnem vestniku štev. 11 od 26. marca 1970, je deželna uprava razpisala izpitni natečaj za 4 mesta tehničnega svetnika drugega razreda (nekdanji koef. 271) na poskušnjo v staležu inženirjev in arhitektov z vodilnim položajem deželnega osebja.

Prošnje za natečaj, naslovljene na predsedništvo deželnega odbora dežele Furlanija - Julijska krajina — generalno tajništvo - Trst, Ul. Carducci, 6 — in napisane na kolkovanem papirju od 400 lir, in sicer po navodilih, ki jih vsebuje že omenjeni Uradni vestnik, morajo prispeti na predsedstvo deželnega odbora do 18. ure 30 minut 24. junija 1970.

Izpitne snovi natečaja so naslednje:

— **Pismene naloge:** 1. Voznost, 2 Področno ozemeljsko načrtovanje, 3. Urbanistično načrtovanje.
— **Ustni izpiti:** 1. Snovi pismenih nalog, 2. Hidrološke vede, 3. Pravni predpisi o javrnih delih ter o urbanistiki.
— **Fakultativni izpit:** (ustni) Ohranitev in valorizacija zgodovinskih centrov.

Zadevni deželni Uradni vestnik je možno nabaviti na sedežu deželnega odbora v Trstu - Ul. Carducci, 6 in je na vpogled na oglasni deski že omenjenega sedeža, ter na sedežu odborništva za krajevne ustanove v Vidmu, Via Savorgnana, 10, na sedežu pokrajinskih krajevnih ustanov v Gorici, Largo Culiat, 7 ter v Pordenonu, Ul. Cavallotti, 12, kjer se dobe tudi pojasnila o natečaju.

CASSA DI RISPARMIO DI TRIESTE
z veseljem sporoča svojim cenjenim klientom, da je odprla na
PROSEKU št. 161/1
Tel. 22-54-64
novo bančno poslovalnico z vsemi bančnimi poslavanji
CASSA DI RISPARMIO DI TRIESTE

RADIO VELEVIZIJA

NEDELJA, 26. APRILA

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 8.30, Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 9.45 Haydn: Sonata št. 52; 10.00 Godalni orkester; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Z. Popović: «Železniška postaja»; 12.00 Nabožna oddaja; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Z glasbo po svetu; 15.30 S. Landi: «Nesrečni miljenec»; 17.10 Revija orkestrov; 17.30 Zborovsko petje; 18.00 Koncert; 19.00 Jazz; 19.30 Melodije iz filmov; 20.00 Šport; 20.30 Iz slov. folklore; 21.00 Plošče; 22.00 Šport.

TRST

10.30 Tržaški motivi; 12.15 Tedenski športni pregled; 14.00 «El campanon».

KOPER

7.30, 8.00, 10.00, 12.30, 15.00, 19.15 in 22.30 Poročila; 7.00 Jutranja glasba; 9.30 Dvajset tisoč lir za vaš program; 10.10 Fumorama; 10.30 Poje F. Agliata; 10.45 Orkester Clebanoff; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.30 Današnji pevci; 11.55, 12.45 in 15.15 Glasba po željah; 12.35 Zunanjepolitični pregled; 14.00 Pevec dneva; 14.15 Ansambel lahke glasbe; 14.30 Sosedni kraji in ljudje; 16.15 Prenos RL; 18.45 in 19.00 Športna nedelja; 19.30 Prenos RL; 22.10 in 22.35 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 9.00 Skladbe za godala; 10.45 Glasbeno nagradno tekmovanje; 11.35 Roditeljski krožek; 12.00 Kontrapunkt; 12.28 Program z Luttazzijem; 13.15 Včeraj in danes; 14.00 Glasbeni kontrasti; 14.30 Vam ugaja klasika?; 15.10 Nedeljski ansambli; 15.30 in 17.30 Popoldne z Mino; 16.30 Nogomet od minute do minute; 17.55 Nedeljski koncert; 20.25 Glasbeni variete; 21.15 Športna nedelja; 21.30 Trio Ferraresi-Filippini-Canilo;

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Plošče; 9.35 Veliki variete; 11.00 Telefonski pogovori; 12.00 Športna prognoza; 12.30 Nastopa Pino Donaggio; 13.00 Kvizi narobe; 13.35 Juke box; 14.30 Teden aktualnosti; 15.30 Plošča za poletje; 16.00 Preizkušajo se diletanti; 16.30 Pisana glasba; 17.30 Športna nedelja; 18.40 Glasbeni aperitiv; 20.10 Sopranistka M. Favero in tenorist G. Anselmi; 22.10 Radijska priredba.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.15 Nabožni motivi v glasbi; 12.20 Corellijeve sonate v treh; 14.00 Folklorna glasba; 14.15 Simf. orkester; 15.30 Pasternak-Dongo: Slepa lepota; 18.00 Odporništvo v slovstvu; 18.30 Lahka glasba; 18.45 Kulturne aktualnosti; 19.15 Večerni koncert;

SLOVENIJA

6.05, 7.00, 12.00, 13.00, 19.30 Poročila; 6.50 Danes za vas; 7.30 Za kmetijske proizvajalce; 7.50 Inform. oddaja; 8.05 Veseli tobogan; 9.05 V studiu 14; 10.05 Še pomnite, tovariši... — S. Petelin-Vojko: V bojih za Trst, Gorico in Slov. Primorje; 10.25 Pesmi borbe in dela; 10.45 Naši poslušalci čestitajo; 11.50 Pogovor s poslušalci; 13.30 OF, kot jo ob 25-letnici vidi jutrišnji zgodovinar; 13.50 Novi ansambli; 14.05 Priljubljene melodije s pevci in pihalnim ansamblom; 14.30 Humor iz partizanov: Orkester Carste; 15.05 Slovenske popevke; 15.45 Športno popoldne; 17.45 Mile Klopčič: Mati; 18.31 Iz domače solistične literature; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 «V nedeljo zvečer»; 22.15 Na ples vabimo; 22.40 Popevke; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz za vse.

ITAL. TELEVIZIJA

11.00 Maša; 12.00 Vera in odporništvo; 12.30 Settevoci; 13.30 Dnevnik; 14.00 Kmetijska oddaja; 15.00 Športno popoldne; 17.00 Spored za mladino; 18.00 Nedelja je nekaj drugega; 19.00 Dnevnik; 19.10 Polčas nogometne tekme; 19.55 Športne vesti in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 «Francesco Bertolazzi Investigatore» z Ugom Tognazzijem; 22.10 Športna nedelja; 23.40 Dnevnik.

II KANAL

17.00 Športno popoldne; 21.00 Dnevnik; 21.15 Settevoci; 22.15 Cinema 70.

PONEDELJEK, 27. APRILA

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Šola; 12.10 Pomenek s poslušalkami; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Orkester Safred; 17.20 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Šola; 18.50 Zborovsko petje; 19.20 Znane melodije; 20.00 Športna tribuna; 21.05 V. Bartol: «Alamut»; 21.30 Romantične melodije; 21.45 Sopranistka S. Hočevar; 22.10 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.10 Juke box; 15.45 Istrske zgodbe; 16.00 Album za mladino.

KOPER

7.30, 12.30, 14.30, 19.15, 22.30 Poročila; 7.00 Jutranja glasba; 8.00 Strani iz albuma; 8.45 Tone Seliškar: «Junaško srce»; 9.15 Trobentač R. Anthony; 10.00 Prisluhnimo jim skupaj; 10.30 Orkester Ambrose; 10.45 Ansambel Dik-Dik; 11.00 Od melodije do melodije; 11.15 Malo besed — veliko glasbe; 11.45 Plošče Ricordi; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.00 Glasba za vsakogar; 15.00 Prenos RL; 19.00 Ansambel Jožeta Privška; 19.30 Prenos RL; 22.10 Orkestri

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 6.30 Jutranja glasba; 8.30 in 17.45 Plošča za poletje; 9.00 Vi in jaz; 12.10 Kontrapunkt; 12.38 Ljudje in dogodki; 13.15 Program z Luttazzijem; 14.16 Spored za popoldne; 16.00 Program za najmlajše; 16.20 Glasba za mladino; 18.00 Znanstvena oddaja; 19.05 Umetnost in prireditve; 19.30 Luna park; 20.20 Sestanek petih; 21.05 Wagnerjeva opera Parsifal.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Sopranistka C. Boninsegna; 9.00, 10.15, 16.00, 16.35 Plošča za poletje; 10.00 Radijska priredba; 10.35 Telefonski pogovori; 12.35 Program s Rosanno Schiaffino; 13.00 Tedenski športni pregled; 14.00 in 16.50 Zakaj in kako?; 15.03 Poljudna enciklopedija; 17.40 Enotni razred; 20.10 Glasba po željah; 21.15 Francoske nove plošče; 21.30 Brez naslova; 22.10 Kvizi narobe; 22.43 Radijska priredba; 23.05 Lahka glasba.

III PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 10.45 Haendlov Concerto grosso; 11.20 Od gotike do baroka; 11.50 Sodobna ital. glasba; 12.20 Vzporedna glasba; 14.00 Mozartove skladbe; 14.30 Simf. glasba; 15.30 Paisiellova opera «La serva padrona»; 17.10 Francoščina; 17.40 Jazz; 18.30 Lahka glasba; 19.15 Machiavelli: «La mandragola»; 21.30 Janačkova opera «Jenufa».

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.50 Danes za vas; 8.05 T. Seliškar: Deklica z junaškim srcem; 8.35 Otroci pojo; 9.05 Iz slov. lahke glasbe; 9.25 S. Mateli: Med spomini in sedanjostjo; 9.45 Nekaj popevk; 10.05 «Samo en cvet, en češnjev cvet...»; 11.15 Domači pevci in godci; 12.10 Iz operetne sveta; 13.30 D. Košmrlj: Uvelajvljanje malih narodov; 13.50 Ansambel J. Privška; 14.05 Za veselo popoldne; 15.05 Slov. zemlja v pesmi in besedi; 16.00 Iz operet in revij; 17.05 Slov. narodne in umetne; 17.30 V. Ocvirk: Ko bi padli oživeli; 18.01 Iz domače ustvarjalnosti lažje glasbe; 18.35 Mladinska «Interna 469»; 19.15 Ansambel Fantje treh dolin; 20.00 «Marš bo naš rekviem»; 20.40 Slov. zborovska pesem v revoluciji; 21.00 Razvedrilo za praznik; 22.15 Za ples; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Melodije.

ITAL. TELEVIZIJA

9.30 Šola; 12.30 Znanstvena oddaja; 13.00 Habitat; 13.30 Dnevnik; 15.00 Ponovitev šole; 17.00 Dežela Giocagiò; 17.30 Dnevnik in izžrebanje loterije; 17.45 Program za mladino; 18.45 Tedenski knjižni pregled; 19.05 Freud danes; 19.35 Šport in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Monicellijev film: «Il medico e lo stregone»; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

19.00 Angleščina; 21.00 Dnevnik; 21.15 Nocoj bomo govorili o...; 22.15 Recital tenorista Maria Del Monaca; 22.45 Balet državne Opere iz Poznanja.

JUG. TELEVIZIJA OD 26.-IV. DO 2.-V.-1970

NEDELJA, 26. aprila

20.00, 22.55 Poročila; 9.30 Po domače; 9.35 Sodobno pridelovanje koruze; 10.00 Kmetijska oddaja; 10.50 Risanka; 11.00 Ob 200-letnici rojstva L. van Beethovna; 12.30 David Copperfield; 12.55 TV kažipot; 14.45, 15.25 Rokomet Partizan-Mlada Bosna; 17.35 Volk s Prokletij — film; 19.05 Cikcak; 19.15, 20.20 Nogomet Partizan-Dinamo; 21.20 Deset zapovedi — humor. oddaja; 22.05 Videofon; 22.20 Športni pregled.

PONEDELJEK, 27. aprila

20.00, 22.35 Poročila; 10.30 V. Winkler: Kruhek; 10.45 Nenavadno mesto — ruski film; 16.20 Ne joči, Peter — slov. film; 17.50 J. Bevc: Deklica in zajček; 18.15 Risanka; 18.30 Obzornik; 18.45 Mozaik; 18.50 Božidar Jakac — film; 19.00 Pihalni orkester milice; 19.50 Cikcak; 20.35 Potrč-Mejak: Srečanje; 21.35 Pogled naprej; 22.15 Arnič: Gozdovi pojo.

TOREK, 28. aprila

20.00, 23.00 Poročila; 9.35, 14.45 TV v šoli; 10.40, 15.35 Ruščina; 11.00 Splošna izobrazba; 15.55 TV vrtec; 16.10 Angleščina; 17.10 Kaj je simf. glasba; 18.05 Obzornik; 18.20 Tops-pops; 18.55 Otrok — ogledalo staršev; 19.15 Arhitektura; 19.35 Mesto besed v jezikovnem sistemu; 19.45 Cikcak; 20.35 John Schlesinger: Tudi to je ljubezen — film; 22.30 400 let slov. glasbe.

SREDA, 29. aprila

20.00, 23.05 Poročila; 9.35 TV v šoli; 11.00 Splošna izobrazba: Srbohrvaščina; 17.50 Oddaja za otroke; 18.35 Obrežje — oddaja za ital. narodnostno skupino; 19.05 Zabavna oddaja; 19.20 Kalejdoskop; 20.25 Manchester: Leeds United - Chelsea; 21.20 Bela krajina; 22.05 La strada — ital. balet; 23.10 Nogometni finale pokalnih prvakov.

ČETRTEK, 30. aprila

20.00, 22.25 Poročila; 9.35, 14.45 TV v šoli; 10.30, 15.40 Nemščina; 10.45, 15.55 Angleščina; 11.00 Francoščina; 16.10 Splošna izobrazba: Fizika; 17.40 Veseli tobogan: Velenje; 18.15 Obzornik; 18.30 Zgodbe s popotovanj — film; 19.05 Enkrat v tednu; 19.20 Cikcak; 19.30 Pozdrav prazniku: Koncert; 20.35 H. James: Portret neke gospe; 21.20 Kulturne diagonale; 22.00 Zgodbe za vas — film.

PETEK, 1. maja

17.45, 20.00, 23.25 Poročila; 10.05 Praznična čestitka; 10.10 Kmetje — pesniki, recital; 10.40 Skupina «Tine Rožanc»; 11.10 Disneyev svet — film; 13.20 Prvenstvo Jugoslavije v boksu; 14.30 Košarkarski turnir Lokomotive in prenos speedwaya iz Crikvenice; 17.50 David Copperfield; 18.15 Rojeni v maju; 18.50 Portret Miroslava Čangalovića; 19.50 Cikcak; 20.40 S tokom sonca — film; 22.10 Malo jaz, malo ti — quiz.

SOBOTA, 2. maja

20.00, 23.10 Poročila; 10.10 Jug. festival gasilskih orkestrov; 10.40 Pozdrav maju — dekliški zbor iz Šabca; 11.00 V. Trojan: Vrtiljak; 12.00 Mornarske vragolije; 15.00 Prvenstvo Jugoslavije v boksu; 16.00 Otvoritev letališča na Krku; 18.00 Obzornik; 18.05 P. Voranc: Prvi maj — mlad. oddaja; 18.20 J. Bevc: Lučka; 18.50 Ansambel L. Slaka; 19.20 Izgradnja oblasti; 19.45 Cikcak; 20.35 TV magazin; 21.40 Rezervirano za risanke; 22.00 Geminus — film; 22.50 TV kažipot.

Goriško-beneški dnevnik

ZANFAGNINI OB ODKRITJU PARTIZANSKE GROBNICE V GORICI

Še vedno velja partizansko geslo «Smrt fašizmu - svobodo narodom!»

V grobnici, ki ima dvojezični napis, so zbrali posmrtne ostanke slovenskih in italijanskih partizanov - Svečanosti so prisostvovali bivši partizani in aktivisti, zastopniki naprednih in slovenskih organizacij, predstavniki krajevnih in državnih oblasti

Na glavnem goriškem pokopališču se je včeraj zjutraj zbralo, kljub dežju, veliko število ljudi, svojcev padlih borcev, bivših partizanov, predstavnikov organizacij in društev, predstavnikov oblasti, da bi prisostvovali odkritju grobnice, ki jo je ob 25-letnici osvoboditve goriška občinska uprava uredila, da bi v njej zbrala posmrtne ostanke vseh padlih partizanov, ki so bili do danes razkropljeni po raznih grobovih na glavnem pokopališču.

Dolgo vrsto let je napredna goriška javnost, v prvi vrsti slovenska, zahtevala partizansko grobnico, dolgo vrsto let smo zahtevali javno in uradno počastitev ljudi, ki so šli prostovoljno v borbe, da bi zase in za nas pridobili nacionalno in socialno svobodo. Končno je goriška občinska uprava upoštevala želje naprednega dela prebivalstva in prav 25. obletnica zmage nad nacifašisti je bila najprimernejši datum za to počastitev.

Poleg častnega oddelka vojakov smo videli stare slovenske partizanske borce, ki so se borili v Brdih, na Krasu, v gorah, v Gorici sami, poznane aktiviste Osvobodilne fronte, garibaldince, mladino, ki je ponesla na spomenik, na katerem je toliko slovenskih imen padlih in slovenski prevod francoskega pisatelja Georgesa Bernanosa, venec s slovensko in z italijansko trobojnico. Vence so postavili na grob še zastopniki Slovenske kulturno - gospodarske zveze, zastopniki bivših partizanov, goriška občina in druge antifašistične organizacije.

Svečanost je otvoril goriški župan Michele Martina, ki je dejal, da je spomenik izraz volje goriškega občinskega sveta, ki zastopa goriško prebivalstvo, da spominja spomenik na padle antifašistične borce raznih narodnosti, raznih veroizpovedi, raznih političnih mišljenj.

Glavni govor je imel furlanski partizansko komandant in član osrednjega vodstva ANPI iz Vidma poslanec Umberto Zanfagnini. Njegov govor je bil čustven, govor starega partizanskega komandanta, ki je govoril tako, kot so prisotni antifašisti pričakovali. Spontano so mu ljudje zaploskali, ko je dejal med svojim govorom, da velja še danes stari partizanski pozdrav «Smrt fašizmu - svoboda narodom».

V svojem govoru se je Zanfagnini še posebno dotaknil dejstva, da so tu skupno zbrani posmrtni ostanki 178 italijanskih in slovenskih partizanov, da so se Slovenci in Italijani tu skupno borili za svobodo in za človečanske pravice proti nacifašistom, da je treba zaščititi nacionalne manjšine, da se je boriti proti vsakemu genocidu.

Gorica je bila žarišče partizanskega gibanja, je nadaljeval govornik, tu je sicer pozneje prišlo do nasprostev, vendarle so danes ta nasprotstva premostena. Danes vlada tu mirno vzdušje med Slovenci in Italijani, danes vlada tu sožitje med Italijo in Jugoslavijo. Partizansko gibanje je bilo v naših krajih zelo razširjeno, je dejal poslanec Zanfagnini in zavezniške armade, ki so dospele v naše kraje, so jih našle že osvobojene in vsa oblast je bila v rokah ljudstva.

Ljudstva Italije in Jugoslavije so se skupno borila proti nacifašizmu. Tako bo tudi v bodočnosti, če se bo našel kdo, ki bi si upal ogrožati samostojnost in svobodo teh ljudstev. Govornik je omenil še grški primer, kjer danes vlada kruta fašistična diktatura.

Vendarle je velika sila svobode še vedno na pohodu v Italiji in povsod v svetu in nihče ne bo tega pohoda zaustavil.

Svoj govor je poslanec Zanfagnini zaključil z ugotovitvijo, da se tu, na nekoč krvavi meji, ustvarja mir, da se tu ustvarja danes koristno sodelovanje med Italijani in Slovenci skupno z vsemi narodi srednje in južne Evrope.

Goriški nadškof msgr. Cocolin je nato blagoslovil spomenik.

Med prisotnimi smo opazili zastopnike oblasti, goriškega prefekta dr. Sgango, predsednika pokrajine dr Chientarolija, deželna odbornika Tripanija in Devetaga, zastopnike vojaških oblasti, občinske odbornike Tomassicha, Candussija, Fantinija, Agatija, predsednika goriške bolnišnice odv. Petra Sanzina, pokrajinskega odbornika Marka Waltritscha, zastopnika Zveze partizanov Ladija Dornika, tajnika SPZ Mundija Košuto, podpredsednico SPD Jožico Smetovo, predsednika prosvetnega društva Oton Župančič Danila Nanuta, občinskega svetovalca odv. Avgusta Sfiligoja, tajnika mestne sekcije KPI Chiarona, tajnika goriške federacije PSI Dellaga, pokrajinskega tajnika KPI Menichina, sovodenjskega župana Jožeta Češčuta in še mnogo drugih.

Po svečanosti na pokopališču so zastopniki SKGZ in Slovenske goriške mladine nesli vence tudi na grad, kjer je plošča posvečena partizanom in talcem.

Opoldne je bila v Ločniku spominska svečanost, na kateri so tamkajšnjo ljudsko šolo imenovali po padlem partizanskem borcu Boemu, nosilcu srebrne medalje

Ob priliki 25-letnice osvoboditve je goriška občina izdala spominsko brošuro, v kateri je zbranih nekaj misli padlih ter drugih mislecev o svobodi in o antifašistični borbi.

BIVŠI PARTIZANI, AKTIVISTI, SLOVENSKI IN ITALIJANSKI ANTIFAŠISTI! Prispevajte v sklad za igradnjo šole - spomenika NOB v Cerknem. Prispevki se nabirajo na sedežu Prosvetne zveze Ul. Ascoli 1 in na sedežih prosvetnih društev.

Goriški rojak prof. Jožef Cej je pretekli petek na univerzi v Benetkah promoviral za doktorja arhitekture z odličnim uspehom.

Znanci in prijatelj čestitajo novemu orhitektu in njim se pridružuje tudi naše uredništvo.

OB 25. OBLETNICI SMRTI

Boris Nanut iz Štandreža padel pod SS-ovskim svincem

Svojci ne vedo za njegov grob, ki je nekje ob cesti pri Mauthausnu

Letos praznjemo 25. obletnico zmage nad nacifašizmom, ki je v Italiji prejšnjih 25 let zatrl svobodo in demokracijo ter zlasti slovenskemu ljudstvu pod Italijo povzročil toliko gorja in trpljenja. Fašistično preganjanje in strahovlado so občutili najbolj kraji ob etnični meji, kjer se stikata in srečujeta slovenski in furlanski, odnosno italijanski narod.

Tak narodni mejnik je bil tudi Štandrež in kot zavedni narodni stražarji so Štandrežci na visokem bregu Soče ponosno dvigali in čuvali zastavo narodne zavesti in demokracije, kakor je že ugotovil ugledni rojak prof. Andrej Budal, ko je pred nekaj meseci prav v svoji rojstni vasi proslavljal svojo 80-letnico.

Seveda pa pri tem ni šlo brez žrtev in Štandrež je plačal svoj krvni davek. Več desetin padlih v NOB ali umrlih po ječah in taboriščih je temu zgovoren dokaz.

Med tistimi, ki so dali svoje mlado in obetajoče življenje za svobodo in boljšo bodočnost nas vseh, je bil tudi Boris Nanut. Rodil se je v zavedni štandreški družini dne 18. oktobra 1925. Že zgodaj so ga poklicali k vojakom in služil je v mornarici v Benetkah. Pa ni vzdržal v tuji službi. Komaj 19-leten je januarja leta 1944 odšel v partizane ter se kot borec Gregorčičeve brigade v sklopu IX. korpusa udeležil vseh bitk svoje enote, ki je tisto pomlad morala vzdržati vso težo silovite nemške ofenzive na Primorskem, zlasti v Trnovskem gozdu. Na novo ustanovljene enote, ki še niso bile dobro pripravljene in slabo oborožene, so se morale umikati pred sovražno premočjo in le s skrajnimi napori so se prebile skozi nemški obroč, prekoračile Sočo ter se umaknile v Beneško Slovenijo.

Meseca julija istega leta je bil naš Boris dodeljen posebni enoti VDV, ki je operirala na področju okrog Ljubljane. Zaradi izdajstva je ta edinica neke noči zašla v zasedo. Obkoljena od sovražnikov se je zaman upirala premoči. Od čete, ki je štela 30 mož, se je le enemu posrečilo prebiti se iz zanke. Pet jih je padlo v boju, 17 je bilo ranjenih in le 5 so jih ujeli brez poškodb.

Mesec dni so jih imeli v ljubljanskih zaporih, nato pa so Borisa skupaj z nekaterimi drugimi poslali v taborišče v Moedlingu. Prvega aprila 1945 pa so vse jetnike iz Moedlinga napotili v zloglasno taborišče Mauthausen. Izčrpan od težkega prisilnega dela v taborišču in zaradi pomanjkanja ni vzdržal napornega marša; padel je obnemogel ob cesti in SS-ovski stražarji in krvniki so ga ustrelili. Nihče ne ve točno povedati, kje se je to zgodilo in verjetno bo ostal njegov grob nepoznan. Za gotovo se ve le, da so ga ustrelili.

Eden izmed jetniških tovarišev inž. Mario Taccoli iz Sesta San Giovanni pri Milanu je 28. maja 1945 pisal Borisovi družini obširno pismo, v katerem jim je sporočil žalostno novico o njegovi smrti. «Živel sem skupaj z vašim Borisom celih pet mesecev», pravi v svojem pismu inž. Taccoli, «delala sva v istem oddelku, jedla in spala sva skupaj in postala dobra prijatelja ter si zaupala svoje misli in svoje načrte in nade. Z nestrpnostjo sva pričakovala dneva osvoboditve, ki pa ga on ni dočakal, da bi doživel prihod Amerikancev v Mauthausen 5. maja 1945. Toda njegova slavna smrt ni bila zaman.»

«Ko so se približali naši slavni zavezniki Rusi Dunaju,» nadaljuje v svojem pismu, «so nas odpremili za veliko noč 1. aprila proti Mauthausenu; morali smo na pot peš, spremljani od zloglasnih SS, po 29 - 30 km na dan, z dežjem in soncem in z le malo hrane. Najbolj šibki so opešali in padli po tleh; take so rabiji SS usmrtili s strelom iz puške ter pokopali kar na mestu ustrelitve. Četrti dan, to je 4. aprila 1945, je opešal tudi vaš sin in obležal na tleh. Na robu ceste so ga SS-ovci ustrelili in pokopali na polju tam poleg in kraj kjer sedaj počiva bo ostal neznan».

I. MARINČIČ

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V tednu od 20. do 24. aprila se je v goriški občini rodilo 19 otrok, umrlo je 16 ljudi, poročilo se je 8 parov in pet parov so oklicali:

Rojstva: Claudia Pauri; Mauro Paoletti, Elisabetta Lo Re, Andrea Pinna, Claudia Trampus, Katia Germani, Martino Prizzi, Massimigliano Verzegnassi, Mari Pretto, Massimigliano Ladini, Costantino Spedicato, Alessandra Rizzo, Alessandra Faresi, Andrea Simonit, Susi Tell, Fulvia Cecotti, Elisa Andretti, Michele Visintin in Elena Miklus.

Umrli: gospodinja 77-letna Elisabetta Illeni vd. Bozzo; 71-letni Giovanni Vicenzini; 81-letni Augusto Mocilnich; 70-letna Lodovica Ditri; 73-letna Agnese Perse vd. Laurenti; gospodinja 73-letna Luigia Bevilacqua, vd. Battiston; gospodinja 80-letna Emilija Lapanja vd. Leghissa; upokojenec 68-letni Giuseppe Peric; upokojenec 86-letni Pierantonio Grion; upokojenec 69-letni Giuseppe Scausero; gospodinja 73-letna Giustina Humar por. Humar; gospodinja 56-letna Maria Troncar; 86-letna Natalia Cosulich de Pecine; 50-letni Attilio Pascoletti; delavec 47-letni Milan Brisco; upokojenka 69-letna Marija Kovacic; upokojenec 75-letni Salvatore Piccolo.

Poroke: telefonski delavec Valentino Bevilacqua in prodajalka Maria Maddalena Rakuscek; uradnik Francesco Bozzi in študentka Angela Foglia; šofer Franco Bajc in prodajalka Loredana Mosetti; šofer Lauro Gorian in socialna asistentka Ada Schiavon; delavec Walter Mauri in frizerka Loretta Furlan; karabinjer Ermido Manganelli in delavka Orvieta De Sabbata; elektrovarilec Adriano Perizzolo in gospodinja Villanorma Novatti; profesor Luigi Bednarich in gospodinja Maria Marassi.

Oklici: geometer Silvio Posa in uradnica Maria Zanato; uradnik Paolo Marangon in gospodinja Anna Brumat; prodajalec Ezio Tofful in gospodinja Mariagrazia Dominutti; biolog Jan Douglas Pickett in uradnica Maria Luisa Ferrara; poštni uradnik Gianfranco Leban in delavka Fulvia Baitini.

PROSVETNO DRUŠTVO «BRIŠKI GRIČ» TER ODBOR PARTIZANOV *vabita na*

PRVOMAJSKE PRIREDITVE V ŠTEVERJANU

na dvorišču gostilne «Dvor» z naslednjim sporedom:

30. aprila ob 20.30: Otvoritev vinske razstave vinogradnikov iz Števerjana in z Oslavja.

1. maja ob 10. uri: Otvoritev razstave narodnoosvobodilne borbe na Primorskem, v prostorih na Dvoru.

1. maja ob 9. uri: Odhod mladinske štafete iz Jamelj na Krasu.

1. maja ob 15.30: Prihod mladinske štafete v Števerjan. **Zbirališče bo pred spomenikom padlim.** Zbrali se bodo bivši partizanski borci iz naše pokrajine in iz Slovenije. Slavnostna govora bosta imela pisatelj France Bevk in poslanec Mario Lizzero.
Sledil bo kulturni program, ki ga bosta izvajala godba Milice iz Ljubljane in Invalidski pevski **zbor iz Ljubljane.**

2. maja ob 20.30: Srečanje rojakov iz Števerjana, ki so se izselili iz rojstne vasi. Kulturni program bodo izvajali člani prosvetnega društva «Briški grič» iz Števerjana.

3. maja «DAN MLADOSTI»: ob 16. uri tekvomanje v briškoli — prva nagrada živo tele.
Od 18. ure dalje bo igral ansambel «Unioni» iz Ljubljane s pevci: Marjano Deržalj, Andrejo Župančič in Bracom Korenom.

Vsak večer bo na ploščadi v **Dvoru ples.** Igrali bodo: «Lovski profesionalni sekstet» in «Unioni» iz Ljubljane ter «Briški slavček» iz Števerjana.

DELOVAL BO BIFE' Z DOMAČIMI KLOBASAMI, ČEVAPČIČI IN BRIŠKIM VINOM.

Na razpolago bodo obširni avtomobilski parkirni prostori.

Proslava v Tržiču

Včeraj dopoldne je bila uradna proslava 25-obletnice zmage nad nacifašizmom na Trgu republike v Tržiču pri kateri so sodelovale vse občine tržiškega okraja in med njimi tudi Doberdob. Zbralo se je precej ljudi, katerim sta govorila poslanec KPI Lizzero in Moretti. Sledilo je polaganje vencev pred spominske plošče in na grobove padlih borcev.

DEŽURNI LEKARNI

V GORICI

V Gorici je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna SORANZO, Korzo Verdi 57 — tel 28-79

V TRŽIČU

V Tržiču je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna «S. NICOLÒ» dr. Olivetti — Ul 1. maggio 94 — tel 73328.

Kino

CORSO. 15.15: «Contestazione generale», V. Gassman, N. Manfredi in A. Sordi; italijanski barvni film.

VERDI. 15.15: «Un uomo chiamato cavallo», R. Harris; ameriški kinemaskope v barvah.

MODERNISSIMO. 14—22: «Arrivano i titani», G. Gemma in A. Lualdi. Italijanski barvni film.

VITTORIA. 15.00: «Addio Jeff», A. Delon in M. Darc. Italijansko-francoski barvni film; mladini pod 18. letom prepovedan.

CENTRALE. 15.30: «Franco e Ciccio sul sentiero di guerra», F. Franchi in C. Ingrassia. Kinemaskope v barvah.

Tržič

AZZURRO. 14.00: «Beatrice Cenci», T. Millian in A. La Russa. Kinemaskope v barvah.

EXCELSIOR. 14.00: «Satiricon», U. Tognazzi in D. Backy.

PRINCIPE. 14.00: «I girasoli», S. Loren in M. Mastroianni. Barvni film.

S. MICHELE. 14.00: «La corsa del secolo», G. Bonagura. Kinemaskope v barvah. Sledi barvna slikanica.

Nova Gorica

SOČA (Nova Gorica): «Mrtev ali živ», amer. barvni film — ob 16. 18. in 20. uri.

DESKLE: «Operacija leontina», francoski barvni — ob 17. in 20.

SEMPAS: «Nov obraz v peklu», ameriški barvni film — ob 16. in 20. uri.

SVOBODA (Šempeter): «Imenujejo me tujca», amer.-ital. barvni film — ob 16. — 18 in 20. uri.

RENCE: «Marisol potuje v Rion», špans. barvni film — ob 16. in ob 20. uri

PRVACINA: «Ugani kdo pride na večerjo», amer barvni film — ob 16. in 20 uri.

KANAL: «Bodi tako dobra», franc. barvni film — ob 16. in 20 uri.

DEŽURNA CVETLIČARNA

Danes je v Gorici odprta cvetličarna REICHMANN — Korzo Italija 34 — tel 53-71

OKRAJNO SODIŠČE V GORICI

Jetniški paznik po trčenju ni nudil pomoči prizadetemu

Obsojen zaradi iztrganega lista v prepustnici

Pred okrajnim sodnikom dr. Laudisijem v Gorici se je včeraj zagovarjal paznik v goriških sodnih zaporih 23-letni Bruno Boi, ki stanuje v Gorici, Ul. Barzellini 8. Dne 24. decembra lani je namreč povzročil s svojim avtom fiat 850 trčenje z avtom fiat 124, ki ga je vozil 50-letni Vincenzo Caravaglio iz Gorice, Ul. Manzoni 10.

Dejanje se je pripetilo na Majnici zvečer ob 21.30. Caravaglio se je peljal iz Gorice proti Gradiški, v nasprotni smeri pa je privozil Boi, ki je pri prehitevanju nekega drugega avtomobila zavozil na levo ter pri tem od strani trčil v fiat 124 in ga močno poškodoval. Boi se po trčenju ni ustavil, da bi pomagal eventualnim ponesrečencem, čeprav je bila povzročena škoda precejšnja. Policija je na kraju nesreče našla več kosov avtomobilske karoserije, iz katerih je ugotovila, da gre za fiat 850. Tri dni pozneje so v resnici našli v Ul. Barzellini tak avto, ki je imel še vidne znake poškodbe ter so našli tudi njegovega lastnika Boia. Ta je pri zaslišanju izjavil, da so ga pri nesreči zaslepile luči nasproti prihajajočega avtomobila, da je ustavil bolj naprej svoj avto in da ni mogel več najti kraja nesreče. Tudi je dodal, da je trčenje prijavil naslednji dan karabinjerjem v Gorici. Na osnovi teh izjav, ki jih je potrdila tudi policija, je sodnik obsodil krivca samo na 5 dni aresta in plačilo stroškov, pa še to pogojno in brez vpisa. Zagovarjal ga je dr. Battello.

Pri drugi razpravi pa je bil na zatožni klopi 45-letni Marino Boschin iz Gorice, Ul. Leoni 11, ker je glasom obtožnice dne 27. februarja lani iztrgal iz svoje prepustnice en list. To so ugotovili omenjenega dne ob 16.30 na solkanskem prehodu Boschin je trdil, da tega ni storil on, ampak je sumil svojo 5-letno nečakinjo. Vendar mu to ni pomagalo in čeprav je njegova zagovornica dr. Capusotto predlagala, naj ga oprostijo zaradi pomanjkanja dokazov, ga je sodnik obsodil na dva meseca in 20 dni zapora, pogojno in brez vpisa.

PITASSI
ccm
Centro convenienza moda
GORICA - Verdijev korzo 92 - GORICA
15 DNI ! Obleka za vsakogar Po vseh cenah ! 7.900
POSEBNE PONUDBE VSEGA BLAGA
IZREDNO POVOLJNE CENE

VALERIA SISTO COMAR

SMEH

Smeh ji je skrivoma zavrel v prsih, nato je vrtinčasto privrel v njeno grlo in ji napolnil usta. Nazadnje je silovito bruhnil iz nje in oskrunil nočno tišino.

Sredi osamljenih ulic je neznansko odmeval, zaletaval se je ob hišne vogale in zaprta vrata, spremenil se je v sik in prodrl skozi ključavnice v notranjost vež.

Kdor je še bdel, ga je razločno zaznal in se zdrznil, celo speči se niso mogli ubraniti zvoka in pod odejami jih je nevede spreletel srh.

Neubranljiv smeh, ki se ga je dolga leta bala in ga obenem slutila, je naposled, poln joka in sovraštva, stresal njene izsušene prsi. Ko je zamrl, si je obrisala solze, ki so zalivale njeno postarano lice in podbradek. Preganila je robec in opazila na njem rozaste madeže. Solze in puder so pustošili njen zguban obraz.

Pogledala se je v ogledalce in pred seboj uzrla razdejanje njenih globoko udrtih oči, ki jih je šminka močno poglabljala in delala ogromne.

Ko da bi trenil, je žganje zapustilo njene žile in bila je v trenutku trezna. Precenila se je z bolečo in nedvoumno natančnostjo: debela, razpala žaba sem, zabuhlih oči, ki skaka po pločnikih in lačno preži za hrano. Vnovič je začutila željo, da bi dala duška noremu smehu, ki se je venil v njenih prsih, vendar ji je to branila nenadna sramežljivost. Pravzaprav jo je veselje do smeha minilo.

Odprla je torbico in preštela drobiž, ki ji je še ostal od nočnega prijateljčka. O tem je bila prepričana, moški, ki da je srečala preteklo noč, je bil zadnji. Naj le koraka mimo tebe mogočna vojska, odkorakala bo vselej z zadnjim moškim. Za njim bo pa zazevala praznina.

Že dlje časa ni nihče več upočasnil koraka ob njej, a do včeraj, prav do včeraj, so se na njen klic vsaj odzvali. Nocoj pa nič, in nič jutri in nič nikdar več.

Tega se je živo zavedela. Njen notranji glas jo je o tem sproti in nemo obveščal.

In vendar bo lačna in bo morala živeti tudi jutri, pa čez mesec dni in čez leto. Misel na lakoto se je v njeni domišljiji zoblikovala in strnila v slastno pečenko. Toda predstava je čez hip postala skromnejša in bolj resnična: spomnila se je na lonček mleka in na piškote, ki so jo čakali v njenem brlogu.

Na stolpni uri je bilo dvakrat. Od daleč se je čulo zamolklo bobnenje tovornega vlaka, ki se je leno pomikal vzdolž pristanišča.

Spraševala se je, tjavendan, ne da bi vedela zakaj, kaj neki prevaža tovorni in njene misli so se povrnile k hrani. Zaprla je oči in videla v notranjosti vagonov blagodišeče stolpove usklajenih sirov, pa grmade bleščečih škatel in konzerv. V ustih so se ji nabrale sline. Požrla jih je.

»Ti si najmilša, ti si najlepša...«

Dva fičfiriča sta jo obšla, prečkala ulico in izginila, čez čas je njuno petje zamrlo.

Zavila je proti domu skoraj samogibno, ko kos železa, ki ga privlačuje magnet. Canljala je za nogami, ki so hitele k lončku mleka in k škatli keksov. Ozmerjala je daljavo, ki jo je še ločevala od cilja. Noge so jo bolele, a vseeno je stopala naglo, skoraj poskočno in malce postrani, ko stara žaba, ki zasleduje žuželko.

Spričo lakote in utrujenosti, ni mislila na nič drugega ko na piškote in mleko. Videvala jih je, druge ob drugem, močno povečane.

Ko je dospela do njene ulice, je pristavila ustnice kar k pipi cestnega vodnjaka in se pošteno odžejala. Mleko bo rajši posrkala počasi in lagodno, namakajoč piškote vanj.

Ko je bila doma, je njen pogled zaman stikal za lončkom na mizi. Glasno je zaklela, ko ga je zagledala po tleh, prevrnjenega, sredi luže mleka.

Tedaj se je v njenih prsih poslednjič skotil smeh, sežgal ji je grlo in usta ves grd in opolzek, nato pa kot dolga kletev bruhnil iz njenih škrlatnih ustnic. Mačka.

Na lepem je obmolknila in besno začela iskati mačko. Premlatila jo bo, jo za zmerom zavrla v predal nočne omarice. Pogledala je pod posteljo, vrh omare prebrskala vse kotičke, jo klicala po imenu, vse zaman.

Stlačila si je v usta pest piškotov in vsa objokana legla spat. Preden je zaspala, je zaslišala mačke, ki so se ravsale in kavsale pod okni. Preklela je eno po eno iz dna duše.

(Prevod Jolka Milič)

Valeria Sisto Comar se je rodila v Belgiji 30. 10. 1930. Starše je zgubila zelo zgodaj. Njen oče je bil Italijan z juga, mati pa Tržačanka »mešane krvi«. Živi v Trstu z bratom, ki se bavi s slikarstvom. Piše od rane mladosti: pesmi, črtice, povesti, gledališke enodejanke. Doslej je izdala 4 samostojne pesniške zbirke: «Maestàtta» (1952), — «Somrak» (1955), «Potujoča krila» (1957) in «Južni križ» (1960), letos pa pri devinski založbi «Umana» knjigo črtic «Vas». J. M.

Prispevajte za šolo-spomenik v Cerknem !

Učiteljski zbor «Emil Adamič» 2. maja v Kulturnem domu

2. maja ob 20.30 bo v tržaškem Kulturnem domu tovariško srečanje vseh šolnikov, ki so sodelovali pri obnavljanju slovenskega šolstva na Tržaškem. Odbor za proslavo 25-letnice obnovitve slovenske šole je za to jubilejno priložnost povabil v Trst Učiteljski pevski zbor Slovenije «Emil Adamič», kar ima še drug poseben pomen, saj je ta zbor pred 40 leti ustanovil prav v Trstu glasbeni pedagog, zborovodja in pianist Srečko Kumar pod imenom «Pevski zbor učiteljske zveze Julijske krajine», ki se je prav tedaj, to je leta 1920 tudi ustanovila.

Sedanji slovenski učiteljski zbor «Emil Adamič» na enem svojih poslednjih nastopov

Zbor se je bil razvijal v najvažnejši steber glasbene prosvete na Slovenskem Primorskem. Vsepovsod je prirejal koncerte, njegovi pevci pa so kot zborovodje močno širili slovensko zborovsko kulturo. Po zapiskih zasledimo prve nastope že takoj 1921. in 1922. leta, ko so bili prvi koncerti v Gorici. Njegov zadnji, očividno že močno tvegani koncert pa je bil leta 1926 v Solkanu.

Ko je prišel Srečko Kumar v Ljubljano, so 1. novembra 1925 osnovali Pevski zbor slovenskega učiteljstva, kar smatramo za ustanovitev sedanjega učiteljskega zbora. 10. aprila 1926 je imel svoj prvi koncert. Pod Kumarjevim skoraj desetletnim vodstvom je Učiteljski zbor zrasel v prvovrstno umetniško telo z bogatim repertoarjem sodobnih pesmi. In kakor je v letih po prvi svetovni vojni vzcvetela po Kumarjevi zaslugi zborovska glasba na Primorskem, tako so po njegovi zaslugi doživljali naši zbori v mestih in na podeželju v vsej Sloveniji nov vzpon.

Do začetka druge svetovne vojne je zbor nastopil 100-krat doma in v tujini. Svoje delo je prekinil z zadnjim pevskim tečajem 2. februarja 1941. Med drugo svetovno vojno je zbor začasno umolknil. Na občnem zboru republiškega sindikata prosvetnih delavcev 30. oktobra 1949 so navdušeno pozdravili predlog po obnovitvi zbora. Izrekel ga je skladatelj Radovan Gobec. Močno ga je podprl skladatelj Rado Simoniti. Največ zaslug za realizacijo sklepa pa imata Jože Zorn, takratni predsednik in Marija Vedernjakova, takratni tajnik RO-SPD. Prvi tečaj je bil v semestralnih počitnicah januarja 1952. Po obnovitvi je nastopil zbor 119-krat doma in v tujini.

Zbor je gostoval v Franciji, v Švici, Italiji, Zahodni Nemčiji, Danski, Švedski, Nizozemski, Češkoslovaški in Bolgariji. Leta 1957 se je zbor udeležil tekmovanja v Arezzu in osvojil v I. kategoriji drugo mesto. Na tekmovanju v Knokkeju v Belgiji leta 1964 je zbor dosegel tretje mesto.

Umetniško vodstvo zbora so imeli v rokah: Adolf Gröbming, Srečko Kumar, Milan Pertot, Pavel Sivic in Drago Siljanec do druge svetovne vojne, po obnovitvi pa Rado Simoniti, Jože Gregorc, Jože Hanc in Marko Munih. Sedaj vodi zbor Branko Rajšter.

Zbor šteje sedaj 80 pevcev iz vseh predelov Slovenije. Vadi občasno ob nedeljah in prostih prazničnih dneh ter počitnicah. Skoro vsi pevci in pevke so tudi zborovodje in vodijo 68 zborov. UPZS «Emil Adamič» jim je pomembna šola glasbenega izpopolnjevanja.

Pravzaprav je knjiga, o kateri vam nameravam pripovedovati danes, v slovenski mladinski literaturi precej nenavadna. Hkrati je taka, da bi tudi v prevodu utegnila zaradi svoje originalnosti uspeti, posebno če bi jo izdali z ilustracijami iz slovenske izdaje. Junak knjige **Maček Peregrin** je namreč maček, ki piše svoje spomine v prvi osebi, kakor da bi šlo za avtobiografsko povest. Posebnost knjige je v tem, da to ni kakšen počlovečen maček, ki bi si na vse kriplje prizadeval ,da temeljito pouči otroke, z učiteljsko privzdignjenim prstom kvišku. Tudi takšna prenapeta zgodba, polna nenavadnih in neverjetnih dogodivščin to ni. In prav zato, ker se je avtorica **Zlata Pirnat** znala izogniti vsem tem izrabljenim in tisočkrat presukanim in zasukanim pripovedim o živalih, je podarila slovenskim otrokom eno najljubkejših knjig, kar jih imamo o živalih, knjigo, ki presega okvir običajne, dovolj bralne literature brez pretenzij, kakršne smo imeli vedno na pretek in nam je tudi ne bo zmanjkalo. Maček Peregrin je knjiga, ki je prešla te ozke meje in je vredna oznake: **kvalitetna, tudi literarno neoporečna knjiga za mladino.**

V čem je vrednost Mačka Peregrina, če pa prej trdim, da je junak povesti maček, ki noče biti nič več kot čisto navaden maček? To bodo najbolje čutili otroci sami, ki se tako radi istovetijo z živalmi, ki imajo radi živalice in se pogostoma zelo radi navežejo nanje. Naš Peregrin je v bistvu živalca-otrok. Čeprav so njegove življenjske prilike drugačne od otrokovih, vseeno vsak dan naleti na drobne nevšečnosti, podobne otrokovini: zaskrbljen je, nesrečen ali pa razigran, počenja vragolije, izzivalen je in spet skesan. Ker je zgodba pisana v prvi osebi, se zdi, kakor da bi niti pravi maček ne mogel sam bolje opisati svojega življenja, kakor ga je v njegovem imenu pisateljica. V odličnem, bogatem jeziku pripoveduje Zlata Pirnat živahno, bistro in v umetniško nadarjenem slogu, zraven pa s smislom za psihologijo in tudi s čutom za humor. Tudi njena zamisel, da je knjigo, namenjeno otrokom, razdelila na kratke samostojne zgodbice, nekakšne črtice, čeprav gre v bistvu za povest, je dobra. Otrok se tako ne bo naveličal, znal si bo poiskati spet tiste dele, ki so mu bili bolj všeč. Niti sam ne bo opazil, da bo to pravzaprav branje nekakšnega romana v malem. Ker prav to je na dnu Maček Peregrin: življenjepis nekoga od rojstva skoraj do smrti: njegovo spoznavanje življenja, njegovo prilagajanje okolici, njegovi spori in trenja z bližnjimi, njegova telesna in duševna rast skozi težave in nesreče do zaključnega pomirjenja in življenjske modrosti.

Pa tudi zunanje oblike knjige ne smemo prezreti: črnke lakirane platnice z vokvirjenim portretom samega glavnega junaka Peregrina, lep debel papir z velikim, preglednim tiskom, posejan s prijetnimi, dobro izrisanimi ilustracijami Nade Lukežičeve. Knjigo je izdala pred kratkim Mladinska knjiga in ne dvomim, da bo kmalu pošla.

Kakšno korist bo imel od te knjige naš otrok? Predvsem je že na pogled zelo lepa in vzbuja veselje, da jo uvrstiš v svojo bodočo domačo knjižnico. Potem je — ne glede na to, da pripoveduje o navadnem mačku — napisana tako, da jo bo še raje kot majhen otrok bral večji in tudi še gimnazijec, nižješolec. (Pa tudi odraslega zabava.) Jezikovno bogastvo in odličen slog bosta pri večkratnem branju izurila učenčevo ali dijakovo uho in pero, da mu domače naloge, posebno spise, ne bo več tako trd oreh. **Od kod naj naši dijaki, posebno mestni, črpajo sočno slovenščino, če ne skoraj samo iz dobrih knjig!** In pred seboj imamo prav takšno, ki bi jo prizadeven učitelj moral vso prepresti s podčrtavanjem najbolj pristnih in jedrnatih stavkov, katere bi potem prebiral otrokom. **Pomagajmo si z dobro knjigo, če hočemo vzgojiti nov rod, ki bo svoj materin jezik res obvladal!**

Z

Pred novo faksimilirano izdajo Trubarjevega «Catechismusa»

Prva slovenska knjiga se bo v jeseni za kratek čas vrnila v svojo domovino

Posodila jo bo dunajska nacionalna biblioteka za razstavo slovenskih faksimilov in raritet v Ljubljani

Trubarjev Catechismus je prva v slovenskem jeziku tiskana knjiga. Izšla je leta 1551 (1552?) v Tübingenu iz tiskarne Morharta, ki se je skril pod imenom Jernei Skuryaniz iz Sybenburgna. Edini ohranjeni izvod prve slovenske knjige poseduje dunajska nacionalna knjižnica. Po tem izvodu je fotografska delavnica te knjižnice poleti leta 1935 izdelala fotografske posnetke celotnega katekizma, ki so služili za izdelavo klišejev. Tako je faksimile prve slovenske tiskane knjige izšel pri takratni Akademski založbi v Ljubljani leta 1935.

Od takrat je minilo že skoraj 35 let. Ne samo, da faksimila prve slovenske knjige že dolgo ni več moč dobiti in da predstavlja tudi faksimile že pravo redkost; glede na takratno tehniko reprodukcije niso najbolj popolne, ker so fotografirali posamezne strani, ne da bi knjigo razvezali. Mladinska knjiga pripravlja sedaj novo izdajo faksimiliranega Trubarjevega Katekizma. Knjiga bo izšla v bibliofilski zbirki faksimilov Monumenta litterarum slovenicarum, ki jo izdaja Mladinska knjiga v Ljubljani, ureja pa profesor Alfonz Gspan. Ta se je skupaj s predstavnikom založbe Martinom Žnidaršičem mudil pred dnevi na Dunaju zaradi priprav na novo izdajo faksimila. Slovenska odposlanca sta naletela na izredno razumevanje vodilnih predstavnikov dunajske nacionalne knjižnice. V stiku z generalnim direktorjem dr. Rudolfom Fiedlerjem in njegovim namestnikom dr. Karlom Kammelom sta dosegla več kot sta pričakovala. Dunajska narodna knjižnica bo v svoji delavnici razvezala edini ohranjeni izvod Trubarjevega Katekizma in ga nanovo prefotografirala. Tako bodo lahko posnetki še bolj popolni kot so bili pri prvi izdaji, saj je tudi tehnika fotografiranja od takrat napredovala. Proti trem izvodom, ki jih bo Mladinska knjiga dala dunajski knjižnici bo dunajska ustanova delo opravila zastonj. Mladinska knjiga pa bo faksimile Katekizma nanovo izdala. Obenem je dunajska nacionalna biblioteka obljubila, da bo za razstavo slovenskih faksimilov in raritet, ki bo v jeseni v Ljubljani, v organizaciji Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani ter založbe Mladinska knjiga, posodila originalni unikat Trubarjevega Katekizma. Tako se bo prva slovenska knjiga v jeseni za kratek čas vrnila v svojo domovino. Faksimilirana izdaja prve slovenske tiskane knjige pa bo postala dostopna vsem ljubiteljem domačega slovstva, vsem šolam in kulturnim ustanovam.

Faksimiliran list za novo izdajo «Catechismusa»

Spet štiri nove knjige Naše besede

Morda bo kdo zlobno pripomnil, da kar naprej poročamo o novih knjigah v zbirki Naša beseda. Toda dejstvo je, da založba Mladinska knjiga to zbirko nenavadno hitro izdaja. Tako niti tisti, ki pobliže zasledujejo dogajanja na knjižnem trgu, ne vedo pravzaprav pri čem smo; ali ni založba morda že prehitela napovedi in izdala več in hitreje, kakor je obljubljala. Najbrž sicer temu ni tako, toda dejstvo je, da pri teh knjigah ni zaostankov in da ne moremo tarnati, da založba obljublja več kot zmore. Seveda je prednost teh izdaj v tem, da nimajo ne uvodov, ne opomb, da govore dela sama. Toda kljub temu je treba Mladinski knjigi in uredništvu Naše besede izreči vse priznanje za ekspeditivnost pri izdajanju te zbirke.

Zdaj imamo pred seboj štiri nove knjige, s katerimi si bodo vsi naročniki te zbirke in prijatelji domačega slovstva dopolnili izbor slovenske literature, to pot predvsem poezije. Prva knjiga nove serije zbirke Naša beseda je posvečena Josipu Stritarju. Je tudi najobsežnejša od vseh štirih knjig, pa čeprav je morda Stritar najmanj bralen od vseh slovenskih klasikov. Toda gre vendar za svojevrstno izdajo, ki je pustila vnemar vso Stritarjevo prozo in večji del poezije in prikazala Stritarja kot kulturnega in literarnega kritika, polemičnega avtorja in le deloma tudi kot pesnika. Knjiga prinaša najprej Stritarjev spis o Prešernu, znani esej, s katerim je Stritar prvi postavil Prešerna na pravo mesto in ga ustoličil kot največjega slovenskega pesnika, Poleg Dunajskih sonetov, ki so pomembni kot Stritarjev obračun s slovenskim konservativnim vodstvom, s slovensko neznačajnostjo, nedoslednostjo in klečeplazenjem, je urednik uvrstil v knjigo izbor Stritarjevih polemičnih in kritičnih spisov in literarnih pogovorov, s katerimi je Stritar obračunaval s slovensko književnostjo in obenem učil mladi rod ter vzgajal bralce. Urednik Josip Vidmar je torej izpustil Stritarjeva dela v prozi, ki za današnjega bralca nimajo več nobenega pravega pomena, s svojim izborom pa je učinkovito predstavil Stritarja kot kritika, polemika in vzgojitelja in kot človeka, ki je prvi postavil Prešerna na pravo mesto. Zdi se, da je s to knjigo docela na novo osvetlil Stritarjevo podobo in nam tega klasika predstavil v novi, pravičnejši luči in stvarni podobi, poudarjajoč tisto, zaradi česar je Stritar vendarle ostal pomemben. In vendar prav ob tej knjigi spet lahko zapišemo tisto, kar smo zapisali že večkrat. Čeprav ni treba, da bi ta izdaja imela kritične uvode urednika, bi bilo nekaj uvodnih, vsaj najnujnejših besed, več kot koristnih.

Izbrano delo Dragotina Ketteja in Josipa Murna, ki ga je uredil Franc Zadravec, obsega eno knjigo. Ta knjiga ne presenača, ker predstavlja oba pesnika v njuni najbolj znani podobi. Delo vsakega pesnika je urednik razdelil na tri dele, v katere je zbral, ločeno po ciklih, najznačilnejše pesniške stvaritve obeh mladih umetnikov.

V tretji knjigi si svoj prostor delita Srečko Kosovel in Miran Jarc. Prvi, čigar delo je uredil Janko Kos, zavzema s svojim obsežnim izborom večji del knjige. Urednik je v zbirko uvrstil tudi Kosovelove integrale in tako zaokrožil podobo kraškega pesnika, podobo, katera se je v celoti pokazala šele pred leti z objavo Integralov. Ob Kosovelu poezija Mirana Jarca, ki jo je uredil Franc Zadravec, kar nekam zbledi, ne glede na to, da je tudi po obsegu znatno skromnejša.

Simon Jenko in Simon Gregorčič sta enakovredno predstavljena v četrti knjigi, ki jo je uredil Josip Vidmar. Morda je Gregorčiča sorazmeroma malo, vendar bo prijatelj poezije našel tudi najpomembnejša dela tega pesnika. Sicer pa ta izdaja nima namena prikazovati vsega dela nekega avtorja ,temveč le najpomembnejše stvaritve, najznačilnejše, v zaokroženem izboru. To pa je gotovo tudi s knjigo z Jenkovim in Gregorčičevim delom.

Sl. Ru.

SLOVENSKA ŠOLA OD ZATRTJA DO OBNOVITVE

Smrtna obsodba slovenske šole

ART. 17. A cominciare dall'anno scolastico 1923-1924, in tutte le prime classi delle scuole elementari alloglotte l'insegnamento sarà impartito in lingua italiana.

Nell'anno scolastico 1924-1925, anche nelle seconde classi di dette scuole si insegnerà in italiano.

Negli anni scolastici successivi, si procedera analogamente per le classi successive, fino a che, in un numero di anni uguale a quello dell'intero corso, in tutte le classi così delle scuole elementari come delle scuole civiche si insegnerà in italiano.

Con la sostituzione della lingua italiana alla lingua di insegnamento presentemente in uso procedera analogamente l'istituzione dell'insegnamento della seconda lingua, in ore aggiunte.

Fašistični šolski zakon, uzakonjen 1. oktobra 1923 pod št. 2185, znan kot «Gentilejeva šolska reforma», vsebuje v svojem 17. členu smrtno obsodbo slovenske šole. Zakon je sicer predpisoval tudi dodatne ure za pouk materinščine, a ta določba je bila že od vsega početka sabotirana, dokler je niso z zakonom 21. novembra 1925 preklicali. Odpravo dodatnih ur je takratni minister za šolstvo Fedele brezobzirno «opravičil» med govorom poslanca dr. Engelberta Besednjaka v rimskem parlamentu 13. maja 1926. Dejal je: «Dodatne ure so bile le slepilo. Hotel sem biti odkritosrčen.» Tem ciničnim besedam je poslanska zbornica burno ploskala, nakar je spet povzel besedo poslanec Besednjak: «Zelo sem hvaležen zbornici, da ploska zaradi odprave dodatnih ur, zakaj to ploskanje zaleže več kot sto mojih govorov.»

V parlamentarni borbi naših poslancev v rimski zbornici je ta Besednjakov nastop gotovo eden najbolj odločnih in možatih. Besednjaka so med govorom z vpitjem, ropotanjem in medklici tako motili, da so stenografi in časnikarji le s težavo sledili poteku govora. Neki fašistični poslanec se je približal Besednjaku in mu iztrgal iz rok napisani govor. Besednjak je hladnokrvno segel v žep, izvlekel prepis govora in mirno nadaljeval.

Na očitek ministra Fedeleja, da hoče Besednjak odrekati zbornici pravico, da dela zakone, je Besednjak odgovoril: «Ugotavljam le dejstvo, da se je spremenilo v zakon, kar je bilo prej nezakonito. Vi ste uzakonili protizakonitost.» Nato pa je nadaljeval svoj govor:

«Mi smo ministrstvu tudi hvaležni za božično darilo lanskega leta (misli na zakon o odpravi dodatnih ur!), zakaj prineslo nam je veliko korist: **uničen je bil vsak zunanji videz in pred vsem svetom je razgaljen raznarodovalni značaj vaše šolske politike.»**

Kakor so z medklici in vpitjem motili ves Besednjakov govor, tako je tudi med protesti in kričanjem izgovoril naslednje zaključne besede: «Vi lahko zahtevate od Slovencev in Hrvatov Julijske krajine, da so pošteni državljani, poslušni zakonom države, in v tem boste uspeli. **Nikdar pa ne boste uspeli, da bi iztrebili naš jezik in našo slovensko zavest. Ko bodo naše šole vse odpravljene in učitelji odstavljeni, se bo spremenila sleherna slovenska družina v šolo in vse matere in vsi očetje bodo postali učitelji, ki bodo prenašali iz roda v rod naš jezik in našo narodno zavednost. Zakoni država so spremenljivi, narodi pa žive večno!»**

d. p.

«Gallusov» jubilejni koncert

Novi skladbi Ubalda Vrabca, ki odražata usmerjenost v satiro in grotesko - Glasovne značilnosti zbora

Proslava 25-letnega obstoja pevskega zbora «Jacobus Gallus», ki smo ji prisostvovali v Kulturnem domu 18. t.m., nam daje povod, da razmislimo o njegovem delu in pomembnosti, ki jo lahko motrimo z več strani. Predvsem je važno, da je zbor v borbi za svoj obstoj znal premagovati svoje notranje krize. Ko so izvežbani pevci bodisi zaradi let bodisi iz katerih koli drugih življenjskih razlogov odhajali in zapuščali v zboru glasovne praznine, si je vedno znal poiskati in privabiti mlajše pevske moči. In če pomislimo na splošno pevsko krizo, ki je pred nekaj leti zajela slovensko zborovstvo in da je prav sredi Trsta usahnilo delo marsikaterega zbora, moramo dejstvo, da zbor danes obstaja, pripisati žilavosti še iz prvih dni in ne nazadnje tudi volji mlajše pevske generacije, ki je omogočila obstoj in nadaljnje delo; prinesla je v zbor svežino in novih pobud. S tem je ta zbor prav v času, ko so tožbe nad mladino, češ da nima več smisla za zborovsko petje, dosegel morda svoj višek, ovrgel tako trditev, ki je bila le bolj odraz brezbrižja in kapitulacije pred težavami v odnosih in približevanju mlademu rodu. Obenem je zbor v svojem stalnem obnavljanju, s svojim delom in uspehi sproti negiral svoječasno razpaseno teorijo o prezivelosti zborovskega petja.

Kljub večkratnim notranjim težavam, ki so ogrožale odgovarjajoco glasovno zasedbo in s tem moznost pripravljanja zastavljenih programov ter seveda tudi kvalitete izvedb, se je zbor vendarle vseskozi obdržal na solidni umetniski ravni. Zaradi tega je lahko segal po zahtevnejši zborovski literaturi bodisi domačih bodisi drugih svetovnih avtorjev, kar ga je seveda uvrstilo med vidnejše slovenske zbore. Dosezki njegovih oblikovanj so dostojno predstavljali slovensko glasbeno kulturo, ki je kakor svež priliv doprinašala celotnemu utripu pevske zborovske kulture v Trstu, kjer zavzema mesto med vodilnimi zbori. Priborjena mesta in dosežena priznanja na raznih tekmovanjih potrjujejo plodno delo.

Mimo vsega tega pa je najbistvenejše, da zbor deluje z neko globljo zavestjo, s tehtnejšim smotrom: posredovati lepoto in bogastvo pesmi svojim rodnim poslušalcem, napajati z njo njihova srca, razgibati v tej lepoti njihov čustveni svet; buditi v njih plemenita doživljanja s pesmijo, ki jim je najbližja, ki jih najbolj ogreje. To hotenje, poleg veselja do petja, druži pevce in pevovodjo v enotno voljo obstoja in dela. Če samo bežno pogledamo po straneh zborove kronike, spoznamo, da je bilo opravljeno ogromno delo. Sporedi so obsegali dela iz vseh ustvarjalnih obdobij — od čitalništva do danes — pa tudi lepa vrsta drugih avtorjev iz svetovne literature je med domačimi. Zbor je nastopal, kjer koli je nanesla potreba: od najskromnejšega okolja do najbolj razkošnih dvoran; važni so bili poslušalci.

Ne smemo prezreti še dejstva, da je poglavitno jamstvo za obstoj, delovanje in vso uspešno prehojeno poustvarjalno pot — v umetniški predanosti, v smotrni zavesti in trdoživi naravi dirigenta Ubalda Vrabca. Marsikakšna iskra za njegovo skladateljsko delo se je utrnila prav pri delu z zborom in nemalo priredb slovenskih narodnih pesmi je povezanih s tem.

Ko smo poslušali jubilejni koncert, se je porodila želja, da bi zboru v prihodnosti uspelo izpopolniti svoje vrste, predvsem v sopranski skupini, ki se sicer približuje a ni še dosegla zadovoljive glasovne zlitosti in na trenutke učinkuje razpršeno ter tu pa tam tudi intonančno labilno. Drugače lepi tenorji nekoliko zgubljajo na homogenosti pri naraščanju, z izpopolnitvijo novih pevcev bi se v bolj zgoščeni zvočni masi zmanjšale barvne razlike med posamezniki. Najbolj enotno in polno zveni basovska skupina in tudi alti so vse bolj zliti. Sicer pa zbor v celoti deluje pod dirigentom, ki se očitno zaveda omenjenih pomanjkljivosti, dovolj uravnoteženo. Zboru bi morali priskočiti na pomoč, da bi se glasovno povečal in s tem povečal tudi usposobljenost za še bolj zahtevno literaturo, ki ji komorna sestava ne zadošča. Tudi na programu zadnjega koncerta so bila nekatera dela, ki bi v polnejšem zvoku verneje učinkovala.

Na sporedu je zbor imel dela iz starega svojega repertoarja z izjemo dveh novih, ki spadata v zadnje ustvarjalno obdobje Ubalda Vrabca. Le-to obeležuje usmerjenost v satiro in grotesko. Je odraz nekih avtorjevih novih spoznanj, ki vsiljujejo odgovor. Skuša ga najti v duhoviti Prešernovi glosi «Slep je, kdor se s petjem ukvarja» — protest pravzaprav omalovaževalcem duhovnih vrednot, in v besedilu pesnika Bordona «Vsakdo ima svoj posel» — od proti neskladjem in nasprotjem sodobne stvarnosti. Če motrimo celotnost skladb in besedila, ostaneta v obeh primerih besedili po izrazu močnejši.

Med najlepše oblikovanimi deli je bila Adolescentulus sum ego Jacoba Gallusa, ki je bila podana v živem muziciranju; prepričljivo je zbor izrazil v vsej pretresljivosti Pahorjev «Oče naš hlapca Jerneja»; pristno vzdušje Kosovelove poezije je zavelo iz Simonitijeve «Starka za vasjo». To so bile najmočnejše poustvaritve tega večera. V celoti je bil koncert na višini.

Ivan Silič

revije

MLADIKA št. 3

V preteklih dneh smo prejeli št. 3 tržaške «Mladike». Že na drugi strani platnic sporoča S. Kobilar čitateljem, da je slišal, kako je urednik «Mladike» «tožil» nad pisanjem nekaterih urednikov Primorskega dnevnika. Zato, da se take tožbe ne bi več ponavljale (ker tudi ni povedano, zakaj je urednik tožil) se bo poročilo o tretji številki «Mladike» tokrat omejilo v glavnem na naštevanje prispevkov.

Uvodni članek je prispeval neki S. D., ki razmišlja pod naslovom «Veliki petek še traja — Še niso povsod ukinjena taborišča smrti». Sledi sestavek Ivana Udoviča «Dih pomladi» ter pesmica Borisa Pangerca «Sveta mati», nato pa tretje nadaljevanje prevoda «Pomlad Adele Ostroluške» in Kondorjev zapisek «Visok naravni prirastek». Zelo tehten je prispevek prof. Janka Ježa pod naslovom «Zlati jubilej slovenske univerze». Josip Kravos je prispeval spomin iz leta 1941 «Občutena Velika noč brez praznovanja». Zelo informativen je prispevek, ki ga je napisal DREV o proračunih in petletki občine Trst. Bruna Pertot je prispevala drugo pesmico (ki je v tej številki tudi zadnja) «Drugi blagor». V rubriki «Po Koroškem, po Kranjskem», v kateri sodelujejo «bravci-samouki», nadaljuje Micka Debeljak svoje pripovedovanje «Med vojsko na Podmlaki», ki ji sledi drugi prispevek «bravca-samouka», in sicer Jožka Šavlija «Velika noč». Sledita zapisa o pokojnih Ivanu Preglju in dr. Stanku Vuku. Danilo Sedmak razmišlja o «Drobnem, a pomembnem vprašanju» pod naslovom «Upadanje poguma?», gre za precej zanimivo vprašanje zakaj se ljudje nočejo podpisati s pravimi imeni in priimki pod dopisi, ki jih pošiljajo raznim dnevnikom. Zora Tavčar piše o pesniški zbirki Alberta Miklavca «Prošnja za jutri», Martin Jevnikar pa o Jožetu Vombergerju v nadaljevanju sestavka «Sodobne slovenske zamejske literature». Število zakljucujeta tržaški in goriški kulturni koledarček, ki tokrat v večji meri upoštevata prireditve tudi nekatoliških organizacij.

BRATSKO SREČANJE PRIMORCEV, KOROŠCEV IN GORENJCEV

Pevci dolinskega «Vodnika» so vrnili obisk Kroparjem

Ob letu bo trojno srečanje v Dolini, nato pa na Koroškem

Pred spomenikom padlim v Kropi

Preteklo nedeljo je prosvetno društvo **Valentin Vodnik** iz Doline vrnilo obisk prosvetnemu društvu **Stane Žagar** in njegovemu pevskemu zboru v Kropi na Gorenjskem. Kot je znano, so bili pevci omenjenega društva preteklo jesen gostje prosvetnega društva Valentin Vodnik v Dolini. Skupaj s pevci je v nedeljo odšlo v Kropo tudi večje število Dolinčanov.

Kropa je v nedeljo proslavljala dva pomembna dogodka: 75-letnico tovarne Plamen, v kateri je zaposlena večina prebivalcev te vasi, in 25-letnico osvoboditve. Temu dvojnemu slavju se je pridružilo še tretje slavje: srečanje domačih pevcev s pevci iz Doline in iz Radiš s Koroškega.

Prihod gostov s Tržaškega in Koroškega je bil nadvse slovesen. Na glavnem vaškem trgu je igrala godba na pihala iz Gorij pri Bledu. Dopoldne je bila pred spomenikom padlim partizanom spominska svečanost, na kateri je govoril predsednik krajevne zveze borcev NOV Ludvik Šmitek. Iz njegovega govora povzemamo naslednje:

«Praznujemo 75-letnico tovarne vijakov Plamen in 25-letnico osvoboditve. Veseli smo, da ta dva pomembna dogodka proslavljamo skupaj z brati izven meja naše domovine, s katerimi nas poleg materine besede in pesmi druži tudi v boju za svobodo skovano bratstvo. Današnja slovesnost je predvsem posvečena spominu naših prednikov, pionirjev železarstva in kovaštva v teh krajih, rudarjem, plavžarjem, kovačem, žeblarjem, rojakom, sodelavcem in soborcem, ki jih je v več kot poltisočletni zgodovini koval in oblikoval naš kraj. Prav tako nam je dolžnost, da se ob 25-letnici osvoboditve poklonimo spominu padlih partizanov, aktivistov in talcev iz našega kraja in širšega območja, katerih večina je pred vojno delala v podjetju Plamen. Mnogih naših sodelavcev ob tem pomembnem jubileju ni med nami, ker so v odločilnem boju za narodni obstoj in socialne pravice delovnih ljudi žrtvovali svoje življenje. Ko je leta 1941 prišla nacistično-fašistična okupacija, so naši fantje in možje zapustili nakovala, kladiva in domove ter v svobodnih gozdovih prijeli za puške.»

«Ne smemo prezreti, da se je prav na našem področju, po zaslugi Komunistične partije Slovenije in idejnega vodje narodnega heroja Staneta Žagarja, skovalo jedro odpora in da je bil prav na obronkih Jelovice, tu nad Kropo, ustanovljen prvi bataljon osvobodilne vojske na Slovenskem in to že 5. avgusta 1941. Ta bataljon, ki je nosil ime pisatelja Ivana Cankarja, je dvignil val vstaje na Gorenjskem in se proslavil v legendarni drežgoški bitki 9. januarja 1942, ko so Nemci doživeli prvi vojaški poraz v boju s partizani. Vstaja na Gorenjskem je kljub okupatorjevemu terorju ustvarila pogoje, da se je narodnoosvobodilni boj hitro širil in kaj kmalu po teh usodnih dnevih prešel na območje celotne domovine, vključno s Primorsko in Koroško.»

«Prav iz podjetja Plamen — je zaključil govornik — je padlo ali umrlo v koncentracijskih taboriščih nad 50 tovarišev, z ostalimi žrtvami vojne pa je naš kraj dal za osvoboditev obilno desetino svojega prebivalstva.»

Ob prekrasnem spomeniku sredi Krope, na katerem so vklesane v srce segajoče besede: «Ne jokaj mama več/ nihče ni mrtev, ki padel v temi je/ sončnim dnevom žrtev», so zapeli poleg domačega zbora še pevci iz Doline in iz Radiš. Spominska svečanost ob spomeniku je bila nadvse ganljiva in pomembna.

Po ogledu kroparskih znamenitosti, muzeja in stare kovačnice, kjer so vsakemu gostu sproti skovali žebelj za spomin, in po obisku trgovine z izdelki umetnega kovaštva se je v nabito polni kino dvorani razvil kulturni spored, pri katerem so nastopili vsi trije zbori.

Ob zaključku so pod vodstvom dirigentov Korošca **Šimeta Wrulicha**, domačina **Egidija Gašperšiča** in našega **Ignacija Ote** združeni zbori zapeli **Čej so tiste stezice, Naša vojska** in **Oj, Triglav moj dom.**

Na koncu so zavrteli še dva prekrasna filma **Kroparski kovači** in **Koledniki.** Sledila je družabna zabava ob «kroparski» in pristni dolinski kapljici. Izredno vzdušje je pretrgala odločitev predsednika Vojka, ki je napovedal odhod, hkrati pa navdušeno sporočil, da bo naslednji trojni obisk prihodnje leto v Dolini. V obeh avtobusih je slovenska pesem krajšala razdaljo 150 kilometrov od Krope do Doline.

E. Š. — M. K.

DEMOGRAFI IN NE SAMO DEMOGRAFI SO UPRAVIČENO ZASKRBLJENI

Čez 500 let nas bo že toliko da bo po en človek na kv.m

Na straneh našega dnevnika smo že velikokrat pisali o tem, kako nevarno je naglo naraščanje prebivalstva, ki da vodi v tako imenovano demografsko eksplozijo. Pred nekaj dnevi smo se ustavili pri tem problemu, vendar pri obratnem pojavu, ki ga zapažajo v nekaterih socialističnih deželah, kjer število prebivalstva prepočasi narašča, na Češkoslovaškem in na Madžarskem pa se nakazuje celo upadanje. Sedaj se ponovno vračamo k temu problemu, vendar pa brez alarmizma, kajti človek, ki živi danes, se prav gotovo ne meni, kako bo čez sto ali dvesto let, kot ga ne zanima, kako je bilo pred sto, dvesto in še več leti...

Ustavimo se nekoliko pri številkah, pa čeprav so te včasih dolgočasne.

Človek je porabil več desetin milijonov let, da se je razmnožil na naši Zemlji toliko, da je naša celina imela eno milijardo prebivalcev. Nato je sledilo kratko razdobje 100 let in na Zemlji nas je bilo že dve milijardi. Dovolj je bilo nadaljnjih 30 let in število prebivalcev na Zemlji se je povzpelo na tri milijarde. Sedaj se s še mnogo večjo naglico bližamo četrti milijardi. In če bo šlo v sedanjem tempu, nas bo že ob koncu stoletja šest do sedem milijard.

Sedem milijard ni malo, pa tudi ne veliko. Zato prav gotovo ne bo nihče dobil sivih las, ker bi ga podvojitev prebivalcev skrbela. Toda čez 500 let ali kaj več bo na Zemlji toliko ljudi, da bo prišel po en človek na vsak kvadratni meter Zemlje. To pa že ni več zadeva, ki bi ne spravljala človeka v slabo voljo, kolikor se za bodočnost sploh zanima, pa čeprav je 500 let dokaj dolga doba, vsekakor daleč od sedanje generacije.

Ritem 2-odstotnega naraščanja prebivalstva na leto na prvi pogled niti ni nevaren. In vendar se prebivalstvo, ki se razmnožuje v ritmu 2 odstotkov, podvoji v samih 30 ali nekaj več letih. To pa postaja nekoliko nevarna igra, če pomislimo na stoletja, na tisočletja, ki so človeku «usojena».

Pred približno 10.000 leti je živelo na vsej naši zemeljski obli okoli 20 milijonov ljudi. Če pomislimo, da šteje danes Jugoslavija nekaj nad 20 milijonov ljudi, si lahko predstavljamo, kako je bila naša Zemlja redko naseljena, če je na vsej zemeljski obli živelo toliko ljudi, kolikor jih živi sedaj v Jugoslaviji. In vendar če bi bilo tedaj začelo prebivalstvo naraščati za 1 odstotek na leto, bi nas bilo danes na Zemlji že toliko, da bi bila velika gneča. Če gneče še ni, se moramo zahvaliti raznim «kugam, vojnam in potresom». Kuga pa tudi druge kužne bolezni danes ne morijo več tako...

V industrijsko razvitih deželah se opaža upadanje prirodnega prirastka, ki je še bolj izrazito v nekaterih državah, kjer se srečujemo z naglo industrializacijo. Izjemo v tem svetu predstavljajo ZDA.

Problem postaja povsem drugačen v nerazvitem svetu, oziroma deželah v razvoju. Neki strokovnjak je v zvezi s tem zabeležil naslednje podatke: «Ženske plodnih let predstavljajo četrtino prebivalstva. Če bi vse hkrati rodile po enega otroka vsako drugo leto, bi imeli ritem rojstev, ki bi šel čez 10 odstotkov. Toda tudi 5-odstoten ritem je izjemen in imamo zato svetovno poprečje 3 odstotkov.»

Toda v razvitem svetu redkokje dosežemo 2 odstotka, v nerazvitem svetu pa gremo često tudi čez 4 odst. Mnogi demografi in ekonomisti menijo, da je treba storiti vse, da se ritem v najbolj plodnih področjih skrči od 3.5 na 2 odst.

V zadnjih letih se v nekaterih deželah v razvoju opaža upadanje rojstev. To se je videlo v Južni Koreji, to je opazno v Singapuru, na Čangkajškovi Formozi in mnogi pričakujejo, da bodo tudi v Indiji, Pakistanu in kje drugje, posebno v latinskoameriških državah politične razmere privedle do tega, da bo število rojstev začelo upadati.

Prve dežele, ki so v preteklem ali sedanjem stoletju privedle nataliteto od obilnih 3 na 2 odstotka, so za to potrebovale pol stoletja. V novejših časih se kaže hitrejši prehod, kajti v nekaterih državah so to dosegli tudi v 30 ali 35 letih. Tako imenovani pospešeni razvoj se kaže v negativnem in pozitivnem smislu. Glede tega so demografi danes bolj optimisti kot so bili pred leti.

In kljub optimizmu so tudi zaskrbljujoči podatki. Prihajajo iz tistih predelov, kjer je ta problem še najbolj pereč. Gre za velikana — Kitajsko in Indijo — ter za Latinsko Ameriko. Na Kitajskem in v Indiji sicer računajo z zmanjšanjem rojstev. In vendar to ne bo tako enostavno, kajti na Kitajskem imajo še vedno obilne 3, v Indiji pa obilne 4 odst. prirastka na leto. In to privesti na 2 ali celo pod 2 odst. ne bo lahko. Vtem pa se bo število prebivalstva v teh dveh «oceanih ljudi» tako povečalo, da bo nastal življenjski problem, ki se ne bo omejil le na ti dve veliki državi, pač pa bo zajel tudi sosedna zemljepisna področja.

O Latinski Ameriki si prav tako nihče ne dela utvar. Tam se prebivalstvo množi tako naglo, da ga tudi povečana proizvodnja ne dohiteva. Res je sicer, da se prehrambena proizvodnja na svetu veča za 3 odst. na leto, toda prav na kritičnih področjih se prebivalstvo bolj naglo množi kot se veča možnost njegove prehrane.

Ves čas smo govorili prvenstveno o visoki stopnji rojstev. Nismo pa omenili umrljivosti. Ta se naglo krči in to ne le v razvitih deželah, pač pa tudi v deželah v razvoju. Zgovoren primer: ko je Indija postala svobodna, je znašala poprečna življenjska doba 26 let, danes je poprečna življenjska doba v Indiji že 46 let. Ni veliko, posebno ne v primerjavi s Švedsko (72-76 let), toda skoraj dvakrat več kot pred 20 leti.

NAŠI KRAJI pred STO leti

SLOVENSKI NAROD 28. IV. 1870

Iz Istre, 24. aprila. (Izv. dop.) (.....) Prišli so preteklo leto boljunski pevci s svojo zastavo v Pasjo vas k besedi; vse se je vršilo točno po programu, in drugi dan so spremili pasjanski čitalniški udje boljunske pevce z godbo domu; med potoma so obiskali rodoljube pri Čežarih in Pobegih; nihče nikomur ni žalega storil. Čez nekaj časa naš gosp. Kodrmac županu v Pasji vasi nemški odlok zarad one veselice pošlje; ko ga pa ta ni hotel sprejeti, ker tu nihče nemški ne razume, in je zahteval slov. odlok, je dobil pričujočo prestavo, ktero vam tu v izvirniku podajam:

«Gospodu občinskemu Predstojniku v Dekanih: Pred nekoliko časom je prišlo nekaj članov Boljunske čitavnice s zastavami in godci v Dekane, kjer je bilo zbranih mnogo oseb, pri katerem shodu so se menda čule pogrdne besede proti narodnosti nemškej in laškej. Po § 2. zakona pravice združevanja, mora oskrbnik vsacega shoda to najmanje tri dni pred shodom pismeno naznaniti oblasti, zakaj, kje in kdaj bo shod, in ako so pri shodu javni obhodi, je po § 3. potrebno imeti privoljenje višje oblasti. Prosim, da gospodje občinski predstojniki v Boljuncu in Dekanih predsednikom tamošnjih čitavnic omenjeni zakon obznane z opombo, da se bo ostro ravnalo proti prestopnikom rečene postave. Prosim vas goreče, gospod predstojnik, da kaderkoli doznate kaj o shodih, da mi to pri vlastnej odgovornosti koj obznanite. Tudi korist ljudstva zahteva, da se Vi zoperstavite vsacemu očitnemu žalenju drugih narodnosti. Tudi jest bodem z vsemi postavnimi sredstvi branil temeljne državne postave s pravicami, katere se tičejo Slovanov, ali zoperstavil se bodem tudi vsacemu hudobnemu in sirovemu razžalenju proti drugim narodnostim, in to timveč, ker slovenski prebivalci tega okraja so se vedno olikano in spodobno obnašali proti Lahom, in so s tim dokazali svojo protivnost proti nekaterim hudobnim razžaljivcem. C. kr. okrajni glavar: Kodermaz.»

Ne bodem dosti kritiziral ta famozni odlok, le to naj omenim, da pri omenjeni besedi se ni nobena narodnost psovala, in osnovati besede nam je dovoljeno brez posebnega oznanila okrajnemu uradu, saj imamo čitalnična pravila po deželni vladi potrjena, ktera nam to dovoljujejo; naš okrajni paša pravi: «slovenski prebivalci tega okraja so se vedno olikano in spodobno obnašali proti Lahom.» Kako je bilo to spodobno obnašanje, g. glavar? Molčali smo, ko so nas Lahi zatirali in psovali, ako si je kdo upal slovenski pri vašem uradu govoriti! «Parla italian, mostro di ščiavo», — «Non capisco la lingua ščiava, partitela» — «Guarda Pepe! che questo ščiavo non intende il linguaggio italian» — tacih in enakih prizorov in psovk, ki so letele na Slovence, sem bil jaz in tudi drugi omikani Slovenci večkrat priča. Kdo tedaj psuje narodnost, mi ubogi, zatirani Slovenci, ali pa plačani, državni uradniki in Italijani? Prosimo, odgovorite nam, gosp. Kodrmac! (.....)

SLOVENSKI NAROD 30. IV. 1870

Iz Primorskega, 26. aprila (...)

Omenjali ste že v svojem listu tabor, ki ga nameravajo letos sklicati tržaški okoličani; danes vam moram naznaniti, da se okoličani že zarad tega živo dogovarjajo s sosednjimi kraškimi Slovenci, s katerimi bodo pri Sežani skupaj taborovali. — O delavskem društvu v Trstu, ki lani po svobodoljubnosti g. Möringa in kakor smo zvedeli po inspiraciji padlega ministerstva ni bilo dovoljeno, se tukajšnji Slovenci zdaj marljivo pogovarjajo in nadejamo se, da se nam letos ne bodo več delale vladne ovire. —

Razne stvari.

(Nasledki nemških uradnih pisem.) Na Goriškem se že precej slovenski uraduje. Vsakdanje uradne obrazce so si gosposke napravile slovenske in nemške. Pred nami leži en tak obrazec, ki pa je spolnjen samo na nemški strani. Okrajni komisar goriški g. Gorjup vabi ž njim nektere posestnike v zemljiščno-obveznih zadevah predse. Posestniki nemškega vabila niso umeli. Pač pa jim je nekdo povedal dan, kedaj imajo priti pred gosposko. Ker so navadno hodili v Gorico, šli so tudi ta krat v Gorico. Ali g. Gorjupu je bilo v glavo padlo, da je v obrazcu izbrisal besede: «in der hierortigen Amstkanzlei zu erscheinen» in zapisal «nach Reifanberg zu erscheinen». In tako je prišlo, da je 81 tako povabljenih kmetov 11. aprila v Gorici iskalo g. komisarja Gorjupa, g. Gorjup pa je zastonj v Rifenbergu čakal na povabljene kmete. Ko so kmetje videli, da jih je nemško vabilo samo za nos vodilo, šli so nad g. okrajnega glavarja žugaje mu, da bodo za nepotrebno pot odškodovanje tirjali. G. glavar Pino, ki skuša Slovencem pravičen biti, je kmetom naravnost rekel, da imajo sicer pravico odškodovanje tirjati in da bi jim ga Gorjup tudi moral dati, vendar jih je prosil, naj mu zdaj še prizaneso, ker se kaj tacega itak ne bode več zgodilo. Ko bi g. Gorjup bolj spoštoval državne osnovne postave, ne bila bi blamirana uradnija in 81 kmetov in 1 komisar bi ne bili zarad njegove nemškutarije enega celega dne po nepotrebnem zgubili. Želimo, da bi bil ta Gorjup pri prihodnjih volitvah rad voljen v deželni zbor. Že ta primerljaj sam kaže, da tje ne sodi, dokler ne ve dolžnosti sedanjega svojega poklica bolje spolnovati.

HOROSKOP

Veljaven od 26. aprila do 3. maja 1970

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Kar zadeva delo, se boste lotili ta teden neke zelo tvegane naloge, ki ste jo prevzeli, ne da bi bili temeljito razmislili. Drugič malo več previdnosti. Nekoliko pobiti boste, ker bo ljubljena oseba do vas hladna. Krivdo pripišite sebi. Precej nervozo bo.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Doslednost je nekaj čisto drugega kot strogost. Če so vaši predstojniki dosledni, nikar ne jemljite tega kot njihovo napako. Napaka bo verjetno bolj na vaši strani. V čustvenih zadevah boste doživeli majhen šok. Pa ne bo hudega. Spremenljivo vreme vam bo škodovalo.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Na delu, v službi ali v poslovnem življenju boste imeli kakšno srečanje, ki se bo spremenilo v vaš uspeh. Ne iščite zadoščenja pri osebi, ki ste jo podcenjevali, pa ste nato ugotovili, da ni tako, kot ste mislili. Glavobol.

RAK (od 22. 6. do 22. 7.) Če ste imeli kdaj priložnost uveljaviti se, je niste nikoli imeli toliksne kot se vam nudi sedaj. Vendar pa bo treba krepko zavihati rokave in še pljuniti v roke. Uspehi so zagotovljeni tudi v ljubezni. Temeljitejši zdravniški pregled bi vam ne škodoval.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Nihče vas ne bo motil pri vašem običajnem delu oziroma v vaših poslih. Nič ne bo novega, vendar tudi ne velikih uspehov. Novost, pa čeprav neznatna, bi se znala pokazati v vašem družinskem življenju. Zdravje je odlično, vendar ne zapirajte se preveč vase.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Vaše poslovno življenje in vaše delo nasploh bi imelo veliko več uspehov, če bi ne računali le s svojimi močmi. Pokličite včasih koga na pomoč, da vam nakaže smernice. V ljubezni boste imeli veliko sreče. Nad zdravjem se nimate kaj pritoževati.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Vaši konkretni predlogi bodo sprejeti. Od tega pa ne boste imeli veliko dobička, zato pa se bo vaš položaj utrdil. Nekdo ni preveč zadovoljen z vašim obnašanjem, ker zanemarjate svoje ožje sorodstvo in še najbolj ljubljeno osebo. Nervozni boste.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Zelo živahen teden s številnimi začetimi vendar nedokončanimi deli. Preveč odgovornosti si prevzemate, da bi mogli vse speljati pod streho. Na nekem srečanju bi znalo priti do ostrega spora. Pazite na živce, ki vam tudi sicer nagajajo.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Na delu ali v službi nekaj ne bo prav. Na vaši strani bo krivda, vendar pa ne vsa. Če vam je možno, si preberite delo. Vzdušje v družini oziroma v vaši ožji družbi bo prijetno in tu si boste pomirili sicer dokaj napete živce. Nekoliko počitka bi vam ne škodovalo.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Razmere so kot naročene za začetek novega dela ali za prevzem neke obveznosti, ki ste jo doslej odklanjali. Razmislite tudi o obnovi načrtov, ki ste jih bili odložili. Pri neki osebi gre vaša cena navzgor, vendar si ne delajte utvar. Prehlad ali kaj podobnega.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Včasih ste z glavo v oblakih in obljubljate tudi to, česar ne zmorete. Sedaj boste plačali račun za lahkomiselnost. Tudi v ljubezni prepogosto sanjate. Pazite, da vas ne bodo preveč ogovarjali po nepotrebnem. Zdravje odlično ali vsaj dobro.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Kadar delate načrte za bližnjo bodočnost, imejte vedno pred očmi tudi svoje sposobnosti. Ne spuščajte se v posle, ki vam ne ležijo. Spremembe v čustvenih odnosih. Morda celo velike, vsekakor pa pozitivne. Ne nasedajte površnim ocenam o vašem zdravju.

KOTIČEK ZA MLADE BRALCE

Spoznavajmo naše kraje in ljudi

Zadnjič smo napovedali, da bomo nekaj prostora posvetili 25-letnici osvoboditve in smo kot prvo objavili sliko Pinka Tomažiča. Med pravilnimi odgovori, ki jih ni bilo preveč, je žreb določil, da prejmeta knjižno nagrado Guštin Tatjana iz *Velikega Repna ter* Igor Škamperle *iz Trsta.*

Tudi danes posvečamo kotiček dogodkom izpred četrt stoletja. — Dne 11. septembra 1943 je bil na Vogrskem pri Gorici ustanovljen Narodnoosvobodilni svet za Slovensko Primorje kot najvišji politični in oblastveni organ narodnoosvobodilnega gibanja. Ob ustanovitvi je svet izdal odlok o splošni mobilizaciji vseh za orožje sposobnih mož od 18. do 45. leta starosti. Predsednik je bil dr. Joža Vilfan, tajnik pa Aleš Bebler. Za podpredsednika je bil imenovan pisatelj, čigar sliko objavljamo danes. Povejte, prosim, njegovo ime.

Odgovore pošljite najkasneje do 4. maja na naš naslov v Gorici.

KRST PRI SAVICI

Piše in riše Lovro Inkret

KRIŽANKA

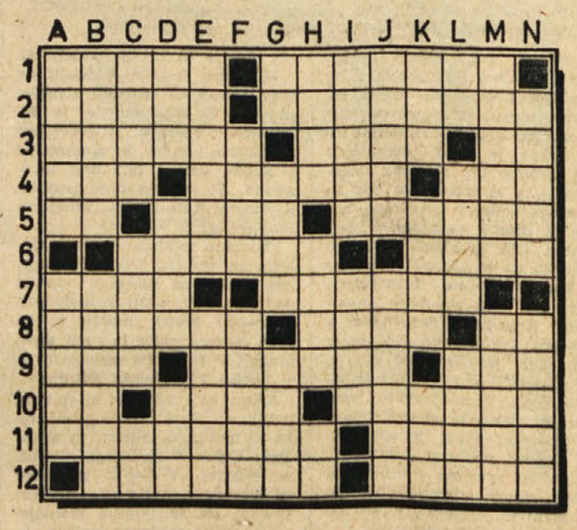

VODORAVNO: 1. naselje z več tisoč prebivalci — strup iz volčje češnje, rabljen predvsem kot zdravilo za oči, 2. zbor osmih pevcev ali glasbenikov — jezikovna posebnost stare grščine, 3. gorsko zemljepisno ime — ljubkovalno ime za očeta — različna samoglasnika, 4. oranje, zorana zemlja — nizozemski pomorščak, po katerem se imenuje velik avstralski otok (Abel) — jaz (lat.), 5. glavni števnik — del knjige — tiskarsko sito, 6. kubanski voditelj (Fidel) — ime smučarskega asa Saflera, 7. tovarna šolskih in pisarniških potrebščin v Celju — strogi atenski zakonodajalec, 8. pekovski izdelek — eden od Sokratovih tožnikov — oblika pomožnega glagola, 9. zver iz rodu mačk — neznan avtor — zadetek v nogometu, 10. rimska štirica — ječanje — sibirska kuna z dragim krznom, 11. kanadski polotok — rimska provinca ob Donavi, 12. pristroj, aparat — okusna morska riba.

NAVPIČNO: A. angleški kipar, glavni predstavnik abstraktne smeri v angleški skulpturi (Henry) — mesec v letu, B. televizijski zaslon — glavno mesto Armenske SSR, C. najvišja gora v Karavankah — otok v severnem Jadranu — kemični znak za barij, D. barva kože, polt — država v jugovzhodni Aziji — orodje žanjic, E. ušesno vnetje — pripadnik uralo-altajske narodnostne skupine, F. maščoba — ena od elektrod, G. kemični znak za srebro — med — železna spona, H. močno štirioglato deblo — velika alžirska luka — kemični znak za radij, I. izdelovalec velikih rešet — latinsko ime za janež, J. šolski red — japonsko oblačilo s širokimi rokavi, K. barva igralnih kart — utežna mera, cent — sodobni slovenski književnik (Matej), L. predlog — angleško univerzitetno mesto zahodno od Londona — visoka vzpetina, M. mlajša plast in oddelek terciara — velik bleščeč se meteor, N. praprebivalci Nove Zelandije — južno drevo, ki obrodi olive.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Kosmač, 7. Akaba, 12. oktober, 14. baobab, 15. krača, 16. aport, 18. ro, 19. Sara, 20. Marne, 21. vat, 22. Ast, 23. rubin, 24. soba, 25. re, 26. Romeo, 27. bola, 28. kramp, 30. Rtanj, 32. abasi, 34. ocean, 36. bran, 37. ropot, 39. os, 41. trot, 42. galan, 43. Ira, 44. log, 45. Cadiz, 46. okol, 47. ad, 48. Kozak, 49. anoda, 50. Karina, 52. agronom, 54. arija, 55. Panama.

NAVPIČNO: G(eorges) P(ompidou).

PREJELI SMO

V recenzijo smo prejeli nedavno izišlo knjigo: FASCISMO, GUERRA, RESISTENZA (Istituto di storia medioevale e moderna della facoltà di lettere e filosofia dell'Università di Trieste). Lotte politiche e sociali nel Friuli-Venezia Giulia 1918-1945 (Elio Apih, Mario Fabbro, Galliano Fogar, Ennio Maserati, Teodoro Sola, Claudio Silvestri, Stelio Spadaro). Libreria internazionale «Italo Svevo», Trieste. O knjigi bomo še obširneje poročali.

šport šport šport šport

MOŠKA ODBOJKARSKA D LIGA

Nevarno gostovanje šesterke Krasa v Vidmu

Tržaški Bor bo gostil Auroro - Goriška Olimpija v tekmi s Torriano

Po začasni prekinitvi prvenstvenih nastopov je danes na sporedu prvo povratno kolo moškega odbojkarskega prvenstva D lige.

Šesterka Krasa iz zgoniške občine, ki je v prvi polovici prvenstva požela kar devet zaporednih zmag, se bo morala podati v Videm v goste h ekipi PAV, ki je bila vedno žilav nasprotnik. Čeprav so Videmčani v dosedanjih nastopih delno razočarali, so še vedno ekipa, katero se ne sme podcenjevati. PAV se bo hotel namreč oddolžiti za pekoč poraz, ki mu ga je Kras zadal v Trstu.

Kras se pripravlja z vso vnemo na ta povratni del prvenstva. Čeprav je trenutno Kras na vrhu lestvice, bodo morali «belordeči» še krepko stisniti zobe, če bodo hoteli osvojiti prvo mesto. Kar se današnjega nastopa tiče, so v krasovem taboru optimistično razpoloženi, vendar pa nihče ne skriva težav tega gostovanja. V primeru zmage v Vidmu, bi Kras napravil velik korak naprej.

Tržaški Bor bo nastopil tokrat na domačih tleh proti Aurori, ki ni ravno lahek nasprotnik. Goriška Olimpija pa bo skušala odnesti tudi Torriani obe točki in tako popraviti svojo že itak dobro uvrstitev.

Tekma PAV Videm — Kras bo jutri v Vidmu v telovadnici na Largo Ospedale Vecchia št. 2 s pričetkom ob 10.30.

BS

OB OBČNEM ZBORU OZTK NOVA GORICA

V novogoriški občini je 54 klubov ki združujejo 5.000 tekmovalcev

Tudi novogoriški športniki se bore z denarnimi težavami

Minuli teden je bil v Novi Gorici redni občni zbor Občinske zveze za telesno kulturo občine Nova Gorica, na katerem so obravnavali delo tega organa za minuli dve leti. Na občnem zboru je sodelovalo več kot 60 delegatov iz občine, predstavnikov vseh športnih vrst, ki jih je kar 27.

Predsednik OZTK tovariš Drago Požar je podrobno orisal delo tega organa v zadnjih dveh letih in ob tem se je dotaknil tudi, poleg uspehov, pomanjkljivosti, saj je poudaril, da ima občinska zveza premajhne finančne dotacije, da bi lahko uspešno financirala vse posamezne klube za njihovo nemoteno delo. Predvsem je pomanjkanje objektov, saj so posamezne šole še sedaj brez telovadnic, kar zelo otežkoča normalno delo v šolah. Zlasti pa je v Novi Gorici potrebna nova telovadnica, saj je sedanja občutno premajhna za veliko število otrok, ki se z dneva v dan veča.

V razpravi, ki je nato sledila, so se vrstili delegati, ki so bili v svojih nastopih zelo natančni in tudi kritični, saj so vsi bili mišljenja, da telesna kultura ne sme biti pastorka v današnji družbi, temveč bi jo morali obravnavati enakovredno z ostalimi družbenimi dejavnostmi.

Na območju goriške občine je 54 različnih klubov, ki se stalno ali pa sezonsko ukvarjajo s telesno vzgojo, in sicer 8 klubov Partizan, 6 šolskih športnih društev, 2 smučarska kluba, 2 košarkarska kluba, 2 nogometna kluba in po en atletski, telovadni, odbojkarski, rokometni, namizno-teniški teniški, kajak, kegljaški, šahovski in invalidski športni klub, strelska zveza (ki ima 15 družin) in komisija za balinanje (ki ima 11 klubov). Vsi ti so dobili v minulem letu 27.661.45 din dotacije, kar pa je brez dvoma mnogo premalo glede na to, da vsi ti klubi združujejo okoli 5000 športnikov.

Kljub tem težavam pa so le dosegli vrsto pomembnih uspehov, predvsem so bili uspešni nogometaši NK Gorica, kajakaši Soških elektrarn, odbojkarji Kanala, atleti AK Gorica in smučarji SK Nova Gorica.

Na koncu so izvolili nov 21-članski odbor, predsednik pa bo tovariš Marjan Košuta, direktor podjetja Vozila Gorica. Novi odbor pa se bo moral brez dvoma lotiti težavne naloge pri delu in vzgojiti novih kadrov v telesni kulturi. Predvsem pa bo moral biti na stališču, da se morata telesna kultura in šport v okviru občine še naprej širiti, nikakor pa ne nazadovati ali ostati na mestu. To bi pomenilo, da v tej dejavnosti ne dohajamo vse hitrejšega tempa življenja, ki zahteva od nas veliko več kot je zahteval nekdaj.

RAJMUND KOLENC

NA MEDNARODNEM KOŠARKARSKEM TURNIRJU

Prva Borova peterka 1. maja v Ajdovščini

Istega dne bo mlajša ekipa nastopila na turnirju v minibasketu

Morda nikdar prej slovenska zamejska košarka ni bila tako zaposlena kot v tem času. Naši košarkarji z večjim ali manjšim uspehom nastopajo na petih prvenstvih, in sicer Bor: «D liga», «Prima divisione», «prvenstvo dečkov», «mladinske igre»; Polet pa: »Prvenstvo dečkov» in «mladinske igre».

V petek, 1. maja, pa se bosta dve Borovi peterki udeležili dveh prvomajskih turnirjev.

Prva Borova ekipa

Košarkarski klub «Fructal» iz Ajdovščine bo 1. maja priredil mednarodni turnir v okviru športnih manifestacij «25-letnice prve slovenske vlade». Na tem turnirju bodo nastopila naslednja moštva: KK Salonit, KK Šempeter, KK Fructal in ŠZ Bor.

Spored turnirja pa je naslednji:

ob 9.30 KK Salonit - KK Fructal
ob 11.00 KK Šempeter - ŠZ Bor
ob 14.30 finale za tretje in četrto mesto
ob 15.00 finale za prvo in drugo mesto
ob 16.15 nagrade in priznanja

Po koncanem prvenstvu D lige bodo torej borovci zgodaj začeli svojo «poletno tekmovalno dobo» Bor se bo namreč udeležil več takih prijateljskih srečanj ali pa bo tudi samo društvo priredilo kako prijateljsko srečanje. Igralci se ne bodo tako «razšli» in, čeprav ne bodo redno trenirali (počitek je namreč potreben po dolgem in napornem prvenstvu), bodo tako ostali v družbi športnih prijateljev.

Ajdovščina je torej kot nalašč za to, čeprav borovci ne skrivajo upe, da bodo v petek odnesli tudi prvo mesto.

«Turnir prvi maj v minibasketu»

Prav tako bodo v petek stopili na igrišče tudi naši najmlajši košarkarji minibasketa. Turnir «Prvi maj» bo v telovadnici Ul. Monte Cengio in prireditelji so povabili 4 najmočnejše ekipe iz Trsta (razen Ricreatori). Ta moštva so: Trissino, Bor, Mivar, Servolana.

Spored pa bo naslednji:

ob 10.00 Mivar — Trissino
ob 11.30 Bor — Servolana
ob 16.30 finale za tretje in četrto mesto
ob 18.00 finale za prvo in drugo mesto

Vsem ekipam bodo dali darila in pokale.

b. l.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST

obvešča svoje člane, da bo redni letni

OBČNI ZBOR

v sredo, 6. maja 1970 v Ul. Geppa 9, ob 20.30 v prvem sklicanju, v primeru nezadostnega števila pa ob 21. uri.

Dnevni red:

1. Izvolitev volilne komisije
2. Poročila
3. Diskusija
4. Razrešnica staremu odboru
5. Volitve
6. Razno

Člani, ki še niso poravnali članarine za leto 1970, naj to čimprej store in sicer še pred občnim zborom v Tržaški knjigarni ali v Ul. Geppa 9 pri gdč. Norči Zavadlal.

Datum je bil spremenjen zaradi predvidene splošne stavke.

NOGOMET DANES

A LIGA

(15. povratno kolo)

BARI — JUVENTUS
Barbaresco
BRESCIA — LAZIO
Campanini
MILAN — LR VICENZA
Trinchieri
PALERMO — FIORENTINA
Panzino
ROMA — BOLOGNA
Porcelli
SAMPDORIA — INTER
Michelotti
TORINO — CAGLIARI
Vacchini
H VERONA — NAPOLI
Cantelli

B LIGA

(12. povratno kolo)

AREZZO — GENOA
Torelli
CESENA — MANTOVA
Lo Bello
FOGGIA — CATANIA
Picasso
MONZA — CATANZARO
Monti
PIACENZA — COMO
Angonese
PISA — PERUGIA
Sbardella
REGGINA — REGGIANA
Toselli
TARANTO — MODENA
D'Agostini
TERNANA — LIVORNO
Canova
VARESE — ATALANTA
Carminati

A SKUPINA C LIGE

(13. povratno kolo)

BIELLESE — TRIESTINA
Vittorio Lattanzi
DERTHONA — SEREGNO
Fuschi
LECCO — MONFALCONE
Frasso
LEGNANO — TREVISO
Serafini
NOVARA — VERBANIA
Lazzaroni
PADOVA — SOLBIATESE
Alberti
ROVERETO — ALESSANDRIA
Sgherri
TREVIGLIESE — SOTTOMARINA
Pilotto
UDINESE — MARZOTTO
Crista
VENEZIA — PRO PATRIA
Fiorenza

ŠZ BOR

Vabi 13- do 16-letne fante, naj se prijavijo za novo odbojkarsko ekipo, katero bo vodil prof. Sergij Veljak. Prijave sprejema gdč. Norči Zavadlal na tel. št. 31119 vsak dan od 17. do 19. ure. Poleg splošnih podatkov naj prijavljenci sporočijo še telesno višino, težo in če so se v preteklosti že ukvarjali z odbojko.

PREJŠNJO NEDELJO NA TRADICIONALNEM MITINGU

Presenetljivi nastopi novogoriških atletov

Prejšnjo nedeljo je bil v Novi Gorici že VIII. tradicionalni otvoritveni atletski miting v atletiki. Že samo dejstvo, da se je prireditve udeležilo nad 250 atletov iz vse Slovenije, nam dovolj zgovorno pove, da si je prireditev že davno pridobila popularnost, ki ji pa brez dvoma tudi pripada.

Med elito odličnih atletov, kot so Vivoda, Kocoven, Babškova, Špilar, Peče in drugi, so z uspehom nastopili tudi Goričani in to kar 42 atletov. Nekateri med njimi so dosegli odlične rezultate, predvsem pa je treba pohvaliti zmagovalko v teku na 100 m Hočevarjevo, žensko štafeto 4 x 100 m, Čerčeta in moško štafeto 4 x 100 m. Poleg njih pa moramo dati polno priznanje trenerju AK Gorica prof. Polenčiču, ki je v pripravljalni dobi požrtvovalno delal z njimi.

Rezultati najboljših goriških atletov:

ŽENSKE

100 m — 1. Hočevar 12"2
100 m ovire — 2. Boh 16"6
Daljina — 2. Pelhan 5,17, 3. Klaušček 5,07
Višina — 3. Klinkon 145 cm
Kopje — 2. Flego 32,16 m
4 x 100 m — 1. Nova Gorica 50"6 (Hočevar, Boh, Pelhan, Marač)

MOŠKI

100 m — 4. Čerče 11"4
4 x 100 m — 1. Nova Gorica 46"0, 2. Koper 46"05

K. R.

Odbojkarska ekipa goriškega «Doma», ki je dosegla prvo mesto na nedavnih mladinskih igrah goriške občine. Slovenski mladinci se bodo morali sedaj boriti za prvo mesto v pokrajinskem merilu. Na sliki so: kleče Licio Battaino, Marino Krapiz, Jurij Krapiz, stoje pa Ugo Venturini, Damijan Klanjšček, Rudi Čonč in vaditelj Martin Tomažinčič

DOMAČI ŠPORT

DANES

26. aprila 1970

ODBOJKA

Ženska B liga
15.00 v Nabrežini
Sokol — Zarja
Moška D liga
10.30 v Vidmu, Trg Ospedale Vecch.
PAV — Kras

KOŠARKA

Moška D liga
15.30 v Trstu, Ul. della Valle
Bor — Robur

* * *

Prvenstvo «1. divisione»
09.00 v Trstu, Ul. della Valle
Bor — Lloyd Adriatico

* * *

Prvenstvo dečkov
11.00 na Općinah
Polet — Hannibal

* * *

11.00 v Trstu
Don Bosco — Bor

JUTRI

Ponedeljek, 27. aprila 1970

ODBOJKA

Ženska B liga
21.15 v Trstu, stadion «1. maj»
Bor — Breg

* * *

Moška promocijska liga
20.30 v Gorici, ITI
Olympia — Brda

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

vzdržuje s svojimi tovornopotniškimi ladjami:
redno linijo okoli sveta, redno linijo z zahodno Afriko ter nudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja:
«SPLOŠNA PLOVBA» — Piran, Župančičeva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu
Telexi: 341-22 Yu Plovba
341-23 Yu Plovba
Telegrami: Plovba Piran
Telefon: 73-470 do 73-477

AGROKOMBINAT EMONA LJUBLJANA
Prednost! tako sveža jajca
DA SE DO KUPCA KOMAJ OHLADE!

AVTOPROMET GORICA, Nova Gorica
TURISTIČNA AGENCIJA
obvešča cenjene stranke, da v svojih turističnih pisarnah posreduje rezervacije za letni dopust v poznanih turističnih središčih Jugoslavije.
Kje boste letovali: Makarska, Opatija, Dubrovnik, Poreč, Zadar, Kranjska gora, Trenta, Bohinj, Bled itd.?
Za informacije in rezervacije se obrnite na naslov: AVTOPROMET GORICA, Nova Gorica
Turistična agencija — Tel. 21-443, 22-911

Oglašujte v PRIMORSKEM DNEVNIKU

PALACE HOTEL - PORTOROŽ
TERME
90-LETNA TRADICIJA
Kvaliteta na visoki ravni. Cene izredno ugodne. Možnost rekreacije in razvedrila.
ODPRTO CELO LETO OB DELAVNIKIH IN PRAZNIKIH

DINOS LJUBLJANA
ŠOLARJI!
Veliko nagradno akcijo zbiranja odpadnega papirja v Sloveniji, od 1. aprila do 31. maja, organizira
PODJETJE dinos
skupaj z KB in ZPMS
Pionirji! Vključite se v akcijo in tekmujte za najboljša mesta. Poleg visokih odkupnih cen vas čakajo še denarne in praktične nagrade.
Pri zbiranju papirja ne pozabite na varčevanje!

EP SUPERMARKET LJUBLJANA
ZA SPOMLADANSKO SEZONO
novi spomladanski modeli plaščev, kostimov
klasični in športni moški suknjiči
V KOZJEM IN SVINJSKEM VELURJU, NAPA TER LAKIRANEM USNJU
OKRASNE BOBICE iz KUNE in NERCA v različnih barvah
OBOGATITE SVOJO GARDEROBO

LINEA
MOŠKE IN ŽENSKE OBLEKE TER PERILO IN ŠPORTNE OBLEKE
VIA CARDUCCI, 4 - TEL. 31.1.88 - TRIESTE

POMLAD 1970
+ MLAD
+ NOV
+ GIBČEN
+ ELEGANTEN
= + LINEA
NOV STIL PRI LINEA

VOJNI ROMAN SLOVENSKEGA NARODA

Ilustrira dr. R. Hlavaty

115.

Judenburg

Nadporočnik Kobe, lajtnant Domin in še dva druga mlada kadeta, ki sta zaradi pomanjkanja starejših oficirjev morala gnati vsak eno stotnijo nad upornike, so stisnjenih ustnic in s čedalje večjo grozo prisluškovali razburjenim vzklikom, ki so pretresali vrste. Čeprav ni bilo do taborišča daleč, so se nadomestne stotnije skrčile za tretjino, preden so prišle do cilja.

Komandant Kobe se je motil, če je mislil upornike iznenaditi. Taborišče je bilo o pravem času obveščeno in bili so storjeni vsi potrebni ukrepi za spopad, čeprav ni nihče mogel verjeti, da bi le kdo na svetu mogel spraviti brata proti bratu v pokol. Kobe je razvrstil tri stotnije okrog taborišča, sam pa je na čelu svoje odšel pred vhod. Spremljal ga je lajtnant Domin s šerpo bataljonskega inšpekcijona. Pred stražnico so nepremično stale temne postave s puškami na ramah, v stražnici sami je bilo tiho, v taborišču pa je zamolklo vrelo. Vse električne luči so bile pogašene, zato pa so tu in tam migljale brleče lučke svečk in karbidovk.

Kobe in Domin sta se moško približala postavam pred stražnico, medtem ko sta pustila kompanijo stati s puškami v rokah pred vhodom.

«Kje je komandant straže, četovodja Rogelj?» je vprašal lajtnant Domin z uradnim, a negotovim glasom.

Molk. Postave se niso ganile. Iz stražnice je potem stopilo še več takih temnih postav s puškami v rokah. Med vsemi pa Domin ni mogel spoznati Roglja. Prizor je bil kratek, a zelo mučen. Tedaj se je nadporočnik Kobe hitro domislil nečesa pametnega.

«Kdo odgovarja tukaj?»

To je imelo več uspeha; med postavami pred stražnico je nastalo neko premikanje in tudi v stražnici so zaropotali koraki: na pragu se je prikazala visoka postava, ki je rekla:

«Kaj bi radi?»

Častnika sta spoznala prijetni, globoki glas frajtarja Možine. Drzno, a mirno vprašanje ju je malodane zmedlo, vendar se je Kobe prvi opogumil, rekoč:

«Fantje, kakšne stvari pa so to? Kaj uganjate? Ali ste znoreli...?» Hotel je pričeti dolgo pridigo, toda zasmehljiv glas iz skupine, ki je stala za Možino, ga je tako zmedel, da je hipoma umolknil. Spet je sledil mučen molk. Častnika sta prisluhnila stotniji za seboj. Moštvo je stalo tiho in nepremično. Obema hkrati je prišlo na misel: če pomeni ta molk zanesljivost in odločenost za njuno stvar ali pa morebiti negotovost in prehajanje na stran upornikov. Skoraj ju je oblila zona... Tedaj se je nadporočnik Kobe odločil in zavpil s tistim glasom, ki ga je vedno odlikoval v kasarnah, na vežbališčih, na marših:

«Habtacht!» Zapovedujem takojšen red! Orožje proč! Dam vam pet minut časa. Ako ne bo v tem času vse mirno, bom ukazal streljati...»

Njegov glas je odmeval daleč tja po taborišču. Nadporočnik Kobe je ves drhtel, z njim tudi njegov tovariš Domin.

Njegov nastop pa je dosegel popolnoma nekaj drugega, kar sta častnika pričakovala: tisti mit in tista gotovost, ki je dotlej gibala temne postave pred stražnico, sta se očitno še povečala. Nekaj glav se je stegnilo in čuli so se šepetajoči stavki, nakar je zaropotalo po tleh nekaj težkih korakov in puškinih kopit; sam frajtar Možina in nekaj njegovih tovarišev pa se ni ganilo z mesta. To se je zgodilo prvi hip. Drugi hip pa je napolnilo noč nešteto drugih glasov, ki so se dvignili iz taborišča, iz teme, iz noči...

«He, ali boste res streljali na nas?»

«Kaj smo vam pa storili?»

«Pojdite rajši z nami!»

«Ali še nimate zadosti vojne?»

«Z nami, z nami...!»

«Dol z vojno...! Živio mir...! Dovolj je prelivanja krvi...! Kdor ni z nami, je proti nam! Z nami domov...! Mi delamo tudi za vas...! Živio slovenska republika... Živio Slovenija...!»

Revolucionarni vzkliki so se glasili od vseh strani in se zlivali na nadomestne stotnije. Od nekod se je slišala navdušena pesem, vmes pa je nekdo na vse pretege vpil: «Živio Jugoslavija, dol z Avstrijo...!» Uporniki so se čutili varne in so se zavedali svoje revolucionarne premoči. Smelost je burno naraščala. Kakor pred vhodom, je šumelo in vzklikalo tudi tam, kjer so čakale ostale tri nadomestne stotnije. Nihče pa se ni zmenil za oficirja Kobeta in Domina, ki sta še vedno stala pred stražnico ter bledela in stiskala zobe. Bila sta kakor dva tujca pred lastnimi brati.

Moštva nadomestnih stotnij se je počasi začela oprijemati valujoča strast; čuli so se že prvi pritrjevalni klici in tam na daljnem koncu ceste, kjer je stala četrta stotnija, so se oglasili že prvi vriski:

«Prav imate, fantje...! Ne bojte se nas, mi nismo rablji! Živio maršbataljon...!»

Le kompanija pred vhodom je bila tiha. Nadporočnik Kobe se je tresel od jeze in od sramu. Hotel je skočiti in dati stotniji povelje, naj strelja — za božjo voljo, strelja — kamor koli strelja, ker se bo sicer svet podrl, tisti hip, ko je hotel izbruhniti blazni ukaz, je tudi iz te tihe stotnije zaklicalo desetero navdušenih glasov:

«Živio maršbataljon...!»

Nekdo je čisto blizu njega vpil:

«Druge kompanije se že vračajo, pojdimo še mi! Kaj stojimo in čakamo tukaj...?»

Od daleč se je oglasilo novo petje in vriskanje, Kobetu in Dominu se je zdelo, da jima po telesih leze mrtvoud in skoraj so ju minili vsi občutki, le srci sta jima še razbijali v prsih. Bilo jima je jasno, da je igra izgubljena in da bi vsako povelje za nastop proti maršbataljonu bilo zaman. Že se je začela premikati stotnija za njima, puške so drsele na ramena in brez komande so se obrnili težki koraki proti vojašnicam. Pred stražnico se je zasmejal nedopovedljivo zaničljiv glas:

«Kaj še čakata...»

Tedaj je lajtnanta Kobeta nekdo stresel za ramo.

«Kaj uganjaš, Kobe? Ali si znorel...?»

Bil je njegov tovariš nadporočnik Vesevk. Potem ko je ostal sam, je nekaj časa v dežju kolovratil po samotnih cestah, premišljujoč, kaj bi najpametneje ukreniti. Prihajalo mu je na misel, da bi odšel k upornikom in poskušal na kak način zaustaviti plaz. S srcem je bil popolnoma na strani upornikov, bil pa je prepričan, da se bo stvar končala z neuspehom. Poznal je vse kolovodje kot poštene, idealne ljudi in mu jih je bilo žal. Ni pa jih mogel obsojati. Nekaj mu je pravilo, da bi pravzaprav tudi on moral biti poleg, seveda, če bi bil položaj malo drugačen... Dalje ni mogel misliti, ker se mu je sproti vse še bolj zapletalo. Prekleta vojna in ta Avstrija in vse skupaj...

(Nadaljevanje sledi)

IZ TRŽAŠKE KRONIKE

Proslave 25. obletnice osvoboditve

(Nadaljevanje z 2. strani)

minsko svečanost so v Velikem Repnu zaključili pred spomenikom padlim, kjer so približno ob enajsti uri položili venec.

V NABREŽINI se je spominska svečanost začela s polaganjem vencev k spominskim ploščam ob vhodu v občinsko hišo. Za tem so spomin padlih počastili s kratko spominsko sejo, med katero je župan Drago Legiša v svojem govoru orisal žrtve, ki so jih morali prestati borci za svobodo. Dejal je, da moramo vedno imeti jasno pred seboj ideale, za katere so se vsi svobodoljubni ljudje borili. Ob zaključku svojega govora, ki ga je pozneje prebral tudi v italijanščini, je župan izrazil svoje ogorčenje nad podlimi dejanji, ki so se zgodili v Nabrežini prav v noči pred letošnjo obletnico osvoboditve, ko je skupina misovcev popisala številne zidove v vasi s fašističnimi gesli. V imenu idealov, je župan sklenil svoj govor, za katere so mnogi žrtvovali med drugo svetovno vojno svoje življenje, tudi v prihodnje ne bomo dovolili, da desničarski nestrpneži nadaljujejo s svojimi akcijami in se bomo vedno borili proti vsakršnemu nasilju.

Vest o podlem dejanju fašističnih izzivačev se je kmalu raznesla po našem mestu in izzvala ogorčeno reakcijo.

Slovenska kulturno gospodarska zveza je takoj izrazila svoje ogorčenje nad nedopustnim dejanjem izolirane skupine fašistov, katere obstoj je že sam po sebi anahronističen spričo razvoja odnosov v družbi, v kateri zanje ni mesta. SKGZ je prepričana, da taka dejanja ne morejo motiti odnosov v razvoju mirnega sožitja med italijanskim in slovenskim prebivalstvom, ker ima to sožitje čvrste temelje.

Tržaški socialisti so prav tako izrazili svoje ogorčenje in protest ter izrekli zahtevo, naj se krivci takoj izsledijo in ustrezno kaznujejo, tembolj, ker so s svojimi napisi žalili odporništvo, na katero se še posebno te dni sklicujemo.

Tržaška federacija KPI je izrekla svoj protest in ogorčenje slovenskih in italijanskih komunistov in vseh, ki se čutijo zaradi teh podlih napisov užaljeni v renutku, ko se v svečanostih spominjajo ljudske prisotnosti v antifašističnem boju. KPI poziva vse demokrate in antifašiste k budnosti proti vsakemu oživljanju škvadrističnih teženj in sorodnega izzivanja in zahteva, naj se krivci kaznujejo. Poleg tega pa še opozarja, naj nihče ne skuša ustvarjati ozračja napetosti in ostrega spopada v trenutkih, ko se prebivalstvo pripravlja na volilno kampanjo. «Reakcionarni elementi so hoteli kaziti praznično razpoloženje», ugotavlja v svoji izjavi Slovenska levica, ki prav tako upa, da bodo krivci kaznovani, napisi pa odstranjeni.

Tudi antifašistične Milje so na pobudo tamkajšnjega odseka združenja partizanov - ANPI dostojno proslavile 25-letnico osvoboditve.

Ob 9.30 je bila na županstvu slavnostna seja in sprejem svojcev padlih, katerim je miljska občinska uprava poklonila srebrne spominske kolajne.

Slavnostno sejo miljskega občinskega sveta je začel miljski župan Gastone Millo, ki je takoj v začetku dejal, da so Milje kot malo mesto žrtvovale zelo veliko število slovenskih in italijanskih antifašistov, in pri tem pripomnil, da se je boj proti nacifašističnemu zavojevalcu v Miljah pričel že leta 1920.

Župan Millo je nato pozval vse Miljčane, ki imajo v svojih družinah enega ali več padlih, naj to sporočijo občinski upravi, ki bo tako poskrbela za dostojnejšo ureditev partizanskega pokopališča in namestitev dveh ali več partizanskih nagrobnih napisov.

Po razdelitvi številnih srebrnih kolajn svojcem padlih, je bila ob 11. uri na Trgu Marconi osrednja svečanost. Zborovanje je otvoril in mu predsedoval predstavnik miljskega združenja partizanov Ezio Crevatin, za njim pa je spregovoril v slovenščini bivši partizan Peter Viola, ki je dejal, da je slovensko prebivalstvo našega ozemlja dalo ogromen delež v borbi proti nacifašističnemu okupatorju in pozneje v NOB.

V italijanščini je spregovoril predsednik pokrajinskega vodstva ANPI Arturo Calabria, ki je najprej poudaril pomen italijanskega osvobodilnega gibanja, v katero so se pod enotno zastavo proti skupnemu sovražniku vključili tako Slovenci kot Italijani. Govornik je nato omenil nekatera svetovna žarišča spopadov ter borbe italijanskih delavcev za dosego svojih pravic in zaključil z nekaterimi značilnimi besedami pokojnega «očaka Cervija».

Po proslavi na Trgu Marconi so udeleženci odšli do spomenika padlim. Na čelu sprevoda sta dva mestna redarja nosila venec miljske občinske uprave, za njima pa dva bivša partizana venec krajevne sekcije ANPI.

Priložnostni miljski zborček je pred spomenikom zapel še partizansko žalostinko.

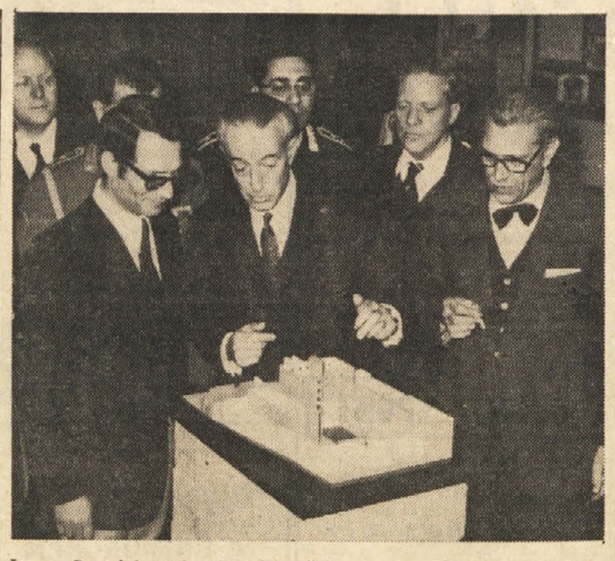

Župan Spaccini, podpredsednik deželnega sveta Pittoni in drugi na otvoritvi razstave osnutkov za ureditev Rižarne

Prvi primeri!

V letošnjem letu smo Slovenci v Italiji doživeli nekaj primerov, ko so bili nekateri italijanski državljani slovenske narodnosti izvoljeni ali pa imenovani na vodilna mesta nekaterih krajevnih važnih in vplivnih organizmov ali ustanov. Gre pri tem za najmanj tri primere, za katere lahko rečemo, da so «prvi».

Predvsem se je letos zgodilo, brez dvoma prvič, da sta postala člana upravnega odbora tržaške mestne občine kar dva Slovenca in vsak odgovarja za kar precej važno odborništvo. To dejstvo postane še bolj važno, če ga ocenimo v luči spominov na onemogle šovinistične demonstracije pred leti, ko je tržaški občinski svet izvolil prvega Slovenca v občinski odbor, in na dejstvo, da je šoviniste hujskal takrat tukajšnji italijanski dnevni tisk ter da se jim je pridružil visok cerkveni dostojanstvenik. No, sledil je razvoj, ki je vpliv Slovencev v največji tržaški krajevni ustanovi podvojil. In lahko torej vnovič poudarimo: prvič v zgodovini našega mesta.

Druga dva «prva» primera pa sta najnovejšega datuma: niti en teden ni minil, odkar je bil izvoljen za tajnika časnikarske sindikalne organizacije deželnega obsega «Julijskega tiska» («Stampa Giuliana») Slavoljub Štoka, član uredništva našega dnevnika. In ponoviti moramo: prvič v zgodovini mesta in dežele. Pri tem ni brez pomena verjetno povsem «slučajen slučaj», da gre za drugi primer oseb iz kroga našega dnevnika.

Najnovejši prvi primer pa je od teh dni: slovenski goriški odvetnik dr. Peter Sanzin je postal predsednik goriške bolnišnice, ustanove pokrajinskega obsega. Vnovič: prvi «tovrstni» primer.

(In vendar. Kakor je pri vsem tem mogoče, da predstavniki čez 90 odst. kmetovalcev tržaške pokrajine nimajo v svojih rokah niti ustreznega organizma Tržaške zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo niti Kmečke bolniške blagajne, kjer že več kot deset let kraljuje komisar?

Priznanja OF zaslužnim aktivistom

(Nadaljevanje s 1. strani)

pravljanju, Socialistični zvezi in drugih družbenih organizacijah.

JOŽE KLANJŠEK, za uspešno delo v gospodarstvu, pri razvijanju samoupravljanja ter o družbenih organizacijah.

ZLATKO KOVAČIČ, za delo v Osvobodilni fronti, Socialistični zvezi, organih oblasti ter pri vzgoji mladine.

ALOJ KUSOLD, za požrtvovalno revolucionarno delo od oktobrske revolucije preko osvobodilnega boja do izgradnje socialistične samoupravne družbe.

MARIJA LEVAR, za požrtvovalno delo v ženskih organizacijah, v Socialistični zvezi, v organih oblasti ter številnih drugih organizacijah.

DR. SLAVA LUNAČEK, za vztrajno delo pri uveljavljanju družbene skrbi za otroke ter v Zvezi prijateljev mladine.

STOJAN MAKOVEC, za vztrajno delo v kmetijskem zadružništvu, krajevnih skupnostih ter družbeno političnih organizacijah.

JANKO MARKIČ, za vneto delo v Socialistični zvezi in drugih družbenih organizacijah.

DR. LAMBERT MERMOLJA, za požrtvovalno delo za pravice Slovencev na Goriškem in v osvobodilnem bjou v organizacijah Slovencev v Italiji.

ZVONKO PERC, za delo v Osvobodilni fronti, Socialistični zvezi in drugih organizacijah ter za razvijanje krajevne samouprave.

SIDA PODLESEK, za delo v Osvobodilni fronti, Socialistični zvezi ter v organih ljudske oblasti.

KAREL PRUŠNIK, za požrtvovalno revolucionarno delo v Osvobodilni fronti ter v organizacijah Slovencev na Koroškem.

BORSI RACE, za zasluge v osvobodilnem boju ter za požrtvovalno delo v organizacijah Slovencev v Italiji.

FRANC RANT, za uspešno delo v organih ljudske oblasti, v Socialistični zvezi in drugih družbenih organizacijah.

FRANC ŠTAJDOHAR, za delo v Osvobodilni fronti, Socialistični zvezi ter številnih drugih organizacijah.

JOŽE TELIČ, za prizadevnost v organizacijah Osvobodilne fronte, Socialistične zveze in Zveze komunistov ter kmetijskem zadružništvu.

FRANC TOLAR, za požrtvovalno delo v Osvobodilni fronti, Socialistični zvezi ter drugih organizacijah.

ŠTEFAN URBANC, za delo v političnih organizacijah, v občinski samoupravi ter na gospodarskem področju.

ANGELA VIDMAR, za požrtvovalno sodelovanje v osvobodilnem boju ter aktivistično delo od osvoboditve do danes.

EDO ZORKO, za vztrajno delo v organih ljudske oblasti, pri zadružništvu, Socialistični zvezi ter drugih družbeno političnih organizacijah.

BOŠTJAN ŽAGAR, za požrtvovalno aktivistično delo v času osvobodilnega boja ter po osvoboditvi.

BOGDAN ŽOLNIR, za prizadevnost in uspehe na področju partizanskega zgodovinopisja in muzejstva.

Po slavnostni seji je bil v prostorih republiške skupščine sprejem za prve dobitnike priznanj in goste. Odslej bodo podeljevali republiška priznanja Osvobodilne fronte najzaslužnejšim aktivistom in družbenim delavcem vsako leto, torej bo postala ta oblika priznanj tradicionalna.

Od treh Slovencev iz zamejstva sta priznanji osebno prejela na seji navzoča Boris Race iz Trsta in Karel Prušnik s Koroškega, medtem ko se dr. Lambert Mermolja zaradi bolezni slovesne seje ni mogel udeležiti. Zato — kot smo zvedeli — mu bo priznanje izročila posebna delegacija SZDL Slovenije, ki jo bo vodil predsednik Janez Vipotnik, v Gorici.

25 let po zmagi nad fašizmom

(Nadaljevanje s 1. strani)

ni dejavniki znotraj naše manjšine in izven nje trudijo to doseči. Toda ta cilj, se pravi ureditev pravnega položaja Slovencev v Italiji, bo bolj gotovo dosežen, če se bodo vse zavestne sile naše manjšine sporazumele o najbolj primerni obliki enotne akcije, ki naj doseže zaščito naše skupnosti kot celote. Takšne skupne koristi bi morali postavljati pred ostalimi partikularističnimi interesi. Potrebno je z narodno zrelostjo onemogočiti razdvajanje naših sil, kar je bil od nekdaj poglavitni namen nam nenaklonjenih krogov.

Odločneje se moramo zavzeti za široko enotno politično akcijo, ki se že poraja znotraj slovenske narodne skupnosti, če nočemo neracionalno in čestokrat iz prestižnih razlogov trošiti svojih sil v političnih akcijah, ki nam ne prinašajo vedno takšnih sadov, kakršne upravičeno pričakujemo Slovenci v Italiji danes, 25 let po zmagi nad fašizmom.

ETNOGRAFSKI NATEČAJ SPZ

«Kaj so mi pravili stari»

Slovenska prosvetna zveza je prejela kar lepo število prispevkov za etnografski natečaj «Kaj so mi pravili stari». Ker pa ponekod še niso uspeli zbrati vseh prispevkov, ki so jih mladi napisali, smo rok za pošiljanje prispevkov podaljšali do konca aprila. Zato prosimo vse zamudnike, da nam do konca meseca pošljejo svoje prispevke. Po tem roku prispevkov ne bomo več sprejemali, ker bo v začetku maja že začela z delom ocenjevalna komisija. Samo tako bomo lahko izid natečaja razglasili pred koncem šolskega leta.

Ob 25-letnici obnovitve slovenskih šol razpisuje SPD Tabor na Opčinah

natečaj

na temo: Pripovedovali so mi o naši domači govorici v težkih časih.

Komisijo bodo sestavljali profesorji, učitelji, zastopniki staršev in SPD Tabor.

Najboljše spise bo objavilo slovensko časopisje, člani SG jih bodo brali ob podelitvi knjižnih nagrad, ki bo meseca junija v prosvetnem domu na Opčinah.

Natečaja se lahko udeleže učenci osnovne šole in dijaki srednje šole Srečko Kosovel na Opčinah.

Prispevke pošljite do 15. maja na naslov: Viktor Sosič, tajnik SPD Tabor, Narodna ulica 158.

VČERAJ DOPOLDNE V CELOVCU

SREČANJE S KOROŠKO «SLOVENSKO MLADINO»

Sestanka, na katerem je bil izdelan načrt za srečanje slovenske mladine na Koroškem, so se udeležili predstavniki mladinske komisije SKGZ in ZMS

V prostorih koroške SPZ v Celovcu so se včeraj dopoldne sestali predstavniki Zveze mladine Slovenije in mladinske komisije pri SKGZ s predstavniki koroške «Slovenske mladine». Slednjo so predstavljali, poleg predsednika Valterja Gotovnika, še Kritjan Schellander, Danilo Prušnik in Valentin Pečnik, ZMS predstavnik mednarodnega odbora Andrej Škerlavaj, Dolničar Janez ter Janez, Lojzka in Matjaš Vivod, mladinsko komisijo SKGZ pa dr Vito Svetina, Jožko Morelj, Sergij Lipovec, Marvida Gruden in Stojan Spetič.

Na sestanku, ki je že drugi zapovrstjo v zadnjih mesecih, je obnovitev tradicionalnih mladinskih srečanj, na katerih naj bi se poudarila povezavost slovenske mladine iz italijanskega in avstrijskega zamejstva z mladino matičnega naroda.

V tem smislu je Slovenska mladina na Koroškem pripravila program za srečanje take vrste, ki naj bi predvidoma potekalo v Celovcu v drugi polovici junija. Na tem srečanju bi slovenska mladina iz Italije, Slovenije in Koroške s kulturnim sporedom, športnimi srečanji in sproščeno družabnostjo poglobila medsebojne stike, obenem pa se obogatila z informacijami in izkušnjami mladine s sosednih področij.

Predstavniki treh organizacij so se obvezali, da bodo v prihodnje vzdrževali med seboj najtesnejše stike in celovško srečanje skrbno pripravili

šport šport šport

Prepričljiva zmaga Bora nad Mivarjem

BOR: Robi Klobas 13, Edi Košuta 5, Stojan Sancin, Boris Colja 4, San Harej 2 in Mauro Francia 16.

MIVAR: Scarcia, Barisi 8, Checchi, Favretto, Vascotto 2, Švara 9, Tosolin, G. Lorenzoni 7, L. Lorenzoni in Luin.

Po dveh porazih so prišli dečki Bora do prepričljive in zasluženе zmage.

Z agresivno obrambo mož moža po vsem igrišču so takoj spravili v zadrego nasprotnike in povedli v 8' za 15:0 in v 15' za 22:2. Klobas in Francia sta nizala koš za košem in skupaj s Košuto gospodovala na odbitih žogah. Poleg tega je še Colja mojstrsko zadrževal najnevarnejšega nasprotnika Barisija. Mivarci so poskušali razne menjave, a nič jim ni pomagalo proti razigranim borovcem.

V drugem polčasu je tudi Mivar zaigral mož moža. To je za nekaj minut zmedlo Borove igralce in nasprotniki so se nevarno približali do 24:19. Tedaj pa je začel Harej uspešno režirati igro Bora, Sancin pa je zelo agresivno branil in prestregel nekaj žog. To je spet spravilo na kolena mivarce, ki si niso več opomogli niti ko so na igrišču ostali le štirje borovci.

Prihodnjo tekmo ima Bor na sporedu že danes ob 11. uri na odprtem igrišču v Istrski ulici proti Don Boscu.

— LIV —

SINOČI V GOLF HOTELU RAZGLASITEV IZIDOV IN NAGRAJEVANJE

Zelo dobro uspela avtomobilska ocenjevalna vožnja SGZ na Bled

V ekipni lestvici Goričani najboljši - Med posamezniki zmagi Atka Terčona in Vlaste Polojac

Sinoči se je z uspelim družabnim večerom in z nagraditvijo najboljših udeležencev avtomobilske ocenjevalne vožnje zaključil prvi del izleta na Bled, ki ga je organiziralo Slovensko gospodarsko združenje iz Trsta. Zaključne prireditve so se, poleg več kot 200 Tržačanov, udeležili tudi generalni tajnik sekretariata za zunanje zadeve SFRJ dr. Vodušek, generalni konzul SFRJ v Trstu inž. Tepina, članica tajništva SZDL Slovenije Majda Bojčeva, načelnik verske komisije pri izvršnem svetu SZDL Pavle Bojc, predsednik gospodarske zbornice SR Slovenije Leopold Krese, namestnik generalnega tajnika Gospodarske zbornice Slovenije Jože Gačnik, predsednik občinske skupščine Radovljica tovariš Kajdiž, tajnik Slovenske kulturno - gospodarske zveze Bogo Samsa, načelnik komisije za tisk pri SKGZ Žarko Race, podpredsednik Slovenskega gospodarskega združenja Dušan Košuta, predsednik Slovenskega gospodarskega združenja Stanko Bole in drugi gostje.

Tekmovanje samo se je razvijalo brez incidentov in je bilo uspešno. Proga je bila precej zahtevna in težka, zlasti so povzročala tekmovalcem precej preglavic vprašanja, katerih je bilo 30. Tako vozači kot tekmovalci so se izkazali zelo dobro in so prispeli na cilj v razmeroma dobrih časih. Kljub temu pa je mnogo udeležencev zgrešilo tretjo kontrolo, tako da jih je bilo precej diskvalificiranih in se jih je na končno lestvico uvrstilo le 33.

Lestvica posameznikov:

1. Terčon Antek 34 točk
2. Primožič A. 45
3. Rolič Karel 66
4. Pilat Danilo 75
5. Kralj Anamarija 76
6. Polojac Vlasta 110
7. Štraus Ivan 126
8. Jagodic Darij 189
9. Race Mitja 194
10. Prašelj Stojan 199
11. Waltritsch Danilo 285
12. Stefani Klavdij 291,
13. Štavar Jure 340
14. Širca Boris 371
15. Volčič Pavel 376 itd.

Med ženskami je zmagala Vlasta Polojac s 110 točkami, druga je bila Vida Jagodic s 484 točkami, tretja pa Nataša Bole (1607 točk).

Ekipno tekmovanje:

1. Gorica 1687 točk
2. Polet B 1766
3. Polet A 3850 točk.

Tekmovalci in udeleženci izleta se bodo vrnili v Trst danes v popoldanskih urah.

B. P.

ODBOJKA

BOLOGNA, 25. — Nocoj so se mladinci Bora z dvema zmagama uvrstili v meddeželni finale. Bor je premagal Lyons Baby iz Colle Marina (Ancona) 2:0 (15:13, 15:1) in De Vecchi (gasilci) iz Belluna 2:0 (15:6, 15:9).

DOMAČI NOGOMET

Včeraj so v okviru nogometnega prvenstva III. amaterske kategorije odigrali nekaj tekem. Izidi so naslednji:

CG Občine - Primorec 3:2
Union - Roianese 3:2
Primorje-Tecnoferramenta 4:2 (3:2)

NAMIZNI TENIS — NA ŽENSKEM TURNIRU

Zadovoljiv uspeh dveh igralk Krasa

Sonja Milič četrta, Vilma Širca šesta

Včeraj so na sedežu ARAC v Trstu odigrali ženski propagandni namiznoteniški turnir, katerega sta se udeležili tudi igralki Krasa. Ta turnir je služil predvsem tistim igralkam, ki se bodo čez 10 dni udeležile državnega prvenstva v Fiuggiju.

Krasovke barve so branili Sonja Milič in Vilma Širca, ki sta sasedli na končni lestvici nadvse zadovoljivi četrto, oziroma šesto mesto. Obema igralkama se je sicer ponalo, da vedno ne trenirata, ker se sicer ena od dveh uvrstila v finale. Obe Krasovi predstavnici v četrtfinalu oziroma polfinalu ločila Hauserjeva, ki je do sedaj trikrat igrala z Miličevo in dvakrat gladko izgubila. V zadnjem mesecu pa je predstavnica ARAC začela z zelo intenzivnim treningom, kar je bilo za zeleno mizo odločilnega pomena. Miličeva je sicer osvojila prvi set, v drugem in tretjem pa je Hauserjeva z močno napadalno taktiko zasluženo osvojila zmago. Ista usoda je v četrtfinalu doletela Šircovo, ki je po zagrizeni borbi morala položiti orožje. Na vsaj način sta obe Krasovi igralki zadovoljili in povsem izpolnili pričakovanja.

Prihodnja tekmovalna obveznost bo za Sonjo Milič na državnem prvenstvu. Ob tej priložnosti jih želimo, da bi uspešno opravila svoj nastop, ker ima posebno v kategoriji naraščajnic res lepe možnosti.

IZIDI

Širca - Decolle 2:0 (22:20, 21:7)
Milič - Colautti 2:0 (21:18, 21:17)
Hauser - Širca 2:0 (21:18, 21:11)
Hauser - Milič 2:1 (17:21, 21:12, 21:11)

Končna lestvica

1. Zoroni (Fari)
2. Hauser (ARAC)
3. Prezzi (ARAC)
4. Milič (Kras)
6. Širca (Kras)

—bs—

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE S.P.A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA D. D.

GLAVNICA LIR 600.000.000 VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TELEFON ŠT. 38-101, 38-045 BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

BILANCA 31. DECEMBRA 1969

AKTIVA

Blagajna in banke		825.222.915
Lastne vrednotnice		387 552.487
Račun udeležb	Friulia 10 000.000	
	Istbank 315.000	10.315.000
Račun eskompta		390.153.285
Dolžniki tekočih računov		374.014.824
Račun efektov na inkaso		82.441 629
Razni računi		126.182.027
Oprema		23.385.592
Nepremičnine		48.118.385
Delničarji za nevplačano glavnico		300.000 000
		2.567.386.144
Razvidnostni računi		1.718.181 283
		4.285 567 427

PASIVA

Glavnica		600.000.000
Redni rezervni sklad		20 000.000
Razni skladi		80 281 372
Hranilne vloge	1.173.433 165	
Upniki tekočih računov	501 843 687	1.675 276.852
Banke		1 934 674
Cedenti		105.097.875
Pasivni predujmi		31 500
Razni računi		73 545.824
Dobiček poslovnega leta		11 218.047
		2.567.386 144
Razvidnostni računi		1.718 181 283
		4.285 567 427

Občni zbor je med drugim sklenil, da se poslovni dobiček v višini 11.218.047 porazdeli tako-le: 7.000.000 lir v redni rezervni sklad, 504.812 lir upravnemu svetu, kateremu pripada po statutu 5% vsakoletnega dobička, ter 3,713.235 lir v izredne rezervne sklade.

Po takšni razdelitvi dobička znašajo redni rezervni skladi 27.000.000 lir, izredni rezervni skladi pa 16.246.477 lir.

ŠEST KORISTNIH ARTIKLOV ZA VSE AVTOMOBILISTE!

PREVLEKE «NOVOLAN» iz blaga

NASLONJALA ZA GLAVO «NOVOLAN» - premična

GUMIJASTE PREPROGE «GRAN PRIX» ter JUMBO

PRTLJAŽNIKI «FAPA», namestljivi po potrebi

SLAMNATE PREVLEKE za sedeže

POLEG TEGA VELIKA IZBIRA NADOMESTNIH DELOV ZA KAROSERIJE

NA DEBELO — POSEBNE CENE

ZANCHI AUTOFORNITURE

TRST — Ulica Coroneo štev. 4

UREDNIŠTVO: TRST - UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 - Poštni predal 559 - PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 - UPRAVA: TRST - UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 - Telefon 37-338, 95-823 - NAROČNINA: mesečno 950 lir — vnaprej, četrtletna 2.700 lir, polletna 5.200 lir, celoletna 9.600 lir, letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) - Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 - Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani - 501-3-270/1 - OGLASI: Cena: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, legalni 400, osmrtnice 150 lir Mali oglasi 50 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst.